ÁPRILIS 1.

1. Egyiptomi Szent Mária. Ennek a csodálatos szentnek az életrajzát Jeruzsálemi Szent Szophrón iosz pátriárka írta meg. Egy Zoszima nevű szerzetes, egy idős lelkiatya, a Nagyböjt idején egyszer elvonult a Jordánon túli pusztaságba, húsznapi járóföldre. Hirtelen megpillantott egy emberi lényt, akinek teste száraz és meztelen volt, haja pedig fehér, mint a hó, és aki menekülni kezdett Zoszima tekintete elől. Az öregatya hosszan futott utána, mígnem az a lény lefeküdt egy patakmederben és felkiáltott: „Zoszima abbé, bocsáss meg nekem az Úr nevében, nem tudok feléd fordulni, mert meztelen asszony vagyok!" Ekkor Zoszima odadobta neki felsőruháját; ő magára öltötte azt, és megjelent előtte. Az öregatyát félelem szállta meg, hallván saját nevét az ismeretlen asszony ajkáról. Hosszas kérlelése után az asszony elmesélte neki életét. Egyiptomban született, és tizenkét éves korától kezdve bűnös, kicsapongó életet élt Alexandriában, és tizenhét éven át maradt ebben a züllöttségben. A testi vágy tüzétől hajtva egy nap felszállt egy Jeruzsálembe tartó hajóra. A Szent Városba érkezve be akart menni a templomba, hogy hódoljon a Szent Kereszt előtt, de valamilyen láthatatlan erő visszatartotta, és nem engedte belépni. Nagy félelmében a templom előcsarnokában lévő Szűzanya-ikonra tekintett, és Könyörgött Hozzá, hogy engedje be hódolni a Szent Kereszt előtt, megvallva bűnösségét és tisztátalanságát, és megígérve, hogy ezután oda megy, ahová a Szent Szűz irányítja őt. Ekkor bebocsátást nyert a templomba. Miután megcsókolta a keresztet, visszatért az ikon elé az előcsarnokba hálát adni, és ekkor egy hangot hallott: „Ha átkelsz a Jordánon, jó békességre találsz!" Azonnal vett három kenyeret, és elindult a Jordán felé, ahová még aznap este megérkezett. Másnap megáldozott a Szent János-kolostorban, és átkelt a folyón. Negyvennyolc éven át élt a pusztában, mérhetetlen szenvedések, félelem és a szenvedélyes gondolatok elleni harc közepette, mintha vadállatokkal küzdött volna. Vadnövényekkel táplálkozott. Később, amikor imádkozott, Zoszima látta őt a levegőbe emelkedve állni. Az asszony megkérte, hogy a következő évben hozzon neki Szent Áldozást a Jordán partjára, ő pedig eljön majd megáldozni. A következő évben Zoszima este megérkezett az Áldozással a Jordán partjára, de tűnődött, hogyan fog a szent asszony átkelni a folyón. Ekkor a holdfénynél látta, hogy az asszony a folyóhoz ér, keresztet vet a vízre, és a vízen járva jön át, mintha szárazföldön lépkedne. Miután megáldoztatta, az asszony megkérte, hogy a következő évben jöjjön el ugyanahhoz a patakhoz, ahol először találkoztak. Zoszima elment, és ott találta az asszony holttestét, a feje felett pedig a homokba írva ezeket a szavakat: „Zoszima abbé, temesd el ezen a helyen az alázatos Mária testét, add vissza a port a pornak; április 1-jén hunytam el, Krisztus üdvözítő szenvedésének éjszakáján, az isteni Titkok vétele után." Ebből az írásból tudta meg Zoszima először a nevét, másodszor pedig a meg-döbbentő

csodát: hogy az asszony az előző évben, ugyanazon az éjszakán, amikor megáldozott, elérte azt a patakot, amelyhez neki húsz napig kellett gyalogolnia. Így temette el Zoszima az Egyiptomi Szent Mária, a csodálatos szent testét. Amikor visszatért a kolostorba, elmesélte egész élettörténetét és a csodákat, amelyeket saját szemével látott. Így dicsőíti meg az Úr a bűnbánó bűnösöket. Szent Máriáról a Nagyböjt ötödik vasárnapján is megemlékezünk. Az Egyház e böjti napokon a bűnbánat példaképeként állítja őt a hívek elé. 530 körül hunyt el.

2. Szent Meliton, Szárdisz püspöke. Kis-Ázsiában. Az Egyház kiemelkedő pásztora a II. századból. Nagy műveltséggel rendelkezve azon fáradozott, hogy a Szentírás összes könyvét egy kódexbe gyűjtse össze. Szelídsége és kegyessége révén pedig igyekezett békét teremteni a laodiceai egyházban, amelyet a húsvét megünnepléséről szóló vita kavart fel. Emellett védelmezte a kereszténységet a pogányok előtt is. Így 170 körül Rómába utazott, és Marcus Aurelius császárnak átadott egy írásos védőbeszédet (apológiát) a keresztény hit és az Egyház érdekében. Ez a tudós, kegyes és buzgó férfiú, Szent Meliton, 177-ben hunyt el békében az Úrban.

3. Csehországi Szent Prokop. A csehországi Hotisban született nemes szülőktől. Pappá szentelték, majd a hegyekbe vonult vissza, hogy a keleti remeték példája szerint éljen. Ulrik herceg véletlenül talált rá, és segített neki megalapítani a Keresztelő Szent János-kolostort a Sázava folyó mellett. Ez a szent férfiú 1053-ban hunyt el.

Csodálatos bűnbánó, önmagát kínzó,
Mária elrejtőzött az emberi arc elől –
Ó, jaj én bűnösnek, Szenvedélytől sötétnek!
A szenvedélyek vadállatok, mik szívünket rágják,
Bennünk, mint a kígyók, titkos fészküket rakják –
Ó, jaj én bűnösnek, Szenvedélytől emésztettnek!
De hogy a bűnösöket mentsd, Te szenvedtél, Krisztus,
Ne utálkozz most tőlem, a tisztatlantól!
Halld meg Mária kiáltását,
Ki mindenkinél bűnösebb volt!
Megkönyörült az Úr, Máriát meggyógyította,
Sötét lelkét, mint a havat, kifehérítette –
Hála Néked, Jóságos, Drága édes Urunk!
A tisztátalan edényt megtisztította, arannyal bevonta,
Saját kegyelmével színültig megtöltötte –
Ez az igaz irgalom, Dicsőség Néked, Istenünk!
Így vált Mária a Lélektől megvilágítottá,
S mint Isten angyala, erővel felövezetté,
A Te hatalmad által, Krisztus,

A Tisztaságos Szűz kegyelméből!
Mi illatozik úgy a rettentő pusztában,
Mint a szép tömjén a templomi szelencében?
Az Mária lélegzete – Szent illat árad belőle!

ELMÉLKEDÉS

Miért beszélünk és írunk mindig annyit a szent férfiak és szent nők gyötrelmeiről? Azért, mert a szentek közé csak a győztesek számíttatnak; de hát lehet-e valaki győztes küzdelem, gyötrelem és szenvedés nélkül? A közönséges földi hadviselésben sem tartanak győztesnek vagy hősnek senkit, aki soha nem volt harcban, és aki nem gyötrődött és szenvedett eleget. Mennyivel inkább így van ez a szellemi hadviselésben, ahol az igazság ismert, és ahol az önmutogatás nemhogy nem segít, hanem egyenesen hátráltat. Aki nem folytat semmilyen harcot Krisztusért – sem a világgal, sem az ördöggel, sem önmagával –, hogyan számíthatna Krisztus katonái közé? Hát még Krisztus győzelmi társai közé? Óriási küzdelméről így vallott Egyiptomi Szent Mária Zoszima öregatyának: „Az első tizenhét évet ebben a pusztaságban töltöttem, úgy küzdve dőre vágyaimmal, mint a dühös vadállatokkal. Húst és halat kívántam enni, amiből Egyiptomban bőséggel volt részem. Bort is kívántam inni, itt pedig még vizem sem volt. Vágytam rá, hogy kicsapongó dalokat halljak... És sírtam, és a mellemet vertem. Könyörögtem a Tisztaságos Istenszülőnek, hogy űzze el tőlem az ilyen gondolatokat. Amikor eleget sírtam és vertem a mellemet, akkor egy fényt láttam, amely mindenfelől elárasztott, és valami különös csendesség töltött el.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a halálban:

1. Hogyan fekszik a sírban Annak holtteste, Aki életében a holtakat feltámasztotta;
2. Hogyan forr ellenségeinek haragja még ellene, a halott ellen is;
3. Hogyan zárkóztak be tanítványai egy házba a zsidóktól való félelem miatt.

SZENTBESZÉD

A beteljesedett nagy próféciáról

„Mint a bárány, melyet vágóhídra visznek.” (Iz 53,7)

Évszázadokon átlátva jövendölte meg a látnok Ézsaiás próféta a félelmetes golgotai áldozatot. Távolról látta az Úr Jézust, amint a vágóhídra vezetik, ahogy a bárányt

szokták. A bárány pedig ugyanúgy hagyja magát vezetni a vágóhídra, mint a legelőre: védekezés nélkül, nyugtalanság nélkül, harag nélkül. Így ment az Úr Jézus is a vágóhídra: védekezés nélkül, nyugtalanság nélkül, harag nélkül. Nem mondta: „ne tegyétek ezt, emberek!" Nem kérdezte: „miért teszitek ezt Velem?" Senkit sem ítélt el. Nem tiltakozott. Nem haragudott meg. Nem gondolt rosszat bíráira. Amikor elborította a vér a töviskoronától, Ő hallgatott. Amikor arcát beszennyezték a köpésekkel, Ő hallgatott. Amikor az út mentén súlyos volt a keresztje, Ő tűrt. Amikor a keresztfán elhatalmasodtak a fájdalmai, nem az embereknek panaszkodott, hanem az Atyának. Amikor kilehelte lelkét, tekintetét és sóhaját az ég felé irányította, nem a földre. Mert erejének forrása az ég, nem a föld. Vigaszának forrása Isten, nem az emberek. Igazi hazája a Mennyek Országa, nem a földi.

„Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit!" – ez volt Keresztelő János első felkiáltása, amikor megpillantotta az Urat. És íme, most a Golgotán ez a prófécia beteljesedett: íme, az egész világ bűneinek terhe alatt fekszik az Isten Báránya, megölve és holtan!

Ó, testvéreim, drága áldozat ez a mi bűneinkért is. Ezen ártatlan és szelíd Bárány vére minden évszázadnak és minden nemzedéknek adatott, az elsőtől az utolsó emberig a földön. Krisztus a keresztfán a mi jelenkori bűneink miatt is érezte a fájdalmakat. A Gecsemáné-kertben a mi gonoszságunkat, gyengeségünket és bűnösségünket is megkönnyezte. Vérét nekünk is szánta. Atyámfiai, ne vessük meg azt a kimondhatatlanul drága árat, amellyel megvásároltattunk. Krisztus ezen áldozata miatt van nekünk, mint embereknek, egyáltalán értékünk. Ezen áldozat nélkül – vagy ha elutasítjuk ezt az áldozatot – önmagunkban vett értékünk a nullával egyenlő, egyenlő a tűz nélküli füsttel és a fény nélküli felhővel.

Ó, irgalmában páratlan Urunk, könyörülj rajtunk is! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 2.

1. Hitvalló Szent Titusz a Csodatevő. Ifjúkorától fogva megszerette az Úr Krisztust, és meggyűlölte a hiú világot. Ezért elhagyta a világot, kolostorba vonult, és felöltötte az angyali rendet (szerzetességet). Önmagát nem kímélve adta át magát a szerzetesi élet sanyarú és szűk ösvényének. Nagy türelemmel két alapvető erényre tett szert: az alázatra és az engedelmességre, és ezen erényekben „nemcsak a testvéreket, hanem minden embert" felülmúlt. Lelki és testi tisztaságát ifjúságától fogva megőrizte. A képromboló eretnekség idején az Isten Egyházának rendíthetetlen oszlopának bizonyult. Mélységes alázatáért és tisztaságáért Isten a csodatevő képességgel ajándékozta meg életében és halála után is. Amikor az Úrhoz költözött, számos tanítványt hagyott hátra. Békében hunyt el a IX. században.

2. Szent Amphiánosz és Edéziusz vértanúk. Két ifjú, két édestestvér. Patara városából származtak, neves, de pogány szülőktől. Amikor világi tudományokat tanultak Berütosz (Bejrút) városában, Isten Lelke által valahogy megvilágosodtak, így felismerve a pogányság hazugságát, megsejtették a kereszténység igazságát. Miután hazatértek, nem tudtak többé pogány szüleikkel és rokonaikkal élni, ezért titokban elszöktek a palesztinai Cezáreába Pamphilosz áldozópaphoz, aki szentségéről és lelki műveltségéről volt híres. Pamphilosznál éjjel-nappal Isten törvényét tanulták, és keresztény aszkézisben gyakorolták magukat. Amphiánoszról azt mondják, hogy testben húszéves volt, de értelemben és nagylelkűségben százéves. Amikor Maximianus idején kitört az üldözés, sok keresztény elmenekült a városból és elrejtőzött, míg mások önként és örömmel adták magukat a kínzók kezére, hogy szenvedjenek Annak nevéért, aki először szenvedett értük. Amphiánosz az utóbbiak közé tartozott. Félelem nélkül ment be a pogány templomba, ahol Urbánus herceg áldozatot mutatott be a bálványoknak; megragadta a herceg kezét, amellyel az áldozatot tartotta, és rákiáltott, hogy hagyjon fel a holt bálványok szolgálatával és az áldozathozatallal, és ismerje meg az igaz Istent. Némelyek, akik hallották e szavakat és látták Amphiánosz ekkora bátorságát, megbánták bűneiket és felvették Krisztus hitét. Ám a herceg haragjában kínvallatásnak vetette alá Amphiánoszt. Többek között pamuttal tekerték körbe a lábait, majd meggyújtották. Mivel azonban életben maradt, kővel a nyakában a tengerbe dobták; a tenger pedig felkorbácsolt, és kivetette a vértanú testét a városba. Edéziuszt először a palesztinai rézbányákba küldték, majd Egyiptomba vitték. Alexandriában szent buzgóság töltötte el egy bizonyos Hieroklész herceg ellen, aki a téren keresztény apácákat, leányokat és tisztes asszonyokat gyűjtött össze, és a leggátlástalanabb kicsapongóknak adta át őket meggyalázásra – Edéziusz szent haraggal arcul ütötte a becstelen herceget. Ezért megkínozták és a tengerbe fojtották, akárcsak testvérét, Amphiánoszt. Mint két ártatlan bárány, áldozták fel magukat Krisztusért 306 körül, és az Úr dicsőséges palotáiba költöztek.

Két testvér áldozatul adta magát az Istennek,
Megvetve e romlandó világot, e holt tetemet,
Amphiánosz és Edéziusz, anyaméhtől testvérek,
Kínokban dicsőek, Krisztushoz hasonlóak.
Akinek Istenben hite van, a világot nem becsüli,
A holt léleknek a világ az Istent pótolhatja.
Akiben Krisztus iránt szeretet van, a haláltól nem fél,
A halhatatlanok közé már halála előtt beszámláltatik.
Ki a halált sötét végnek tekinti, dicsőség nélkül,
Annak önmagát is kétségbeesett rabszolgának kell látnia.
A vértanúk a halált az ég függönyének tartották,

Példát adtak, hogy a haláltól félni nem kell.
Ne félj, ó ember, hogy az ég nem létezik,
Inkább a rettentő Ítélettől félj, mit az ég készít.
Könnyebb lenne a bűnösnek, ha az ég nem volna,
Ezért kérdi a bűnös haraggal: „Ugyan hol van az ég?”
Ó, bűnös, az ég nincs ott, ahol te vagy,
Te és az ég soha nem lesztek együtt.

ELMÉLKEDÉS

„Jobb tudatlannak lenni és szeretet által közeledni Istenhez, mint mindentudónak lenni és egyúttal Isten ellenségének lenni.” Ezek Szent Ireneusnak, Lyon vértanú püspökének szavai. E szavak igazsága minden időben beigazolódott, és beigazolódik a mi korunkban is. Csak egy dolgot kell ehhez hozzátenni, nevezetesen, hogy Isten szeretői nem tudatlanok, hiszen annyit tudnak Istenről, hogy szeretni tudják Őt. Minden emberi tudás közül ez a legfontosabb és a legnagyobb. És azt is hozzá kell tenni, hogy Isten ellenségei nem lehetnek mindentudók – bár ők annak tartják magukat –, mivel tudásuk elkerülhetetlenül kaotikus, mert nincs feje és nincs rendje. Mert minden tudás feje és rendje Isten. Némely szentek – mint Egügyű Pál – nem tudtak sem írni, sem olvasni, de szellemük erejével és isteni szeretetükkel felülmúlták az egész világot. Aki szeretet által közeledik Istenhez, az nem képes bűncselekményre. Az Isten iránti szeretet nélküli tanultságot azonban a bűn és a háború szelleme hatja át. Nagy Szent Euthümiosz tanította: „Legyen bennetek szeretet, mert ami a só az ételnek, az a szeretet minden erénynek.” Ízetlen és hideg minden erény, ha nincs megsózva és felmelegítve az isteni szeretettel.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust az alvilágban (purgatóriumban/pokolban):

1. Hogyan átfogó az Ő üdvözítő terve, amely minden nemzedéket és minden időt magában foglal a kezdettől a végig;

2. Hogyan jött el a földre testben, nemcsak azokért, akik akkor éltek a földön, hanem azokért is, akik élni fognak, és azokért is, akik már éltek;

3. Hogyan száll alá lelkével az alvilágba, miközben holt teste a sírban fekszik, hogy hirdesse az üdvösséget és a láncoktól való szabadulást a foglyoknak.

SZENTBESZÉD

Az élő Istenről és az Ő élő gyermekeiről

„Míg élünk, Istennek élünk, s ha meghalunk,
Istennek halunk meg.” (Róm 14,8)

Kiéi vagyunk, amikor élünk? Az Úréi. Kiéi vagyunk, amikor meghalunk? Az Úréi. Kiéi az igazak? Az Úréi. Kiéi a bűnösök? Az Úréi. Az Úr átölel mindent: élőket és holtakat, jelenbelieket, múltbelieket és jövendőbelieket. Senki sem olyan mindent átfogó, mint az Úr Jézus. Az emberiség úgynevezett jótevői, tanítói, vezetői vagy felvilágosítói közül próbált-e valaha bárki is jót tenni a holtakkal? Erre határozottan válaszolhatunk: soha és senki! Már maga a gondolat is nevetségesnek tűnt volna az egész világ szemében – jót tenni a halottakkal! Ez nevetséges mindazoknak, akik azt hiszik, hogy a halál hatalmasabb Istennél, és amit az elnyel, azt mindörökre megsemmisíti. Ám a holtakról való gondoskodás és a velük való jótétemény megszűnt nevetségesnek lenni az Úr Jézus kinyilatkoztatása óta, aki feltárta, hogy Isten az élők Istene, és ezt tettel is bebizonyította, alámerülve az alvilágba, hogy kiszabadítsa és megmentse az elhunyt igazak lelkeit Ádámtól egészen az Ő kereszthaláláig.

Mindent átfogó a mi dicsőséges Urunk: mindent látó gondolatával, mert minden asszonytól születettről gondoskodik, és lát mindenkit a sírok felett és a sírokban; átfogó szeretetével is, mert átöleli az összes igaz lelket, függetlenül attól, mely hely vagy idő rejti őket; és végül átfogó fáradozásával is, mert mindnyájukért munkálkodik, hogy felszabadítsa, üdvözítse, országába vezesse és megdicsőítse őket mennyei Atyja, az éltető Szentlélek és a számtalan szent angyal színe előtt.

Urunk, Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 3.

1. Hitvalló Szent Nikétasz. Bithüniában született, Kaiszareia városában. Apja, Philarétosz, felesége elvesztése után szerzetesnek állt, így Nikétasz a nagymamájánál, apai nagyanyjánál maradt. Miután felnőtt és befejezte minden tanulmányát, a mädikioni kolostorba ment, ahol Niképhorosz apát szerzetessé nyírta, majd hét évnyi fáradozás és aszkézis után Tarasziosz pátriárka áldozópappá szentelte. Niképhorosz és Nikétasz hű társa, Atanáz halála után a testvériség Nikétaszt választotta meg apátnak, annak akarata ellenére. Szent Nikétasz hosszú éveken át az élet és a szerzetesi harc fényes példája volt testvérei számára.

Ám amikor a kegyes Irén, valamint az igazhitű Niképhorosz és Mihály császárok után V. Leó, az Örmény került trónra, újra fellángolt a ikonromboló eretnekség. A császár letaszította Niképhorosz pátriárkát, száműzetésbe küldte, és helyére egy bizonyos Theodotosz Kasziteraszt, egy tisztátalan életű eretneket emelt. Nikétaszt is bebörtönözték és megkínozták, de ő nem ingott meg az Ortodoxiában. Börtönről börtönre hurcolták, éhséggel, szomjúsággal, faggyal, hőséggel és gúnyolódással gyötörték. De őt nem lehetett megtörni. Különösen egy bizonyos Miklós zaklatta őt gúnnyal és csúfolódással. Egy éjszaka azonban megjelent Miklósnak álmában elhunyt apja, és feddőn így szólt hozzá: „Távozz Isten szolgájától!" Ettől az órától kezdve Miklós megbánta bűnét, és nemcsak hogy nem zaklatta többé a szentet, hanem másokat is visszatartott ettől.

Amikor Leó, az Örmény gonosz halállal elpusztult, a trónt az igazhitű II. Mihály császár vette át, aki minden ortodox szenvedőt kiszabadított. Nikétasz egy Konstantinápolyhoz közeli magányos helyre vonult vissza, ahol imádságban és Istennek adott hálában töltötte földi életének utolsó napjait. Élete során imádságával számos csodát tett. Halálakor testét vissza vitték saját kolostorába; a menet során sok beteg megérintette a testét és meggyógyult. Ereklyéit lelki atyja, Niképhorosz és társa, Atanáz sírja mellé helyezték. Ez a nagy főpap 824-ben hunyt el.

2. Szent Pál, a fogoly. Születése szerint orosz. Ifjúkorában a törökök fogságába esett. Mivel nem akarta elárulni Krisztus hitét és nem akart muszlimmá válni, megkínozták és lefejezték Konstantinápolyban 1683-ban.

3. Szent Ulpiánusz vértanú. Türosz városából származó ifjú. Krisztusért kínozta meg őt Urbánus elöljáró, Szent Amphiánosz kínzója (április 2.). Végül egy zsákba kötötték egy kutyával és egy kígyóval együtt, majd a tengerbe dobták. 306-ban szenvedett vértanúhalált és dicsőült meg.

„Az Úr sebeit hordozom testemen,
És csak az Úr Keresztjével büszkélkedem!"
Így szólt Pál, a választott apostol,
S követték őt a bűnbánók seregei,
A bűnbánók, kik sebeket kaptak,
S kínok közt töltöttek sok-sok napot,
Az élő Krisztusért, az Üdvözítő Úrért,
Mint szent Pál, a népek apostola.
A csodás Nikétasz is nehéz keresztet vitt,
Kínokat és gúnyt Krisztusért elviselt.
A gyarló testben acélos lélek lakott
A szent Nikétaszban, a bátor vértanúban.

Legyőzte a császárt, s túlélte az országot,
Ezért csodálja őt föld és az ég.
Most dicsőséggel koronázva az angyalok közt
Segít mindazoknak, kiket a Keresztért üldöznek.
Imádsága az Isten elé száll fel,
S az ő segítsége a földre leszáll.

ELMÉLKEDÉS

„Ezer halált várok magamra" – így írta Nagy Szent Atanáz egyiptomi nyájának a félelmetes ariánus eretnekség idején. Ezt mondhatja el magáról minden szellemi ember, aki lélekben tisztán lát, és észreveszi azt a hálót, amelyben minden emberi lélek leledzik ezen a világon. Minél szellemibb egy ember, annál sűrűbb ez a háló. Ez Isten akarata: hogy a legszellemibbek a legszűkebb úton üdvözüljenek. Maga a Zsoltáros is mondja: „Sok nyomorúsága van az igaznak". De végső soron a győzelem és a dicsőség az igazé. Csak fel kell fegyverkezni hittel és türelemmel. Aki hisz, az megérti saját szenvedését is. Aki felölti a türelem páncélját, az meglátja a győzelmet és a dicsőséget. Annak, aki szereti az Urat, a legszűkebb út is tágas, a legnagyobb kín is könnyű iga, és a legkínzóbb halál is menyegzői öröm.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust az alvilágban (pokolban):

1. Hogyan száll alá az alvilágba nagy hatalommal, amelytől megrendül az alvilág;
2. Hogyan menekülnek arca elől a gonosz szellemek, az alvilág eddigi urai;
3. Hogyan örülnek leírhatatlanul az Ő eljövetelének az igaz ősatyák és próféták lelkei.

SZENTBESZÉD

Isten nagy akaratáról

„Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön." (1Tim 2,4)

Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön – ezért szállt alá az Úr Jézus az alvilágba, hogy azokat is megmentse, akik az Ő eljövetele előtt éltek a földön. Mert ha nem szállt volna alá az alvilágba, az igaz lelkek hatalmas tömege veszett volna el mindörökre. És még: ha nem szállt volna alá az alvilágba, az Isten és az emberiség elleni gonoszság főhadiszállása érintetlen maradt volna. Ez a két ok indította tehát az Életadó Krisztust, hogy lelkével leszálljon az alvilágba – először: hogy lerombolja az alvilági erők fészkét, másodszor pedig: hogy kivezesse onnan a paradicsomba az ős-

atyák, próféták és igazak lelkeit, akik megtartották Isten régi törvényét, és ezzel kedvére tettek Istennek. Mielőtt a Sátán kellőképpen megörülhetett volna látva a megalázott és a kereszten megölt Krisztust, Krisztus élőként és mindenhatóként megjelent az alvilág közepén, a Sátán főhadiszállásán. Milyen váratlan és szörnyű újdonság volt ez a Sátánnak! Három évig szőtte csapdáit Krisztus ellen a földön, Krisztus pedig három nap alatt íme, lerombolja az ő országát, és gazdag zsákmányként magával viszi az igaz lelkek seregét.

Te akarod, hogy minden ember üdvözüljön, ó Urunk. Ments meg minket is, kérünk Téged. Mert nincs üdvösség és nincs üdvözítő kívüled. Egyedül Benned reménykedünk, és egyedül Téged imádunk, Téged, az Atyát és a Szentlelket, most és mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 4.

1. Joseph Hymnographus (Énekszerző Szent József). Szicíliában született jámbor és erényes szülők, Plótinosz és Agathia gyermekeként. Szülei halála után Thesszalonikibe költözött, ahol szerzetes lett. Szerzetesként példaképe volt mindenkinek a böjtölésben, a végletes önmegtartóztatásban, a szüntelen imádkozásban, a zsoltáréneklésben, a virrasztásban és a munkában. A thesszaloniki püspök ortodox szerzetespappá szentelte őt. A híres Dekapolita Gergely, Thesszalonikibe látogatva, ritka jelleme miatt szívből megkedvelte Józsefet, és magával vitte konstantinápolyi kolostorába. Amikor Örmény Leó alatt ismét fellángolt az ikonromboló eretnekség, Józsefet Rómába küldték, hogy hívja harcba a pápát és a római egyházat az igaz hit védelmében. Útközben azonban kalózok fogták el és Krétára vitték, ahol az eretnekek 6 évig börtönben tartották. József örült, hogy méltónak találtatott a Krisztusért való szenvedésre, és szüntelenül hálát adott ezért Istennek, a rajta lévő vasláncokat aranydíszneknek tekintve. A hatodik évben, karácsony reggelén, a gonosz Leó császárt megölték a templomban a reggeli istentisztelet alatt. Ugyanebben az órában megjelent Szent Miklós Józsefnek a börtönben, és azt mondta neki: „Kelj fel és kövess engem!" József úgy érezte, mintha a levegőbe emelkedne, és hirtelen Konstantinápoly előtt találta magát. Érkezésének minden hithű örvendezett. Számos szent tiszteletére írt kánonokat és sztihirákat. Rendelkezett a tisztánlátás ajándékával, amiért Phótiosz pátriárka a papság lelkivezetőjévé és gyóntatójává nevezte ki, ekként ajánlva őt: „Isten embere, testben járó angyal, atyák atyja". Mély öregkorban adta át lelkét az Úrnak, akit hűségesen szolgált tettel és énekkel. Békében hunyt el a Nagycsütörtök előestéjén, 883-ban.

2. Szent vértanú Pherbutha, özvegy nővére és rabszolganőjük. Szapor perzsa király idejében kivégezték Szent Simeon püspököt. Pherbuthát, a püspök húgát,

a királyné kérésére az udvarba vitték. Pherbutha azonban rendkívüli szépségű volt, ami miatt sok kérő tolongott körülötte, köztük pogány papok és jövendőmondók is. Pherbutha mindenkit elutasított, amivel nagy haragot vont magára. Amikor a királyné megbetegedett, a papok azt hazudták a királynak, hogy Pherbutha mérgezte meg. Gyógymódként azt javasolták a beteg királynénak, hogy Pherbuthát, a nővérét és rabszolganőjüket – mint kereszténveket – fűrészeljék ketté, testük három-három felét helyezzék kétoldalra, a királynét pedig vigyék át közöttük. A király beleegyezett ebbe a vérszomjas jóslatba. Így szenvedett vértanúhalált Krisztusért Pherbutha nővérével és rabszolganőjével együtt 343-ban, kiérdemelve ezzel a hervadhatatlan koszorút Uruk halhatatlan országában.

3. Szent Zoszimosz. A jordáni monostor szerzetese II. Theodosius császár idejében. Ő találta meg, áldoztatta meg és temette el Egyiptomi Szent Máriát. Százéves korában hunyt el az Úrban, a 6. században.

4. Szent Nikétasz (Nikita vértanú). Albániából származó szláv származású szerzetes. Mint athoszi szerzetes Szereszbe ment, ahol a hitről vitázott a mullákkal. Mivel érvekkel nem tudtak felülkerekedni rajta, a törökök kínozni kezdték, aminek során Szent Nikétasz életét vesztette, és lelkét Istennek adta 1808-ban.

Az Úr szolgálója, Pherbutha szűz,
Mint ártatlan bárány, némán ment a vágóhídra,
Nem mondta: jaj! nem mondta: jaj nekem!
Hanem örömmel fogadta és tűrte a kínt.
Megvetette a látszatot és a földi hazugságokat,
Mert az Úr drágább volt neki az egész világtol,
A királyi udvarban csak betegség és üresség honol
Isten Fiába vetett csodás hit nélkül;
A pogány papok között átkozott sötétség van
A Teremtő és az égi világ ismerete nélkül.
A testi szépség – csak botlóköv,
Isten szeretete, hit és remény nélkül.
Pherbutha ezért teljesen Krisztusnak áldozta magát,
Mindent a világnak adott, kivéve tiszta lelkét.
Testi ketrecét a kínzó szétzúzta,
De az élő lelket nem tudta rabul ejteni;
Széthasadt a ketrec, a lélek a Paradicsomba szállt,
A hamis szabadságból az igaz szabadságba.
Vér fröccsent a földre, a test földdé vált,
De Pherbutha élve maradt az örökkévalóságban.

ELMÉLKEDÉS

Aki dicsőíti Istent, azt Isten is megdicsőíti. Ez világosan és bőségesen megmutatkozott a szentek életében. Énekszerző Szent József valóban dicsőítette Istent tetteivel, szenvedésével és énekével egyaránt. Isten pedig megdicsőítette őt életében és halála után is. Életében megjelent neki Szent Miklós atya a börtönben, és kiszabadította onnan. Amikor pedig Szent József azon gondolkodott, írjon-e kánont Szent Bertalan apostolnak, megjelent neki az apostol fehér ruhában, és elmondta Józsefnek, hogy Istennek tetsző lenne, ha megírná azt a kánont. Amikor József elhunyt, egy konstantinápolyi polgár tudomást szerzett arról a dicsőségről, amellyel Isten megdicsőítette az Ő választottját. Ez az ember elment Szent Theodórosz Phanerótész templomába, hogy imádkozzon a szenthez: mutassa meg neki, hová rejtőzött el szökött szolgája. Szent Theodórosz ugyanis arról volt ismert a nép körében, mint a szent, aki felfedi az elveszett vagy ellopott dolgok helyét, ezért is nevezték Phanerótésznek (Felfedőnek). Három nap és három éjjel imádkozott az ember, s mikor nem kapott választ a szenttől, távozni készült. Ebben a pillanatban megjelent neki látomásban Szent Theodórosz, és így szólt: „Miért haragszol, ember? Énekszerző József lelke épp most vált el a testétől, és mi nála voltunk; s miután az éjjel elhunyt, mindannyian, akiket ő énekeivel dicsőített, elkísértük lelkét a mennybe, és Isten színe elé állítottuk. Ezért késtem a válasszal neked."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézus feltámadását, mégpedig:

1. hogyan tér vissza az Ő lelke az alvilágból (Adészból) ismét a testbe;
2. hogyan támasztja fel saját isteni erejével – amellyel más halottakat is feltámasztott – a saját testét is.

SZENTBESZÉD

Az Úr testének templomáról

„Romboljátok le ezt a templomot, és három nap alatt felépítem azt." (Ján. 2, 19)

Így beszélt az Úr a gonosz zsidóknak az Ő testének templomáról. Ám ahogy a gonoszoknak nem adatott meg a megértés, úgy a zsidók sem értették meg, és kigúnyolták Őt. Az Úr nem feddte meg őket ezért, de amit mondott, az beteljesedett. A zsidók lerombolták az Ő testét, Ő pedig helyreállította és felemelte azt dicsőségben és hatalomban. A gonoszok pusztítással büntették az Istent, Isten pedig építéssel feddte meg a gonoszokat. A gonosznak öröm, ha erejét az öléssel mutathatja meg, Istennek

pedig öröm, ha erejét az életre keltéssel nyilvánítja ki. Semmi sem rövidebb a gonoszság diadalánál, és semmi sem maradandóbb az Igazság diadalánál.

„Romboljátok le ezt a templomot." Az Úr a saját testét nevezi templomnak. Ez a templom lerombolva, egy sötét sírba lett szorítva, és nehéz kővel zárták el tőle a fényt. Ám annak a templomnak nem volt szüksége a nap fényére; megvolt a maga világossága, a saját Igazság Napja, amely belülről világított. Egy gyengéd égi kéz elhengerítette a követ a sírról, és az Úr feltámadt dicsőségben és hatalomban.

Ami egyszer Krisztus legtisztább testével történt, az később többször megismétlődött a Szentek földi Egyházával is. Az Egyház ellenségei szívtelenül üldözték és kínozták az Egyházat, romba döntötték és sötétségbe temették. Ám az Egyház az ilyen csapások és szorongatások után még nagyobb dicsőségben és erőben támadt fel. Ahogyan az Ő testének temploma feltámadt, úgy fog a végsők végén, teljességben és tökéletességben feltámadni az Ő Szentjeinek Egyháza is.

Ó, Feltámadt Urunk, ne adj át minket a romlásnak és az örök halálnak, hanem támassz fel minket a halhatatlan életre. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 5.

1. Szent Agathopousz és Theodulosz vértanúk. Az első diakónus, a második pedig felolvasó volt a thesszaloniki egyházban; az elsőt az ősz haj öregkori bölcsessége, a másodikat az ifjúkori tisztaság ékesítette. Diocletianus keresztényüldözése idején mindkettőjüket bíróság elé idézték. Örömmel válaszoltak a hívásra, és egymás kezét fogva, kiáltozva mentek: „Keresztények vagyunk!" A bíró minden tanácsa, hogy tagadják meg Krisztust és hódoljanak a bálványoknak, hiábavalónak bizonyult. Hosszú börtönbüntetés és éhezés után halálra ítélték őket, méghozzá tengerbe fojtás által. Ekkor kezüket a hátuk mögé kötözték, nehéz követ akasztottak a nyakukba, és elindultak, hogy vízbe fojtsák őket. Amikor Agathopouszt először akarták a mélybe taszítani, felkiáltott: „Íme, egy második keresztséggel mosakszunk tisztára minden bűnünktől, és tisztán távozunk Krisztus Jézushoz!" A tenger hamarosan partra vetette élettelen testüket, és a keresztények tisztességgel eltemették őket. Szent Theodulosz megjelent ismerőseinek, mint fényes angyal fehér ruhában, és megparancsolta nekik, hogy minden hátrahagyott vagyonát osszák szét a szegények között. Krisztus e csodálatos katonái Diocletianus császár és Faustinus thesszaloniki herceg idején, 303-ban szenvedtek vértanúhalált.

2. Thrákiai Szent Márk (Athéni Szent Márk). Athéninak is nevezik, mivel Athén volt a szülőhelye. Miután befejezte felsőfokú tanulmányait Athénban, szülei meghaltak.

Elgondolkodott azon, hogy a halál számára is elkerülhetetlen, és időben fel kell készülnie az e világból való tisztességes távozásra. Minden vagyonát szétosztotta a szegények között, majd Isten segítségébe vetett szilárd hittel és imádsággal egy deszkára ült a tengeren, kérve Istent, hogy vigye oda, ahová Ő akarja. A Gondviselő Isten megőrizte őt, és Líbiába (vagy Etiópiába) vezette, a Thrákiainak nevezett hegyre. Ezen a hegyen Márk 95 évet töltött aszkézisben, anélkül, hogy embert vagy vadállatot látott volna. Teljes 30 éven át vívott rettenetes harcot a gonosz lelkekkel, gyötörte az éhség, a szomjúság, a fagy és a hőség. Földet evett és tengervizet ivott. 30 évnyi leghevesebb szenvedés után a legyőzött démonok elmenekültek tőle, és Isten angyala minden nap ételt – kenyeret, halat és gyümölcsöt – kezdett hozni neki. Halála előtt meglátogatta őt Szent Szerapión, aki később közzétette Márk csodálatos életét. Márk megkérdezte Szerapiónt, vannak-e most a világon olyan keresztények, akik ha azt mondanák e hegynek: „kelj fel innen és vesd magad a tengerbe" – ez meg is történne? Ebben a pillanatban a hegy, amelyen álltak, megmozdult, mint a tenger hullámai. Márk azonban intett a kezével, és megállította. Ilyen csodatevő ereje volt Isten ezen emberének. Halála előtt az emberek üdvösségéért imádkozott, majd átadta lelkét Istennek. Szent Szerapión látta, amint angyalok viszik el Márk lelkét, és egy égből kinyúló kezet, amely elfogadja azt. Szent Márk 130 évet élt, és 400 körül hunyt el.

Szent Márk imája

Íme, földi életem utolsó órája üt,
Megyek oda, hol az Úr ragyog a nap helyett,
Kilépek a porladó testi ruhából,
S Eléd indulok, ó Krisztus, a világból.
Még egy vágyat terjesztek el a földön,
Trónod előtt imámmal a mélybe merülök:
Üdvösséget kívánok az egész emberi nemnek,
Bűntől való szabadságot mindenki lelkének.
Kívánom, hogy üdvözüljenek az erényes aszkéták,
S a Te meződön a buzgó munkások hadát.
Kívánom, hogy üdvözüljenek a Te foglyaid,
Kik szeretetedért feláldozzák magukat,
S a bősz bűnösök is, kik erőszakot tesznek,
S azok is, kik Érted erőszakot szenvednek.
Üdvösséget a lavráknak, sok-sok szerzetessel,
Üdvösséget a hívőknek, síróknak s szegényeknek.
Üdvösséget az egyházaknak az egész világon,
Az egyház pásztorainak, s nekem ezen az úton.
Isten minden szolgájának és minden szolgálójának,

Kiket a világ ismer, vagy magányban szolgálnak;
Üdvösséget a megkeresztelt s fogadott fiaknak,
Kik az élethordozó Szentlélek által élnek s hatnak.
Üdvösséget az alázatosaknak és irgalmasoknak,
A hívő királyoknak és a hívő hercegeknek;
Minden emberi szívnek, épnek és betegnek,
S üdvösséget testvéremnek, Szerapiónnak is engedj meg.
Ó, hatalmas Uram, ez az én vágyam,
És végső imádságom. Legyen meg a Te akaratod. Ámen.

ELMÉLKEDÉS

„Élj úgy, mintha nem is lennél ezen a világon, és békességed lesz." Így tanította Szent Antal a tanítványát. Különös tanítás, de igaz. A legtöbb nyomorúságot és nyugtalanságot azzal vonjuk magunkra, hogy minél inkább éreztetni és elismertetni akarjuk magunkat ebben az életben. Ám minél inkább visszahúzódik valaki a világtól, minél gyakrabban szemléli e világot úgy, mint ami nélküle is létezik, és minél mélyebben elmerül abban a gondolatban, hogy ő felesleges e világnak, annál közelebb áll majd Istenhez, és annál mélyebb lelki békéje lesz. „Naponként meghalok" – esküszik Pál apostol (1Kor 15,31), azaz minden nap úgy érzi, mintha nem is lenne ezen a világon. Ezért viszont lélekben minden nap mennyei polgárnak érezhette magát. Amikor a kínzó Faustinus megkérdezte Szent Theoduloszt: „Vajon nem jobb-e az élet a keserves halálnál?", Theodulosz így válaszolt: „Valóban, én is úgy véltem, hogy jobb az élet a halálnál, éppen ezért határoztam el, hogy megvetem ezt a halandó és rövid ideig tartó földi létezést, hogy a halhatatlan élet részese lehessek."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézus feltámadását, mégpedig:

1. hogyan rendült meg a föld az Ő testbe való visszatérésekor, miként a testtől való elválásakor is;

2. hogyan szálltak le az angyalok a sírhoz, hogy szolgáljanak Neki, amint mindig is szolgálták Őt, amikor csak engedte.

SZENTBESZÉD

A beteljesült jövendölésröl

„Mert nem hagyod lelkemet a holtak hazájában,
nem engeded, hogy szented rothadást lásson.” (Zsolt 16, 10)

Ezek egy ihletett titoklátó szavai, világos és prófétai szavak. Dávid mondja ezt Krisztus Urunkról, az Ő lelkéről és testéről, vagyis arról, ami emberi Benne. Hogy Dávid e szavai a feltámadt Krisztusra vonatkoznak, azt Péter apostol tanúsította első beszédében, közvetlenül a Szentlélek eljövetele után (ApCsel 2, 27). Mert azt mondja: Dávid meghalt, eltemették, és sírja nálunk van mind a mai napig. Nem vonatkozhatnak tehát e szavak Dávidra – bár úgy mondja, mintha önmagáról szólna –, hanem Dávid egy testi leszármazottjára. Dávid teste elenyészett, és elenyésztek többi leszármazottjának testei is. Krisztus azonban az ő utóda test szerint, Aki nem maradt az alvilágban, és teste sem látott rothadást.

„Előre látván ezt, Krisztus feltámadásáról beszélt (Dávid).” Valóban, ragyogó jövendölés! Valóban, csodálatos tisztánlátás! Mennyire érthetetlennek és ésszerűtlennek tűnhettek e szavak a Zsoltárok minden zsidó magyarázója számára az Úr feltámadása előtt! Amikor a pecsét lekerült a sírkőről, lekerült a pecsét sok sötét és homályos próféciáról is. Krisztus feltámadt, és a titkok nyilvánvalóvá váltak. A sírkő nemcsak az Ő szent testéről emelkedett fel, hanem számtalan prófétai szóról és látomásról is. Krisztus feltámadt, és a prófétai szavak is feltámadtak. Az alvilágba való leszállással az Úr kivezette az igaz atyák és próféták lelkeit a mennyei világosságra, feltámadásával pedig kihozta szavaikat és látomásaikat az értelem és az igazság fényére.

Krisztus feltámadt, és minden, ami jó, igazságos és igaz – a feltámadás reggele előtt és után –, feltámadt.

Ó, feltámadt Urunk, sorolj be minket is halhatatlan országod feltámadott polgárai közé! Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 6.

1. Szent Eutükhiosz, konstantinápolyi pátriárka. Phrügiában született kegyes életű szülőktől; apja tisztviselő volt. Gyermekként Eutükhiosz egyszer kortársaival szórakozott: a játékuk abból állt, hogy mindenki felírta nevét egy sziklára, mellé pedig azt a tisztséget, amelyet megérzése szerint az életben betölt majd. Amikor Eutükhioszra került a sor, ezt írta: Eutükhiosz pátriárka! Harmincéves korában egy amasziai monos-

tor apátja lett. Negyvenévesen az amasziai metropolita maga helyett küldte el az Ötödik Egyetemes Zsinatra. A zsinaton ragyogó csillagként tündökölt az egyházatyák között, mind tudományával, mind jámborságával. Amikor vita támadt arról, hogy a heretikusok haláluk után átok (anátéma) alá vethetők-e, ő amellett érvelt, hogy igen, hivatkozva a Királyok könyvére (1Kir 13, 1-8 és 2Kir 23, 16). Igen megkedvelte őt Jusztiniánosz császár és Ménasz pátriárka is. A császár gyakran kért tőle tanácsot, Ménasz pedig utódjául jelölte ki, és kérte a császárt, hogy ezt váltsa valóra. Így is történt. Szent Eutükhiosz tizenkét évig békében igazgatta az egyházat. Ám ekkor az ördög vihart támasztott ellene, amely magát Jusztiniánosz császárt is elérte. A császár ugyanis tévelygésbe esett, és az aftartodokéta monofizita eretnekségbe süllyedt, amely hamisan azt tanította, hogy az Úr Jézus teste már a feltámadás előtt is isteni és romolhatatlan volt, éhség, szomjúság és fájdalom érzete nélkül. Eutükhiosz határozottan fellépett ezen eretnekség ellen, amiért a császár száműzte őt eredeti monostorába. Itt tizenkét évet és nyolc hónapot töltött, és nagy csodatevőnek bizonyult: imádsággal és olajjal való megkenéssel gyógyította az embereket különféle betegségekből. Jusztiniánosz megbánta bűnét és meghalt, utódja, Jusztinosz pedig visszahelyezte Eutükhioszt a pátriárkai trónra, ahol a szent békében igazgatta Isten egyházát haláláig. Hetvenéves korában, 582-ben költözött át Krisztus Urunk országába, akit egész életében hűséggel és bátorsággal szolgált.

2. A Perzsiában szenvedett százhúsz vértanú. Amikor Sápúr perzsa király kifosztotta a bizánci földeket, százhúsz keresztényt hurcolt fogságba. Mivel hiába kényszerítette őket Krisztus megtagadására és a tűz imádására, tűzbe vetette és élve elégette őket. E vértanúk között kilenc, Istennek szentelt szűz is volt. Mindannyian becsülettel szenvedtek vértanúhalált 344 és 347 között, és átköltöztek Krisztus Király palotáiba.

Eutükhiosz Krisztus Királyról tanúskodott:
– Krisztusnak – mondá – gyarló teste volt,
Éhségnek és fájdalomnak alávetett test,
Hasonló, de nem azonos a trónon lévővel.
A dicsőség Királya a szolga alakját öltötte a földön,
De a megdicsőült testet emelte az égbe.
Hol lennének a könnyek egy látszat-testben?
Hol a véres veríték, császár, a látszat-homlokon?
„Éhezem!" „Szomjazom!" – szólott az Igazság,
Miért kényszeríted hazugságba Isten Fiát?
Amikor Ő éhesen tanúsítja szent éhségét,
Te a szemébe mondod: Jóllakott vagy?

Amikor szomjasan kiált, míg a kereszten függ,
Te azt feleled: Nem vagy szomjas, nem!
Ó, nagy császár, ne szólj istentelenséget,
Szavaid mögött maga a démon rejtőzik.
Hiába építesz templomokat, ha a hitet rombolod,
Hiába a mécsesek, ha fényüket kioltod.
Krisztus kínjai minden kínnál nagyobbak,
Az egész történelem a Kereszt körül forog.
A Kereszt azért tiszteletre méltó, gyógyító és félelmetes,
Mert a fájdalom bőséges és túláradó forrása.
A Kereszten Krisztus – a megfeszített ember,
Vér, veríték és zokogás – s nem egy álmodott álom.

ELMÉLKEDÉS

Egy ókori szónokról mesélik, hogy éjjel-nappal azon fáradozott, hogy tökéletesítse szónoki képességét. Valaki azt mondta neki: „Démoszthenész nem hagyja, hogy te legyél az első szónok!" Mire ő azonnal visszavágott: „Én meg őt nem hagyom, hogy ő legyen az egyetlen!" – Ha nem lehetsz is elsőrendű szent, mint Szent Antal, ne engedd le a kezed, és ne mondd: belőlem nem lehet semmi! Inkább tégy erőfeszítést, hogy megduplázd a tálentumaidat. „Az én Atyámnak házában sok lakóhely van" – mondta az Úr. Ha kiérdemled, hogy beköltözz e lakóhelyek közül akár a legkisebbe is, dicsőségesebb és boldogabb leszel a föld összes királyánál, akik valaha is éltek. Mindenki a maga tálentuma szerint. Sem te nem leszel Szent Antal, sem maga Szent Antal nem fogja betölteni Isten egész országát.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Úr Jézus feltámadását, mégpedig:

1. hogyan nem repedt meg a sírkő, és hogyan nem sérültek meg rajta a pecsétek;

2. hogyan nem sértette meg a mindenható és szelíd Úr a sírt feltámadásakor, miként nem sértette meg a szűzi méhet sem születésekor.

SZENTBESZÉD

Az utolsó ellenség feletti győzelemről

„Mint utolsó ellenség töröltetik el a halál.” (1Kor 15, 26)

Az ember első ellensége az ördög, a második a bűn, a harmadik a halál. Az Úr Jézus legyőzte az emberi nem mindhárom ellenségét. Megaláztatásával legyőzte a gőgös ördögöt; halálával legyőzte a bűnt, feltámadásával pedig legyőzte a halált. Legyőzvén minden ellenségünket, hív minket, hogy részesüljünk az Ő dicsőséges győzelmében. Nem úgy, hogy mi győzzünk, hanem hogy csatlakozzunk a Győzedelmeshez. Csakis az Ő ereje győz, csakis az Ő fegyvere vág. Mi erő és fegyver nélkül vagyunk, ellenségeink pedig félelmetesek. De Ővele és mellette nálunknál erősebbeket is legyőzünk. Milyen áron kínálja nekünk az Ő győzelmét? Olcsó áron, testvéreim; igen olcsó áron kínálja nekünk a legdrágább győzelmet. Hogy alázkodjunk meg és hódoljunk be Isten akaratának – ez az ár, amelyet kér, hogy legyőzze értünk az ördögöt. Hogy meghaljunk önmagunknak, meghaljunk a testi vágyaknak és szenvedélyeknek – ez az ár, amelyet kér, hogy legyőzze értünk a bűnt. Hogy Őneki éljünk és ne önmagunknak, hogy befogadjuk Őt a szívünkbe – ez az ár, amelyet kér, hogy legyőzze értünk a halált. Ő nyilvánosan és teljességgel legyőzött minden ellenséget, de ez az ár, amelyért győzelmét mindnyájunknak felkínálja. Az apostol mondja: „Hála legyen az Istennek, aki a győzelmet adta nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által!” (1Kor 15, 57).

Ó, feltámadott Urunk, ragyogj be minket, erősíts meg és gyógyíts meg minket a Te győzelmeddel! Hálatelt szívvel emelünk Neked dicsőséget és dicséretet mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 7.

1. Hitvalló Szent György. A hosszú aszkézis útján elnyert nagy erényeiért Györgyöt megválasztották és kinevezték Mitiléné metropolitájává. A szent buzgón és bölcsen igazgatta szellemi nyáját egészen öregkoráig. Ám amikor üldözés tört ki az örmény Leó alatt, aki lábbal tiporta a szent ikonokat, a szent öreget is Konstantinápolyba hívatta a császár a püspöki zsinatra, amelynek a császár akarata szerint el kellett volna törölnie az ikonok tiszteletét. György azonban nemhogy nem tett eleget a gonosz császár vágyának, hanem több bátor püspökkel együtt a szent ikonok védelmére kelt. Ezért kigúnyolták, és a császár Herszón vidékére száműzte, ahol testi nyomorúságban és mindenféle szükségben töltötte földi életének hátralévő részét. 816 körül hunyt

el és költözött át a halhatatlan életbe. Csodatevő volt életében és halála után is, nagy igazságossága és az Úr Jézus iránti szeretete miatt.

2. Szorszki Szent Nilus. Az orosz egyház egyik nagy atyja, a szkíti (remete) monasztikus életalapítója Oroszországban. 1508-ban hunyt el békében. Ereklyéi a Szorszki monostorban nyugszanak. A szkíti életről írt Szabályzata elsőrangú szellemi és gyakorlati mű.

3. Szent Kalliopiosz vértanú. Egy pamphüliai Perge-ből való szenátor egyetlen fia, akit szülei imádsággal kértek ki Istentől. Kegyes anyja, Teokleia, már kora ifjúságában istenfélelemre és tiszta életre nevelte. Kalliopiosz még ifjú volt, amikor Maximianus császár alatt kitört a keresztények rettenetes üldözése. Hogy megmentse a haláltól, anyja hajóra tette, elegendő pénzt adott neki, és Pompeiopolisz városába küldte. Isten Gondviselése azonban másként rendelkezett. Pompeiopoliszban partra szállva Kalliopiosz egy zajos pogány ünnepség közepébe csöppent. Amikor az őrjöngő tömeg sürgetésére sem volt hajlandó részt venni e dőre mulatságban, Maximus helytartó elé hurcolták, akinek megvallotta, hogy keresztény. A helytartó megparancsolta, hogy ólombottal verjék meg, tűzön égessék, majd végül sebekkel borítva tömlöcbe vetették. Fia kínzásának hírét hallva, anyja, Teokleia, minden vagyonát szétosztotta a szegények és rászorulók között, ő maga pedig kevés pénzzel fia után sietett a börtönbe. A tömlöcbe belépve meghajolt fia előtt, és bekötözte sebeit. Végül a helytartó meghozta a végső ítéletet: Kalliopioszt keresztre feszíteni. Az anya szívében öröm vegyült a fájdalommal. Amikor fiát a kivégzőhelyre vezették, öt aranyat csúsztatott a hóhéroknak, hogy fiát ne úgy, mint az Urat, hanem fejjel lefelé feszítsék meg. Ezt az Úr iránti alázatból tette. Nagycsütörtökön Kalliopioszt fejjel lefelé megfeszítették, anyja pedig a kereszt alatt állva adott hálát Istennek. Amikor másnap holtan levették a keresztről, ráborult és ő maga is kilehelte lelkét. Így mindketten a dicsőség Királyának trónja elé álltak. Becsülettel szenvedtek vértanúhalált 304-ben.

4. Perejaszlavi Szent Dániel. Különleges lelki fáradozása a halottakról való gondoskodás volt. Valahányszor hallotta, hogy valakit megfagyva vagy más módon holtan találtak, sietett, hogy tisztességgel eltemesse és imádkozzon érte Istenhez. 1540-ben hunyt el békében. Ereklyéi épségben nyugszanak.

5. Színai Szent Gergely. Nagy szent, színai és áthoszi aszkéta. (Lásd: augusztus 8.)

„Utazz oda, hol nincs többé halál!” –
Szól az anya, s tőle búcsút vesz már,
Egyszülöttje boldogságára vár.

*

Kalliopiosz, a gyönyörű ifjú,
A helytartónak hite felől vall:

– Krisztus az életem, utam, igazságom,
Krisztus a vágyam, egyetlen vágyam!

*

Kalliopioszt a kereszthez viszik,
Néptömegek vonulnak utána.
Sápadt és nyugodt, szorosan megkötve,
Halkan lépdel, kínoktól gyötörve.
Anyja súgja neki: Kalliopiosz!
– Utazom, anyám, hol nincs többé halál!

*

Krisztus vértanúja, dicső vértanú,
Vállalja a nehéz, fordított keresztet.
Holtteste fölé az anyja hajol:
Könnyeivel mossa Kalliopioszt,
S halkan suttogja: Kalliopiosz!
– Itt vagyok, anyám, hol nincs többé halál!

ELMÉLKEDÉS

„A szellemi vezetőknek annyira el kell különülniük az alárendeltektől, amennyire a pásztorok elválnak a juhoktól” – mondja Peluszioni Szent Izidor (Szent Pál Timóteushoz írt I. levelét magyarázva). A pap élete mindig példaként szolgál, legyen az jó vagy rossz. Jó életével a pap megerősíti az Evangéliumot, rossz életével pedig megtagadja azt. Senki a világon nem képes olyan mértékben megerősíteni vagy megtagadni az Evangélium igazságát, mint a pap a saját életével. A jó pap tetteiben nem kevésbé különbözik a rossz paptól, mint a pásztor a farkastól. Ezért a jó papok osztályrésze Isten fiaival lesz, a rosszaké pedig a sötétség vadállataival. Az Egyház jó pásztorai még utolsó leheletükkel is a nyájért aggódtak, amelyet maguk után hagytak. Halálos ágyán Énekszerző Szent József így imádkozott Istenhez: „Őrizd meg nyájadat, ó, Isten Fia; védelmezz mindent, amit jobbod alkotott, az idők végezetéig. Légy segítsége Egyházad szeretett fiainak. Adj jegyesednek (a Szent Egyháznak) örök békét és viharmentes csendességet.” Szent Antipasz pedig, miközben az izzó rézbikában égett, így könyörgött Istenhez: „ne csak engem, hanem azokat is, akik utánam jönnek, tedd irgalmad részeseivé!”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Úr Jézus feltámadását, mégpedig:

1. hogyan járulnak a kenethozó asszonyok illatszerekkel a sírhoz, hogy megkenjék Őt, aki az ég és a föld jóillatú illata;

2. hogyan hirdeti nekik az angyal az Úr feltámadását e szavakkal: „Miért keresitek az élőt a halottak között?”

SZENTBESZÉD

Az Élő kereséséről a halottak között

„Miért keresitek az élőt a halottak között?” (Lk 24, 5)

Isten angyala mintegy csodálkozva kérdezi a kenethozó asszonyokat: miért keresitek az élőt a halottak között? Isten titkainak és erejének látója mintha azt akarná mondani: hogyan is gondolhattátok egy pillanatra is, hogy Ő a halál prédája? Nem tudjátok-e, hogy Ő az élet fejedelme? Nem tudjátok-e, hogy minden élet Őáltala van, és egyetlen élő teremtmény sem kölcsönözhet az életből egyetlen cseppet sem máshonnan? Vajon nem mutatta meg nektek elégszer a földön hatalmát az élet és a halál felett? Ki adott életet a halott Lázárnak? Ki vette el az életet a terméketlen fügefától? Ó, testvéreim, hagyjunk fel mi is azzal, hogy az Élőt a halottak között keressük. Ha valaki közülünk még mindig a holtak között keresi Krisztust, hagyjon fel e lélekgyilkos fáradozással. Ez a zsidók, a hitetlenek és a nem-keresztények hiábavaló igyekezete. Mi tudjuk, hogy az Életadó Úr nincs a sírban, hanem a dicsőség trónusán van a mennyekben. A bűntől el nem homályosult lélek az égre tekint és nem látja a sírt; a bűntől elhomályosult lélek pedig a sírba néz és nem látja az eget. A bűn és az erény irányítja az ember lelki látását, és mindegyik feltárja előtte a saját, egymással ellentétes világát. A bűn a földre irányítja a lélek tekintetét és a romlottság világát mutatja meg; az erény az égbe emeli a lélek látását és a halhatatlan világot tárja fel – benne a feltámadott Krisztust, mint annak a világnak Királyát.

Ó, testvéreim, ne a teremtménytől kérjük az életet, hanem a Teremtőtől. És ne kövessünk el még súlyosabb bűnt, nevezetesen: ne keressük a Teremtőt a teremtmények temetőjében, sem a fényes Halhatatlant a halál sötétjében. Urunk Jézus Krisztus, a halál Legyőzője, Hozzád kiáltunk: támassz fel minket is az örök életre a romlottságból és a halál sötétjéből. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 8.

1. Szent Hérodion, Agabosz, Rufusz, Aszinkritosz, Phlegon és Hermasz apostolok. Mindannyian a hetven apostol közül valók voltak. Szent Pál apostol mindnyájukat említi leveleiben. Hérodion Pál rokona volt: „Köszöntsétek Hérodiont, az én rokonomat” – írja Pál a rómaiaknak (16, 11). Hérodion sokat szenvedett a zsidóktól

Neopatrasz püspökeként: bottal verték a fejét, kövekkel ütötték a száját, késekkel szurkálták. Amikor mint holtat hagyták magára, Szent Hérodion felkelt, és tovább szolgált az apostoloknak. Rómában Péter apostolnak segített, és sok más kereszténnyel együtt fejezték le ugyanazon a napon, amikor Pétert megfeszítették. Szent Agabosznak prófétai lelke volt. Az Apostolok Cselekedeteiben két próféciáját is említik. Először nagy éhínséget jövendölt az egész világra, ami Klaudiusz császár idején be is következett. Másodszor, amikor Kaiszareiában találkozott a Jeruzsálembe tartó Pál apostollal, Agabosz fogta Pál övét, megkötözte vele saját kezét és lábát, mondván: „Ezt mondja a Szentlélek: Azt az embert, akié ez az öv, így kötözik meg a zsidók Jeruzsálemben” (21, 11). Szent Rufusz a hellászi Thébában volt püspök. Őt is említi Pál apostol: „Köszöntsétek Rufuszt, az Úr választottját” (Róm 16, 13). Szent Aszinkritosz az ázsiai Hürkániában volt püspök. Szent Phlegon, akit ugyanazon a helyen említenek, a thrakiai Marathón városának püspöke volt. Szent Hermasz, akit a többiekkel együtt említenek, Dalmáciában volt püspök. Mindannyian, mint Krisztus méhei, az Evangélium mézét hordozták szét a különféle vidékekre, sokat szenvedve Krisztus szerelméért. Mindannyian átköltöztek szeretett Krisztusuk örök országába.

2. Szent Niphón, novgorodi püspök. Híres volt nagy buzgóságáról az Isten templomainak építésében és javításában, valamint nagy bátorságáról az erőszakos fejedelmekkel való szembenállásban. Tizenhárom nappal halála előtt megjelent neki Szent Teodóziosz, és hírül adta közeli átköltözését a másvilágra. 1156-ban hunyt el.

3. Szent Celesztin, római pápa. Az ortodox hit nagy buzgómunkása. A III. Egyetemes Zsinat idején levelet írt Nesztóriosz heretikus ellen. 432-ben hunyt el békében.

Isten választottjai, szent apostolok,
Célhoz értek immár, hűséges vándorok.
Hiú világot megvetve, Istenhez siettek,
Földit feláldozva, örököt nyertek.
Krisztus-szerelmük, minden erőnél hatalmasabb,
A pogány sötétben fényük csak ragyogóbb lett.
A futás véget ért, a csata megvívatott,
Hősök serege Krisztushoz eljutott.
Győzelmi koszorú Krisztusnál sok van még,
Ha te is akarnád, várna rád a dicső ég.
Szent apostolok, kérleljétek az Istent,
Hogy a mennyek országából ne zárjon ki minket!

ELMÉLKEDÉS

Van hősiesség a hősiesség felett, és aszkézis az aszkézis felett. Ciprusi Szent Epiphaniosz meghívta ebédre Nagy Hilariónt, és hogy minél nagyobb vendégszeretetet mutasson nevezetes vendége iránt, sült csirkét tálalt fel neki. Hilarión így szólt hozzá: „Bocsáss meg, de amióta szerzetes lettem, nem ettem semmit, amit levágtak!" Erre Epiphaniosz így felelt: „Én pedig, amióta szerzetes lettem, soha nem feküdtem le az ágyamba anélkül, hogy előbb meg ne bocsátottam volna ellenfelemnek!" Az elámult Hilarión ezt mondta: „A te erényed, szent Püspök, nagyobb az enyémnél!" – Ez nagy tanítás mindannyiunk számára. Kiváló dolog a böjt, de még kiválóbb a sértések megbocsátása. A böjttel az ember a nagylelkűségre gyakorolja magát, a sértések megbocsátásával pedig megmutatja a nagylelkűséget. Az előbbi megelőzi az utóbbit, de önmagában nem üdvözít az utóbbi nélkül.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a feltámadott Úr Jézust, mégpedig:

1. földi testében, a feltámadás előtt, az éhségnek, fájdalomnak és halálnak alávetett testben;
2. mennyei testében, a feltámadás után, az éhségnek, fájdalomnak és halálnak alá nem vetett testben.

SZENTBESZÉD

A holtak feltámadásáról

„De mondhatná valaki: Mi módon támadnak fel a holtak? És minémű testtel jönnek elő?" (1Kor 15, 35)

Pál apostol előre ismeri a kifogásokat, amelyeket a hitetlenek emelnek majd a halottak feltámadása ellen, ezért előre meg is cáfolja azokat. „Mi módon támadnak fel a holtak?" – kérdezik ma is a hitetlenek, akik még testi szemükkel sem látják a természetben a feltámadás csodáit, nemhogy szellemi szemükkel. „Balgatag – folytatja az apostol –, amit te vetsz, nem kel életre, hanemha megrothad." Amíg a mag a földben el nem hal, nem sarjad ki a növény, vagyis valami egészen más, mint maga a mag. De a hitetlen néz a szemével, mégsem lát, hanem tovább kérdez: „Hogyan támad fel a halott ember?" Hogyan? Úgy, ahogyan Krisztus feltámadt. Holtan szállt le a sírba, de élve támadt fel. A halálból való feltámadást a természet is mutatja; de a természetnél is erősebben mutatja a feltámadott Úr. Hogy megkönnyítse hitünket és reménységünket – a feltámadásban való hitet általában, és a saját feltámadásunkba vetett

reményt –, Ő maga támadt fel a sírból, miután korábban feltámasztotta a négynapos Lázárt, a naini özvegy fiát és Jairus leányát.

„De minémű testtel támadnak fel a holtak?" – kérdezik a hitetlenek. Olyanban, amilyenben Isten akarja. Istennél számtalan fajtájú test van. Az apostol pedig minden testet két csoportra oszt: földi és mennyei testekre. Mennyei testbe öltöznek tehát azok, akik földi testben haltak meg: a romolhatatlan felváltja a romlandót, a halhatatlan a halandót, a gyönyörű a rúttat. De a mennyei testben is felismeri majd az ember önmagát és a többieket maga körül, miként az ember is felismeri önmagát, akár koldusgúnyába, akár királyi bíborba van öltözve.

Gazdag Úrunk, ne adj át minket az örök enyészetnek, hanem mint királyi fiakat, öltöztess minket a halhatatlanság köntösébe. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 9.

1. Szent Eupszükhíosz vértanú. Nemes származású volt, és az igaz hitben kapott jó neveltetést. Julianus Apostata (Hitehagyott) császár idején, amikor Kaiszareiában Szent Nagy Vazul igazgatta Isten Egyházát, ez az Eupszükhíosz házasságra lépett egy tekintélyes leánnyal. Ám egyetlen nap sem adatott meg neki, hogy házasságban éljen. Menyegzője idején ugyanis pogány ünnepet tartottak áldozatbemutatással Fortuna bálványának. Eupszükhíosz társaival elment, és összetörte a templom összes bálványát, sőt magát a templomot is lerombolta. Amikor Julianus császár erről értesült, igen megharagudott, és elrendelte az elkövetők kivégzését, sok keresztény besorozását a seregbe, hatalmas adó kivetését a keresztényekre, Fortuna templomának újjáépítését a keresztények költségén, továbbá megfosztotta a várost a megtisztelő Kaiszareia névtől (melyet Claudius császártól kapott), és korábbi nevén, Mazának nevezte el. Szent Eupszükhíoszt először fához kötözték és kegyetlenül kínozták, majd lefejezték 362-ben. Kevéssel ezután a gonosz Julianus császár meglátogatta a várost Perzsiába menet, amely ellen hadat viselt. Szent Vazul eléje ment, és a tisztelet és vendégszeretet jeleként három árpakenyeret vitt neki. A császár viszonzásul parancsba adta, hogy adjanak a szentnek egy marék szénát. Vazul így szólt a császárhoz: „Te gúnyolódsz velünk, ó császár; mi kenyeret hoztunk neked, amivel mi táplálkozunk, te pedig állati takarmányt adsz nekünk, amelyet te a hatalmaddal nem tudsz emberi étellé változtatni." Erre a császár így válaszolt: „Tudd meg, hogy ezzel a szénával foglak etetni, amikor visszatérek Perzsiából!" Ám a gonosz hitehagyott soha többé nem tért vissza élve Perzsiából, mert ott lelte megérdemelt és természetellenes halálát.

2. Szent Vadim vértanú-monachus. Sápúr perzsa király idején Vadimot, egy monostor apátját és kegyességéről híres férfit, hét tanítványával együtt tömlöcbe vetették. Velük volt a börtönben egy bizonyos Nirszan herceg is, szintén keresztény. Minden nap elővezették és verték őket. Nirszan herceg megijedt, és megígérte, hogy elhagyja hitét és imádja a napot. Sápúrnak ez kedvére volt, de megígérte Nirsza-nak, hogy többek között Vadim monostorának minden birtokát neki adja, ha saját kezével fejezi le Vadimot. Nirszan ebbe beleegyezett. Reszkető kézzel, Szent Vadim méltóságteljes arcától megrettenve, sokszor sújtott le kardjával e szent férfi nyakára, míg végül nagy nehezen lefejezte. Ám nemsokára kétségbeesésbe esett, saját kardjába dőlt, és önmaga bűnhődött az igaz ember meggyilkolásáért. Szent Vadim 376-ban szenvedett vértanúhalált.

A bátor Vadim a halál szemébe néz,
S sajnálja Nirszant, kit utolért a vész.
Nirszan ott áll előtte meztelen karddal,
Istent nem félve, de a szenttől megriadva.
Lendíti a kardot, sujtana, de megáll,
Isten vitéze előtt a gyávaság a határ.
– Nirszan, Nirszan! – szól hozzá Vadim,
Az örökkévalóság útján intenek szavaim:
Megtagadtad Krisztust, a hazugságot ölelted,
Saját lelkedet te magad veszejtetted el.
Én minden órában vágyom a halálra,
Hogy az örök ország kapuja táruljon tágra.
De sajnálom, hogy a te kezed által kell meghalnom,
S hogy téged, herceg, soha többé ne lássalak
Krisztus árulóját örök sötét fedi,
S a kereszténygyilkost még sötétebb nyeli.
Így szólt a szent, s elnémult a szava,
Nirszan pedig reszketve, halkan sújtott le rája.
Így pusztult el az oroszlán a gyáva nyúltól!
De kit ölt meg Nirszan? Magát, vagy a szentet?
Az örök igazság szól: a zsivány önmagát ítéli el,
Isten szentjének pedig semmit sem ártott ezzel.

ELMÉLKEDÉS

Periklészről mesélik, hogy szinte tökéletes emberi szépségű férfi volt, ám a feje túlságosan hosszúkás volt és egy tökhöz hasonlított, így mindig gúnyolódást váltott

ki, amikor hajadonfőtt jelent meg. Hogy elrejtsék népük e nagy alakjának ezen hiányosságát, a görög szobrászok mindig sisakkal a fején ábrázolták őt. Ha némelyek a pogányok közül tudták titkolni felebarátjuk tökéletlenségét, mennyivel inkább kötelességünk ez nekünk, kereszténynek? „A tiszteletadásban egymást megelőzők legyetek" (Róm 12, 10) – parancsolja az apostol azoknak, akik Krisztushoz ragaszkodnak. Hogyan mondhatnánk, hogy a szelíd és tisztaságos Krisztushoz tartozunk, ha nap mint nap mások bűneiről és hiányosságairól szóló történetekkel mérgezzük a levegőt? Eltitkolni saját erényünket és a mások hibáját – ebben rejlik a legfőbb lelki bölcség.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a feltámadott Úr Jézust, mégpedig:

1. hogyan jelenik meg Mária Magdolnának a kertben, és Mária először nem ismeri fel Őt;
2. hogyan szólítja meg Ő szelíden Máriát, mire Mária felismeri Őt, megörvendezik, és örömét hírül adja a tanítványoknak.

SZENTBESZÉD

A sok termésért való halál szükségességéről

„Bizony, bizony, mondom nektek: ha a búzaszem nem hull a földbe, és nem hal el, egymaga marad, de ha elhal, sok termést hoz." (Jn 12, 24)

Miért veti a magvető a búzát a földbe? Azért-e, hogy a búza meghaljon és elrohadjon? Nem, hanem azért, hogy éljen és gyümölcsöt teremjen. A magot elvetve a magvető nem a mag halálára és rothadására gondol, hanem annak életére és termésére. Valóban, a magvető örömmel veti el magját, nem a mag halálára, hanem az életre és a gyümölcsre gondolva. A magvető az Úr Krisztus, az emberek pedig az Ő búzája. Úgy tetszett Neki, hogy búzának nevezzen minket. Sok más mag is van a földön, de semmi sem drágább a búzánál. Miért vetett el minket az Úr a földön? Azért-e, hogy meghaljunk és elrohadjunk? Nem, hanem azért, hogy éljünk és gyümölcsöt teremjünk. Ő csak mellékesen említi halálunkat, csupán az élet és a sok gyümölcs feltételeként említi azt. A vetés célja nem a halál, hanem az élet. De a magnak előbb meg kell halnia és el kell rohadnia; és Ő ezt csak megemlíti, mert tudja, hogy ezt mi mindannyian túlságosan is jól tudjuk. Csak mellékesen emlékeztet minket erre, miközben az Ő Evangéliuma főként az életről szóló történet, az életről és a gyümölcsről. Erről sokat beszél nekünk, mert tudja, hogy mi ezt nem tudjuk, és hogy megfulladunk a tudatlan-

ságtól és a kétségtől. És nemcsak beszél nekünk sokat az életről, hanem meg is mutatja az életet. Feltámadásával a napnál is világosabban mutatja meg nekünk az életet és a sok gyümölcsöt. És Egyházának egész története az élet világos térképe.

Ó, legyőzhetetlen élet Ura, ments meg minket a bűnös haláltól. Szabadíts meg minket a lelki haláltól. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 10.

1. Szent Terentiosz, Afrikánosz, Maximosz, Pompeiosz vértanúk és további 36 társuk. Krisztusért szenvedtek vértanúhalált, és a dicsőség koszorújával ékesítettek fel Décius császár idején. A császár parancsára Afrika helytartója kihirdette az egész népnek, hogy mindenkinek áldozatot kell bemutatnia a bálványoknak; ellenkező esetben a helytartó rettentő kínzásokkal fenyegetett minden állhatatos keresztényt. E fenyegetések hallatán sokan elpártoltak a hittől és leborultak a bálványok előtt. Ám ez a negyven vértanú rendíthetetlen maradt, amiért kínzásoknak vetették alá őket. Szent Terentiosz e szavakkal bátorította társait: „Vigyázzunk, testvéreim, hogy meg ne tagadjuk Krisztust, a mi Istenünket, nehogy Ő is megtagadjon minket mennyei Atyja és a szent angyalok előtt!" – A helytartó két csoportra osztotta őket: harminchatukat megkorbácsolás, megkínzás és nyílt sebeik besózása után karddal kivégeztette. Az első négyet pedig tömlöcbe vettette, nehéz láncokat verve nyakukra, kezükre és lábukra. Ám Isten angyala megjelent a börtönben, megérintette a foglyok bilincseit, és azok lehullottak. Ezután az angyal bőséges asztalt terített nekik és megetette őket. Ismét elővezették és kínozták őket, majd újra börtönbe zárták. A helytartó ekkor megparancsolta a varázslóknak, hogy gyűjtsenek össze minél több mérges csúszómászót, kígyókat és skorpiókat, és zárják őket egy helyiségbe a vértanúkkal. Ám a hüllők nem akarták bántani Isten választottjait, hanem egy sarokba húzódtak, és ott maradtak három napig. Amikor a harmadik napon kinyitották a tömlöcöt, a vadállatok a varázslókra rontottak és összemarták őket. Végül a helytartó kimondta a halálos ítéletet a négy vértanúra. Amikor a kivégzésre vezették őket, örömmel zsoltárokat énekeltek és dicsérték Istent, aki méltóvá tette őket a vértanúhalálra. Becsülettel szenvedtek és elnyerték az Országot 250-ben.

2. A 6000 grúziai vértanú. A grúziai David-Garedzsa pusztaságban tizenkét monostor állt, ahol évszázadokon át számos szerzetes folytatott aszkéta életet. 1615-ben I. Abbász sah megtámadta Grúziát, az egész országot elpusztította, és számtalan keresztényt levágatott. Egyszer vadászat közben, éppen Húsvét hajnalán, számos fényt látott a hegyekben. Ezek a tizenkét közösség szerzetesei voltak, akik körmenetet tartottak a Feltámadás temploma körül, gyertyával a kezükben. Amikor a sah

megtudta, hogy szerzetesek, csodálkozva kérdezte: „Hát még nem pusztult el egész Grúzia a kard által?” – és megparancsolta katonáinak, hogy azonnal menjenek és vágják le az összes szerzetest. Isten angyala megjelent ekkor Arszeniosz apátnak, és hírül adta neki közeli halálukat. Arszeniosz közölte ezt az egész testvériséggel. Ekkor mindnyájan magukhoz vették a legtisztább titkokat (megáldoztak) és felkészültek a halálra. Eközben megérkeztek a támadók, és darabokra vágták először az apátot, aki elsőként lépett eléjük, majd az összes többit is. Mindnyájan becsülettel szenvedtek, és hervadhatatlan koszorúval ékesíttettek fel 1615-ben. Így ért véget e nevezetes monostorok története, amelyek több mint ezer éven át a grúziai nép szellemi megvilágosodásának őrtüzei voltak. Ma már csak kettő létezik: Szent Dávidé és Keresztelő Szent Jánosé. Arcsil grúz király összegyűjtötte a vértanúk minden ereklyéjét és tisztességgel eltemette azokat. Ezen ereklyék a mai napig gyógyító mirrhát bocsátanak ki és meggyógyítják a betegeket.

Hatezeren Isten választottjai
A fényes Húsvétnak örvendének,
Hatezer emberi tiszta szív,
Szelíd bárányok ártatlan nyája!
Gyertyákkal a templomot kerülték,
Húsvét édes dalait zengték.
Míg az éj sötétjéből a rút farkas
Éhes kölykeivel rájuk nem rontott,
Hogy leölje a szelíd bárányokat.
De nem bárányok voltak ők, hanem pásztorok,
A sokat szenvedett grúz népnek fiai,
Szentek ők és hitvalló tanítók,
Mind szerzetesek, dicső aszkéták.
Arszeniosz látta mindnyájuk halálát,
S ekképp szólt a szerzetesekhez:
– Testvéreim, Grúzia fiai,
Eljött az óra, a kelyhet ki kell inni,
A Krisztusért való szenvedés édes kelyhét.
Íme, farkasok törtetnek a hegyen át,
Siessetek, testvérek, a tiszta Áldozáshoz,
S azután a véres kereszteléshez!
Bánjátok meg bűneitek magatokért s a népért,
Minden gondolatot Istenhez emeljetek,
Gonosztevőiteknek pedig bocsássatok meg,
A Paradicsom kapui megnyílnak előttünk,

Minden testvér bocsásson meg testvérének.
Feltámadt Krisztus – hogy mi is feltámadjunk,
Hívek leszünk Hozzá, míg csak ki nem leheljük lelkünk!

ELMÉLKEDÉS

Amikor az ember elszakítja elméjét a földtől, és megnyitja azt Isten felé azzal a vággyal, hogy Isten kedvében járjon, akkor Isten különféle módon kinyilatkoztatja neki akaratát. Damaszkuszi Szent Péter írja: „Ha az embernek teljes szándéka, hogy Isten kedvében járjon, Isten megtanítja őt akaratára vagy gondolatokon keresztül, vagy valamilyen ember által, vagy a Szentírás által." Az ilyen ember figyelmessé és éberré válik, és várja belülről és kívülről Isten útmutatásait. Számára megszűnnek a véletlenek. Az egész világ olyan lesz számára, mint egy tízhúrú hárfa, amely Isten ujja nélkül egyetlen hangot sem ad ki.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a feltámadott Úr Jézust, mégpedig:

1. hogyan jelenik meg két tanítványnak az Emmauszba vezető úton, és ők hogyan nem ismerik fel Őt;
2. hogyan lángolt e kettőnek a szíve, miközben Ő beszélt hozzájuk, és hogyan ismerték fel Őt csak akkor, amikor megáldotta és megtörte nekik a kenyeret;
3. hogyan vált az Úr hirtelen láthatatlanná a szemük elől.

SZENTBESZÉD

A élő reménységről

„Legyen áldott az Isten és Urunk, Jézus Krisztus Atyja,
aki minket nagy irgalmában Jézusnak a halálból való
feltámadása által új életre hívott, az élő reményre" (1Pt 1, 3)

Testvéreim, kinek van holt reménysége, és kinek van élő reménysége? Holt reménysége annak van, aki holt dolgokban reménykedik; élő reménysége pedig annak, aki az élő Istenben reménykedik. Továbbá: holt reménysége van annak, aki önmagában és más emberekben bízik; de élő reménysége annak, aki az élő Istenben bízik. És még: holt reménysége van annak, aki a szerencsében és a jólétben reménykedik e rövid földi létben, és nem terjeszti ki reményét a síron túlra; de élő reménysége annak van, aki a feltámadásban és a mennyek országának halhatatlan életében remény-

kedik. Bizony, jobb az élő reménység a holt reménységnél, miként jobb az élet a halálnál; miként jobb a világosság a sötétségnél; miként jobb az egészség a betegségnél; miként jobb az értelem a balgaságnál. De ki hozta el és mutatta meg az embereknek az élő reménységet – ki és hogyan? Péter apostol válaszol e kérdésre: a mi Urunk Jézus Krisztus, mégpedig a halálból való feltámadása által. Senki más, csak az Úr Jézus Krisztus; és semmi mással nem tette ezt úgy, mint saját, halálból való feltámadásával. Feltámadásával az Úr szárnyakat adott az elcsigázott emberi reménységnek, kiterjesztette azt a síron túlra, és megmutatta annak célját, értelmét és gyümölcsét a sír után. Mindezeket nem egy hiszékeny ember állítja, hanem az az apostol, aki sokáig ingadozott a hitben, és aki háromszor tagadta meg Krisztust. Ezért az ő tanúságtétele a feltámadott Úrról és feltámadásának jelentőségéről kimondhatatlanul drága számunkra.

Ó, feltámadott Urunk, a halál Legyőzője, gyomláld ki belőlünk a holt reménységet, és ültess belénk élő reménységet nagy apostolod, Szent Péter imái által. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 11.

1. Szent Antipas vértanú, Pergamum püspöke, Ázsiában. A Jelenések könyve úgy említi őt, mint „Antipás, az én hűséges tanúm” (2, 13), akit megöltek nálatok, ahol a sátán lakik, azaz Pergamum városában. E város lakói a bálványimádás sötétségében és végső tisztátalanságban éltek; a szenvedélyek rabszolgái, rágalmazók, erőszakosak és vérfertőzők voltak, egyszóval a sátán szolgái. És ott, közöttük élt Antipas, „mint fény a sötétségben, mint rózsa a tövisek között, mint arany a sárban”. Annak volt jó és igaz ember híre, aki elkapott és megölt egy keresztényt. Az egész pogány hit jóslásból, álomfejtésből, démonok szolgálatából és végső romlottságból állt. A démonok, félve Antipastól, mint a tűztől, megjelentek a papoknak álmukban, és bevallották, hogy félnek tőle, és miatta el kell menekülniük a városból. A papok fellázították a néptömeget Antipas ellen, kínozni kezdték, és kényszerítették, hogy tagadja meg Krisztust, és hódoljon a bálványoknak. Antipas így szólt hozzájuk: „Ha a ti úgynevezett isteneitek, a világmindenség urai, félnek tőlem, egy halandó embertől, és menekülniük kell ebből a városból, hát nem ismeritek fel ebből, hogy minden hitetek tévelygés?” És a szent tovább beszélt nekik Krisztus hitéről, mint az egyetlen igaz és üdvözítő útról. Ám azok feldühödtek, mint a vadállatok, és Artemis temploma elé hurcolták az öreg Antipast, amely előtt egy bronzból öntött bika állt. Izzásig hevítették a bikát tűzzel, és belévetették Isten szolgáját. Szent Antipas a tüzes bika belsejében hálával dicsőítette Istent, mint egykor Jónás a cetben vagy a három ifjú a tüzes kemen-

cében. Imádkozott Antipas a nyájáért és az egész világért, amíg lelke el nem vált esendő testétől, és fel nem szállt az angyalok közé Krisztus Országába. Kínok között végezte életét, és elnyerte a hervadhatatlan dicsőség koronáját a 92. esztendőben.

2. Szent Prokesz és Martinianus vértanúk. Annak a római börtönnek az őrei voltak, ahol Péter és Pál apostolok raboskodtak. Hallva az apostolok szavait és látva csodáikat, megkeresztelkedtek, és kiengedték az apostolokat a börtönből. Az apostolok elhagyták Rómát, de az úton megjelent az Úr Péternek, amint Róma felé tartott. „Hová mész, Uram?" – kérdezte tőle Péter. Az Úr pedig azt felelte, hogy Rómába megy, egy újabb keresztre feszítésre. A megszégyenült apostolok visszatértek a városba, ahol elfogták és megölték őket. Velük együtt fejezték le ezt a két bátor vértanút, Prokeszt és Martinianust is.

Az izzó bikában, mint fényes templomban,
Antipasz, a keresztény, nincs magányban:
Tiszta szívében az Úr lakozik,
Sem a tűz nem égeti, sem félelem nem gyötri.
Türelemmel tűri a szent mindezt Krisztusért,
S imát zeng Krisztushoz a tűz közepéből:
– Ó, mindenható Krisztus, századok Királya,
Százszoros hála Neked e szenvedésekért!
Égesse el a tűz mindazt, mi bűnös bennem,
Hogy drágább legyen lelkem az égi mércén.
Kérlek Téged, Megváltó, óvd meg nyájamat
E városban, a szenvedélyek mocskában!
Vérem kiontása erősítse őket a hitben,
S szívüket fűzze a Te szerelmedhez.
A pogányokért is kérlek Téged, Jóságos,
Ragadd ki őket végre a démoni hazugságból;
S minden bűnösért, ki törvényedet gyalázza,
Vezesd őket, hogy csak Téged szolgáljanak.
Íme, minden a Te szent akaratod hatalmában van,
Végül még kérlek: add, hogy viruljon az Egyház!

ELMÉLKEDÉS

„Nincs nyugalom a földön azoknak, akik üdvösségre vágynak" – mondja Szír Szent Efrém. A harc szüntelen, legyen az külső vagy belső. Az ellenség hol látható módon munkálkodik az embereken és más teremtményeken keresztül, hol láthatatla-

nul, a gondolatok által. Hol nyíltan ellenségként mutatkozik meg és kegyetlenül támad, hol hízelgő barát képében téveszt meg álnoksággal. Ami két szembenálló sereg háborújában történik, az történik minden egyes emberrel is a világ kísértései elleni küzdelemben. Valóban „nincs nyugalom a földön azoknak, akik üdvösségre vágynak". De amikor eljön az üdvösség, eljön a nyugalom is.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a feltámadott Úr Jézust:

1. ahogyan Simon Péter és a másik tanítvány gyorsan a sírhoz futnak, hogy ellenőrizzék az Úr feltámadásának hírét;

2 . ahogyan egymás után belépnek a sírba, és meglátják a gyolcsokat és a kendőt;

3. ahogyan mindketten látnak és hisznek, majd erről tanúskodnak, és tanúságtételükért életüket adják.

SZENTBESZÉD

A két Ádámról: a halálthozóról és az életadóról

„Mert amint Ádámban mindnyájan meghalnak,
úgy Krisztusban is mindnyájan életre kelnek." (1Kor 15, 22)

Ádám szerint gyalázatban vettetik el, Krisztus szerint dicsőségben támad fel. Ádámtól van a bűn, Krisztustól az igazság. Ádámtól az erőtlenség és a halál, Krisztustól az erő és az élet. Ádámhoz hasonlóan mindannyian meghalunk, Krisztushoz hasonlóan mindannyian életre kelünk. Az egyik a földi ember, a másik a mennyei ember. Az egyik a testi ember, a másik a lelki ember. Krisztus nem Önmagáért támadt fel, hanem értünk, ahogyan nem is Önmagáért halt meg, hanem értünk. Ha az Ő feltámadása nem jelentené a mi feltámadásunkat is, akkor az Ő feltámadása keserűség lenne, nem pedig gyönyörűség. Hol lenne akkor Isten szeretete? És hol lenne értelme minden földi, nyomorúságos létezésünknek? És hol lenne értelme Krisztus földre jövetelének? Ahol Ádám véget ér, ott Krisztus elkezdődik. Ádám a sírban végzi, Krisztus a sírból való feltámadással kezdődik. Ádám nemzetsége olyan, mint a föld alatti mag, amely mállik és rothad, nem látja a napot, és nem hiszi el, hogy kijöhet a föld alól, és zöld növénnyé fejlődhet levelekkel, virággal és terméssel. Krisztus nemzetsége a kizöldült mező, amelyen a búza nő, zöldell, levelet hajt, virágzik és sok gyümölcsöt terem.

Ádám szerint nemcsak azt jelenti, hogy egy napon meghalunk, hanem azt, hogy már halottak vagyunk – mind egy szálig halottak. Krisztus szerint nemcsak azt jelenti,

hogy egy napon életre kelünk, hanem azt, hogy már életre keltünk, azaz a mag elkezdett kicsírázni a földben és a napfényre törni. De a halál teljes kifejeződése a sír, a halhatatlan élet teljes kifejeződése pedig Isten Országa. Ádám fiainak elméje belenyugszik a halálba, megbékél a rothadással, és egyre mélyebbre süllyed a földbe. Krisztus fiainak elméje fellázad a halál és a romlottság ellen, és egyre inkább arra törekszik, hogy az embert a világosságra segítse, amiben Isten kegyelme is támogatja.

Ó, feltámadott Urunk, józanítsd ki minden emberfiának elméjét, hogy meneküljenek a sötétségtől és a pusztulástól, és törekedjenek a világosság és az örök élet felé, amely Tebenned van. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 12.

1. Szír Szent Izsák II. (Szír Szent Izsák I. ünnepe január 28-án van). Erről az Izsákról Szent Gergely pápa (Dialogosz) ír. A gótok idején érkezett Itáliába, és Spoletó városában egy napon belépett a templomba imádkozni. Megkérte a templomszolgát, hogy hagyja őt bezárva a templomban éjszakára is. Így töltötte az egész éjszakát imádságban, anélkül, hogy elmozdult volna a helyéről. Másnap is ugyanígy tett, sőt a következő éjszakán is. A templomszolga képmutatónak nevezte és felpofozta őt, ám abban a pillanatban a szolga megőrült. Látva a szolga gyötrelmeit, Izsák föléje hajolt, a gonosz lélek pedig elmenekült tőle, és a templomszolga meggyógyult. Az emberek hallottak az esetről, és az egész város összesereglett e különös idegen köré. Pénzt és birtokokat kínáltak neki, de ő mindent visszautasított, semmit sem fogadott el, hanem visszavonult az erdőbe, ahol cellát épített magának, amely hamarosan nagy kolostorrá alakult. Izsák híres volt csodatevő erejéről, különösen tisztánlátásáról. Egy este megparancsolta a testvéreknek, hogy vigyék ki az összes kapát a szőlőbe, és hagyják ott őket. Másnap elindult a testvérekkel, és ebédet is vitt a szőlőbe. A testvérek csodálkoztak, kinek viszi az ebédet, hiszen nincsenek munkásaik. Odaérve annyi embert találtak kapálni, ahány kapa volt. Történt ugyanis, hogy ezek az emberek tolvajként érkeztek, hogy ellopják a kapákat, de Isten ereje megállította őket, és egész éjjel kapálniuk kellett. – Máskor két, szinte meztelen ember jött hozzá, és ruhát kértek Izsáktól. Izsák elküldött egy szerzetest egy út menti odvas fához, hogy hozza el, amit ott talál. A szerzetes elment, talált néhány ruhát, és bevitte a kolostorba. Az apát elvette a ruhákat és átadta a koldusoknak. Azok mélyen elszégyellték magukat, amikor felismerték saját ruháikat, amiket abban a fában rejtettek el. – Egy ember két méhkast küldött a kolostorba. A szerzetes az egyiket elrejtette az úton, a másikat pedig behozta és átadta az apátnak. A szent így szólt hozzá: „Vigyázz a visszaúton, mert abba a kaptárba, amit az út mentén hagytál, egy mérges kígyó mászott bele. Óvakodj, nehogy megmarjon.”

2. Szent Vazul (Vasziliosz) hitvalló. Az ikonrombolás idején ez az erényes férfiú Parion városának püspöke volt Kis-Ázsiában. Ellenállt, és nem volt hajlandó aláírni a császári okmányt a képtisztelet ellen. Emiatt sokat üldözték és kínozták. Ám ő szilárd maradt az ortodoxiában, mint a gyémánt. A 8. század első felében hunyt el, és költözött az Úrhoz.

3. Szent Akakiosz. Az epiruszi Golicza faluból származott. Nagy athoszi aszkéta, lelkivezető és látnok volt. Számos mennyei látomásban részesült. Néhány szerzetest megáldott a vértanúi tanúságtételre és küzdelemre. 98 éves korában hunyt el, 1730-ban.

4. Szent Atanázia. Aigina szigetén született, gazdag és nemes szülőktől. Vagyonát szétosztotta a szegények között, és kolostorba vonult, ahol egyre nehezebb és nehezebb aszkézisnek vetette alá magát. Naponta csak egyszer vett magához ételt, azt is csak kenyeret és vizet; a nagyböjt idején kétnaponta egyszer evett; olajat és halat pedig csak Karácsonykor és Húsvétkor ízlelt. Bár a kolostor apátnője volt, minden nővér szolgálója maradt, és szégyellte, ha őt bárki kiszolgálta. A csodatevés nagy ajándékában részesült, mind életében, mind halála után. 860-ban hunyt el az Úrban.

Atanázia fogadalmát betölté,
A földön ragyogott, mint fényes csillag,
A testi gyengeséget lélekkel legyőzte,
Istenét már ifjan megszerette;
Böjttel és virrasztással testét elsorvasztá,
Csak hogy lelke üdvösségét megnyerje:
Minden vagyonát a szegényeknek adta,
S egész valóját Isten akaratára bízta.
Látomást látott a szent templomban:
Mennyei fény tört át a sötétségen,
És szózat hallatszott: Atanázia,
A szelídség és alázat – ez tetszik Istennek,
Ebben gyakorold magad mindennél jobban,
Amíg szíved dobban és lelked lélegzik. –
Atanázia, te szépséges lélek,
Minden büszkeséget megtörtél magadban,
Isten akaratának adtad át magad teljesen,
Engedelmesen az Úrnak, mint a fényes nap.
A szeretetet szeretettel viszonozta az Úr,
És kegyelmével fizetett meg fáradozásaiért.
S mikor földi ideje lejárt,
Halhatatlan, paradicsomi életet adott néki.

ELMÉLKEDÉS

A gonosz Konsztantinosz Kopronümosz császárnak volt egy jólelkű lánya, Anthusza szűz, „nemes ág a rossz fán”. Apja minden sürgetése ellenére is hajadon maradt, mert szívbéli szeretettel szorosan kötődött az Úr Krisztushoz. Amikor apja meghalt, Anthusza szétosztotta vagyonát a szegények között, és apáca lett egy kolostorban. Amennyire csodálatra méltó az a sok nemes férfi, aki elhagyta a világi hiúságot, hogy Krisztust kövesse a szűk úton, kétszer annyira csodálatra méltók azok az asszonyok és leányok, akik Krisztus szerelméért megvetették az ifjúságot, a gazdagságot és a világ minden múlandó vonzerejét. Hogy a gazdagnak nehéz bejutni Isten országába, azt maga az Úr mondta – nehéz, igen, de nem lehetetlen. Könnyű megvetni a gazdagságot és az egész világot annak, aki önmagát is megveti.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a feltámadott Úr Jézust:

1. ahogyan belép a zárt ajtókon keresztül tanítványai közé, és békességet ad nekik;
2. ahogyan az Ő megdicsőült testének nincsenek anyagi akadályai, hogy ott jelenjen meg, ahol csak akar.

SZENTBESZÉD

Az épülő városról

„Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük.” (Zsid 13, 14)

Testvéreim, nem voltak-e Babilon és Ninive hatalmas és csodálatos városok? Ma már csak gyíkok tanyáznak tornyaik porában. Memfisz és Théba nem a fáraók és az emberi fejedelmek büszkeségei voltak-e? Ma már nehéz megállapítani a helyet, ahol e városok egykor álltak. De hagyjuk el a kőből és téglából emelt városokat; tekintsünk a húsból, vérből és csontból épült városokra. Az emberek hosszabb ideig és gondosabban építik testük városát, mint az erődöket és katedrálisokat. Nyolcvan vagy száz éven át építik az emberek testük városát; végül pedig látják, hogy fáradozásuk hiábavaló: amit évtizedeken át gonddal és éjjel-nappali félelemmel építettek, egy szempillantás alatt a sír porába omlik. Kinek a testi városa nem dőlt össze és nem veszett a porba? Senkié. De hagyjuk el a testi városokat; tekintsünk a boldogság városaira, melyeket az emberek nemzedékről nemzedékre építenek. Az anyag, amelyből e városok épülnek: a vigasság, az élvezet, a vagyon, a hatalom, a tisztesség és a dicsőség. Hol vannak e városok? Mint a pókháló, úgy fonják körbe az embereket egy pillanatra,

majd mint a pókháló, elszakadnak és elenyésznek, a boldogokat még a szerencsétleneknél is nyomorultabbá téve.

Valóban, nincsen itt maradandó városunk. Ezért keressük azt a várost, amely eljövendő. Ez a város lélekből, életből és igazságból épült. Ez az a város, amelynek egyetlen építőmestere az Úr Jézus Krisztus. Ezt a várost mennyek országának, halhatatlan életnek, angyalok palotájának, szentek kikötőjének, vértanúk menedékének nevezik. Ebben a városban nincs kettősség jó és gonosz között, hanem minden a jó egysége. Minden, ami abban a városban épült, örökre épült. Minden tégla abban a városban megmarad, vég nélkül. A téglák pedig az élő angyalok és emberek. E város trónusán a feltámadott Úr Jézus Krisztus ül és uralkodik.

Ó, feltámadott Urunk, szabadíts meg minket az idő romjai alól, és vezess be minket irgalmasan a Te örök mennyei városodba. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 13.

1. Szent Artemon áldozópap és vértanú. Laodiceában volt pap Diocletianus császár idején. A kínzó bíró előtt így vallott magáról: „Artemonnak hívnak, Krisztus Istenem szolgája vagyok; 16 évig voltam felolvasó és olvastam a könyveket Istenem egyházában; 28 évig voltam diakónus és olvastam a szent Evangéliumot; 33 évet töltöttem el áldozópapként, tanítva az embereket és az üdvösség útjára igazítva őket Krisztus segítségével.” A bíró elvitte őt Aszklépiosz templomába, ahol a pogány papok hatalmas, e „istennek” szentelt kígyókat gondoztak. Mindenki azt hitte, hogy a kígyók megmarják Artemont. Ő azonban keresztet vetett, és a kereszt erejével a földhöz szegezte az összes kígyót, úgyhogy mozdulni sem tudtak. Ezután kivezette őket az udvarra, rájuk fújt, és azon nyomban mind elpusztult. Mindenkit nagy rémület fogott el. A templom főpapja, Vitálius, látva ezt a csodát, térdre borult Artemon előtt és felkiáltott: „Nagy a keresztények Istene!” A vértanú meg is keresztelte őt néhány barátjával együtt. Ám a gonosz bíró megmaradt makacsságában, és különféle kínzásokkal gyötörte az öreg Artemont. Egyszer forró szurokba akarta vettetni, de ő maga bukott le a lóról a szurokba és elégett. Láttak két sast, amint lecsaptak rá, leemelték a lóról és a szurokba dobták. Szent Artemon egy időre szabad maradt, és két kedvenc szarvasa kíséretében járta a vidéket, tanítva a népet. Később azonban újra elfogták és lefejezték 303-ban. Lelke pedig elköltözött Krisztus Istenünk Országába, akinek Szent Artemon hűségesen szolgált.

2. Szent Kriszkensz vértanú. A lükiai Müra városából származott, tisztelt és dicső polgár volt. Nyilvánosan megvallotta Krisztusba vetett hitét, és kigúnyolta a holt bálványokat. Ezért a pogányok tűzhalálra ítélték.

3. Szent Thomaida vértanú. Alexandriában született tiszteletreméltó szülőktől; kiskorától kegyességre nevelték, és tizenöt évesen egy tisztességes férfihoz adták feleségül. Ám apósa gonosz öregember volt, aki fia távollétében rátámadt menyére, és meg akarta becsteleníteni. Thomaida megrettent, és félelmében Isten törvényére emlékeztette apósát, s igyekezett kiszabadulni a kezéből. Hosszú küzdelem után az após kést rántott, és leszúrta menyét, majd két darabba vágta a testét. Abban a pillanatban utolérte Isten büntetése: hirtelen megvakult, és nem találta az ajtót, hogy elmeneküljön, így a szobában fogták el és adták át a bíróságnak, amely halálra ítélte. Így szenvedett vértanúságot Thomaida a házastársi hűség és a tisztaság isteni parancsolatáért. Később megtörtént, hogy sokan, akiket a paráznaság szenvedélye kínzott, Szent Thomaidához fohászkodtak imáikban, és erős segítséget kaptak tőle. Dániel, a nagy aszkéta, elvitte ereklyéit a Szkétiszbe, és ott a szerzetesek temetőjében helyezte el őket. Szent Thomaida 476-ban szenvedett vértanúságot.

Ki bűnös tettért szenved el halált,
Az angyalok közt helyet nem talál:
De ki Isten akaratáért szenvedett,
És Krisztusért hordozott nehéz terheket,
Legyen hívőtől vagy hitetlentől a vád,
Az meglátja majd Istennek arcát.
Thomaida, Isten hű szolgálója,
Szívében igaz, buzgó imádkozója,
Isten törvényéért ontotta vérét,
Tűrve gonosz apósa kegyetlenségét.
– Hagyd békén, apósom, esendő testem!
Hát nem féled a Magasságos Istent?
Az emberi test – bár csak puszta sár –
A lélekért adatott az Úrtól nekünk már.
Ha a testet bűnnel beszennyezzük,
Lelkünk szárnyait szilánkokra törjük,
Az élő Istentől így elválasztjuk,
S a gonosznak adjuk prédául,. –
Vágytól vakon az apósa kettévágta:
– Isten bocsásson meg! – szólt az igaz árva.
De a gyilkost vakság érte büntetésül –
Kétszeres vakként a Pokol mélyén tekereg.

ELMÉLKEDÉS

Amikor a mürai nemes Kriszkensz vértanút bíróság elé állították, a bíró sokáig tanácsolta neki, hogy hódoljon a bálványoknak. Miután ezzel semmit sem ért el, végül azt mondta Kriszkensznek: „Hódolj csak a testeddel, lelkeddel pedig imádd a te Istenedet!" Erre a tiszteletreméltó Kriszkensz így válaszolt: „A test semmit sem tehet függetlenül a lélektől, amely annak mozgatója és vezetője." Ezért Kriszkenszet megölték. – Világos tanítás ez arról, hogy a keresztény ember nem lehet kétszínű. És még egy fontosabb: a kereszténynek kötelessége a testével is szolgálnia Teremtőjét, nem csak a lelkével. Ez megcáfolja egyes keresztények hamis álláspontját is, akik testi módon úgy élnek, mint a pogányok, miközben azzal dicsekednek, hogy lelkükben hisznek Istenben és szeretik Őt. Kettéosztják önmagukat, és két úr szolgálatára szegődnek, habár a legszentebb ajkak ezt lehetetlenségnek nyilvánították.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a feltámadott Úr Jézust:

1. ahogyan Tamás miatt, aki az egyetlen hitetlen volt a tanítványok között, ismét megjelenik megdicsőült testében;
2. ahogyan Tamás az ujjaival megtapintja a sebek helyét az Úr legtisztább testén, és hinni kezd.

SZENTBESZÉD

Tamás tapasztalatáról

„Én Uram és én Istenem!" (Jn 20, 28)

Amikor Tamás apostol megérintette az Úr Jézus sebeit, felkiáltott: Én Uram és én Istenem! Amikor Mária Magdolna meghallotta a Feltámadott hangját, lelkében felkiáltott: Én Uram és én Istenem! Amikor Saul meglátta a világosságot és hallotta a Feltámadott szavait, elismerte: Én Uram és én Istenem! Amikor a pogányok csodálattal nézték, ahogy számtalan vértanú örömmel viseli el a kínokat, és kérdezték tőlük, ki az a Krisztus, mindegyikük így felelt: Én Uram és én Istenem! Amikor a gúnyolódók kinevették a remeték seregeit, és kérdezték tőlük, ki az, akiért ilyen nehéz önmegtartóztatást vállalnak, mindnek egy válasza volt: Én Uram és én Istenem! Amikor a csúfolódók kigúnyolták a szüzességet fogadott leányokat, és kérdezték tőlük, ki az, akiért lemondanak a házasságról, mindnek egy válasza volt: Én Uram és én Istenem! Amikor a pénzsóvárok értetlenül kérdeztek sok gazdagot, ki az, akiért szétosztják vagyonukat és szegénnyé válnak, mindannyian egyet és ugyanazt felelték: Én Uram és én

Istenem! Némelyek látták Őt, és azt mondták: Én Uram és én Istenem! Némelyek csak hallották Őt, és azt mondták: Én Uram és én Istenem! Némelyek megérintették Őt, és azt mondták: Én Uram és én Istenem! Némelyek az események szövetében és a népek sorsában vették észre Őt, és azt mondták: Én Uram és én Istenem! Némelyek a saját életükben érezték meg jelenlétét, és felkiáltottak: Én Uram és én Istenem! Némelyek valamilyen jelen ismerték fel Őt, önmagukon vagy másokon, és felkiáltottak: Én Uram és én Istenem! Némelyek pedig csak hallottak felőle másoktól, hittek, és felkiáltottak: Én Uram és én Istenem! Bizony, ezek az utóbbiak a legboldogabbak! Kiáltsuk mi is mindnyájan teljes szívünkből, bárhogyan is jutottunk el az Ő megismeréséhez vagy a felőle való tudáshoz: Én Uram és én Istenem! Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 14.

1. Hitvalló Szent Márton, római pápa. 649. július 5-én lett pápa, éppen az ortodoxok és a monothelita (egyakaratúság) eretnekek közötti heves vita idején. Akkoriban II. Kónsztansz, Hérakleiosz unokája uralkodott, a konstantinápolyi pátriárka pedig Paulosz volt. Hogy békét teremtsen az Egyházban, a császár maga írt egy Tüposz nevű könyvecskét, amely igen kedvére volt az eretnekeknek. Márton pápa összehívott egy 105 püspökből álló zsinatot, amelyen elítélték a császár ezen írását. Ezzel egy időben a pápa levelet írt Paulosz pátriárkának, kérve őt, hogy tartson ki a tiszta ortodox hit mellett, és tanácsolja a császárnak, hogy hagyjon fel az eretnek bölcselkedésekkel. Ez a levél haragra gerjesztette mind a pátriárkát, mind a császárt. A császár elküldte Olümpiosz hadvezért Rómába, hogy hozza a pápát megkötözve Konstantinápolyba. A hadvezér nem merte megkötözni a pápát, de rávett egy katonát, hogy karddal ölje meg őt a templomban. Ám amikor a katona rejtett karddal belépett a templomba, hirtelen megvakult. Így Isten gondviselése folytán Márton elkerülte a halált. Ebben az időben a szaracénok megtámadták Szicíliát, így Olümpiosz hadvezér Szicíliába ment, ahol meg is halt. Ekkor a heretikus Paulosz pátriárka intrikái nyomán a császár egy másik hadvezért, Theodoroszt küldte, hogy kötözze meg és hozza el a pápát azzal a váddal, hogy ő, a pápa, összejátszik a szaracénokkal, és nem tiszteli a Tisztaságos Istenszülőt. Amikor a hadvezér Rómába ért és felolvasta a vádat, a pápa azt felelte, hogy ez rágalom, semmi közössége nincs a kereszténység ellenfeleivel, a szaracénokkal, „a Tisztaságos Istenszülőt pedig, ha valaki nem tiszteli, nem vallja meg és nem imádja, legyen átkozott ezen és a másvilágon is”. Ez azonban nem változtatott a hadvezér döntésén. A pápát megkötözték és Konstantinápolyba vitték, ahol betegen, elgyötörten hosszú ideig sínylődött a börtönben, éhségtől és szorongattatástól gyötörve, mígnem végül száműzték Herszonba. Ott élt még két évig, majd 655-ben visszaadta lelkét az Úrnak,

akiért oly sokat szenvedett. Két évvel előtte halt meg a szánalmas Paulosz. Amikor a császár meglátogatta őt halála előtt, ő a fal felé fordult és sírva vallotta be, hogy sokat vétkezett Márton pápa ellen, kérve a császárt, hogy bocsássa őt szabadon.

2. Szent Antal, János és Euszták vértanúk. Mindhárman pogányok és a tűz imádói voltak eredetileg. Vilniuszban, Algirdas litván fejedelem udvarában szolgáltak. Korábbi neveik Kruglec, Kumec és Nezsilo voltak. Mindhármukat Nesztor pap keresztelte meg. Mindhármukat egymás után akasztották fel ugyanarra a tölgyfára 1347-ben. A keresztények később kivágták azt a fát, és a Szentháromság dicsőségére templomot építettek a helyén, amelyben elhelyezték a vértanúk tisztelt ereklyéit, a fa tuskójából pedig oltárt készítettek. Ereklyéik Vilniuszban találhatók.

3. Szent Ardalion, a színész. Eredetileg komédiás volt. A nép szórakoztatására legszívesebben a hitvalló vértanú szerepét játszotta, minden módon gúnyolva a keresztényeket. Ám amikor Maximianus idején kitört a keresztényüldözés, a lelke teljesen megváltozott. A nép előtt hangosan felkiáltott, hogy ő keresztény, és nem tréfál. Ezért Ardaliont bíróság elé állították, Krisztusért szenvedett, és egy izzó vasrácshoz kötözve halt meg, így játszva el a vértanú valódi és tisztességes szerepét.

Szent Márton pápa a Szenátus előtt szól:
– Törjön meg bár testem, vagy tűzben égjen el,
A legkínzóbb gyötrelmet is örömmel viselem el;
De az igaz hittől én soha el nem állok.
Üdvözítőnk jóságos Isten és Ember volt,
Két különböző természetet, két akarattal hordozott,
De a két természet egyetlen személyben élt,
S a két akarat egyetlen fényességbe ért.
Ilyen hitet hagytak ránk az Atyák régen,
Ilyen hitért haltak meg sokan ezen a téren.
Szenvedjek hát én is, ki legkisebb vagyok,
Uramnak szolgája, bűnösök közt a legnagyobb! –
Így vallotta meg Márton hitét mindenek előtt,
S az igazat szólt az eretnekek előtt.
Ó, mennyit ér az ember, ki az Istent féli:
A kisemberek fölött, mint szikla, a hegyet éri!

ELMÉLKEDÉS

„A szerzetesnek úgy kell szeretnie Istent, mint fiúnak, és úgy kell félnie Tőle, mint szolgának” - mondja Evagriosz Pontikosz. Természetesen ez minden keresztényre

vonatkozik, még ha nem is szerzetes. Nagy művészet egyesíteni az Isten iránti szeretetet az Istenfélelemmel. Sok más Szent Atya is, amikor a szeretetről beszél, egyúttal a félelemről is említést tesz, és fordítva. Aranyszájú Szent János a „tökéletes szeretetről" szóló beszédében ugyanakkor a büntetésről és a pokol kínjairól is szól. Miért? Azért, mert az ember Isten iránti nagy szeretete félelem nélkül észrevétlenül büszkeségbe (gőgbe) csaphat át; a nagy félelem pedig szeretet nélkül kétségbeesésbe taszít.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a feltámadott Úr Jézust:

1. ahogyan megjelenik a tanítványoknak a tó partján, és így szólítja meg őket: „Gyermekeim!";

2. ahogyan ismét megtölti hálóikat hallal, és ők felismerik Őt, de nem merik megkérdezni: „Ki vagy Te?".

SZENTBESZÉD

Az összes apostol személyes tapasztalatáról

„Amit hallottunk, amit a szemünkkel láttunk, amit megfigyeltünk, és amit a kezünkkel érintettünk... azt hirdetjük nektek." (1Ján 1, 1)

Íme, ilyen az apostoli tanítás! Az apostolok nem világi bölcsekként szólnak, nem is filozófusokként, és legkevésbé sem teoretikusokként, akik feltételezéseket gyártanak, hogy találjanak valamit. Olyan dolgokról beszélnek, amelyeket nem ők kerestek, hanem amelyek váratlanul körülvették őket; egy tényről, amelyet nem ők találtak fel, hanem amely, úgymond, hirtelen rájuk talált és megragadta őket. Nem foglalkoztak szellemi kutatásokkal, nem tanultak pszichológiát, és még kevésbé érdekelték őket a spiritiszta dolgok. Mesterségük a halászat volt – egy teljesen érzéki, testi foglalkozás. És miközben halásztak, megjelent nekik az Istenember, és óvatosan, lassan vezetni kezdte őket egy új hivatásba, az Ő szolgálatába. Nem hittek Neki azonnal, hanem még óvatosabban és lassabban, félelemmel, kétséggel és sok habozással közeledtek Hozzá, és ismerték fel Őt. Amíg sokszor nem látták saját szemükkel, és amíg sokszor meg nem figyelték és kezükkel meg nem tapintották. Az általuk átélt tény természetfeletti, de e tény felismerésének módszere teljesen érzékszervi és pozitív-tudományos. Egyetlen modern tudós sem használhatna pozitívabb módszert Krisztus megismerésében. Az apostolok nem egy csodát láttak, hanem számtalan csodát; nem egy tanítást hallottak, hanem annyit, amennyit sok könyvben sem lehetne megírni; negyven teljes napon át nézték a feltámadott Urat, együtt jártak Vele, beszélgettek Vele,

ettek Vele, megérintették Őt. Egyszóval: személyesen és első kézből több ezer csodás tény birtokába jutottak, amelyekkel megismerték és megerősítették azt az egyetlen hatalmas tényt, nevezetesen: hogy Krisztus Istenember, az Élő Isten Fia, az emberek emberszerető Üdvözítője, az élők és holtak mindenható Bírája.

Ó, feltámadott Urunk, erősíts meg minket szent apostolaid hitében és buzgóságában. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 15.

1. Szent Arisztarkhosz, Pudensz és Trophimosz apostolok. A hetven apostol közül valók voltak. Arisztarkhosz a szíriai Apameia püspöke volt. Pál apostol többször is említi őt (ApCsel 19, 29; Kol 4, 10; Filem 23). Efezusban Gájusszal együtt fogta el őt a tömeg, amely Pál ellen támadt. A kolosszébelieknek így ír Pál: „Köszönt titeket Arisztarkhosz, az én fogolytársam." A Filemonhoz írt levelében pedig segítőtársának nevezi őt Márkkal, Démásszal és Lukáccsal együtt. Pudensz tekintélyes római polgár volt, akit Pál egyszer említ (2Tim 4, 21). Háza először a főapostolok menedéke volt, később pedig templommá alakult, amelyet „Pásztori" templomnak neveztek. Trophimosz ázsiai származású volt (ApCsel 20, 4), és követte Pált útjain. Egy helyen Pál ezt írja: „Trophimoszt Milétoszban hagytam betegen" (2Tim 4, 20). Néró üldöztetése idején, amikor Pál apostolt lefejezték, mindhárom dicső apostol vértanúhalált halt.

2. Gót Szent Száva vértanú. Gótországban kegyetlen keresztényüldözés dúlt. Egy gót fejedelem abba a faluba érkezett, ahol a jámbor Száva élt, és megkérdezte a falusiakat, vannak-e köztük keresztények. Azok esküvel állították, hogy egy sincs. Ekkor Száva a fejedelem és a nép elé állt, mondván: „Senki ne esküdjön meg értem, én keresztény vagyok." Látva szegénységét, a fejedelem békével elengedte őt, mondván: „Ez se ártani, se használni nem tud!" A következő évben, Húsvétkor Szanszal pap érkezett a faluba, és Szávával ünnepelt. Meghallották ezt a pogányok, rátörtek Száva házára, botokkal verték Isten szolgáit, Szávát pedig meztelenül töviseken vonszolták végig, majd mindkettőjüket fához kötözték. Kényszerítették őket, hogy egyenek a bálványáldozati húsból, de ők az apostoli szavakra emlékezve elutasították azt. Végül a fejedelem halálra ítélte Szávát. Örömmel ment a kivégzésre, dicsőítve az Urat. A katonák látva jóságát, el akarták engedni, de Száva elszomorodott, és intette őket, hogy tartsák be a parancsot. Végül a folyóhoz vitték, követ kötöttek a nyakába, és a vízbe dobták. Testét a víz partra vetette. Később Junius Soranus hadvezér, Valens császár idején, megtalálta a testet és Kappadókiába vitette. Szent Száva 31 évesen, 372-ben szenvedett vértanúságot.

3. Szent Vaszilisza és Anasztázia vértanúk. Két kegyes római asszony, akik Néró idején összegyűjtötték az apostoli tanítványok kivégzett testeit, és tisztességgel eltemették őket. Emiatt feljelentették őket, börtönbe vetették, majd súlyos kínzások után (levágták melleiket és nyelvüket) lefejezték őket.

Fényes vértanúk vérüket ontották,
S a fekete földet vérrel bíborozták.
Hatalmas volt a tűz, amelyben égtek,
De nagyobb a szeretet, amivel Krisztusért éltek.
A legfőbb jóért vértanúvá válni –
Milyen kincs tudna ezzel felérni?
A győzedelmes Krisztus, az örökkévaló Király,
Bátor lelketekre az égben vár.
Angyalok kezéből Magához vette őket,
S megáldotta minden súlyos gyötrelmetek.

ELMÉLKEDÉS

A szemlélődésről Színai Szent Gergely így ír: „Állítjuk, hogy a szemlélődésnek nyolc fő tárgya van: első, a láthatatlan és alak nélküli Isten, aki kezdet nélküli és teremtetlen, minden létező okozója, a háromságos, egyetlen és lényeg feletti Istenség; második, az értelmi erők (angyalok) rendje és állapota; harmadik, a látható dolgok összetétele; negyedik, az Ige üdvözítő megtestesülése; ötödik, az egyetemes feltámadás; hatodik, Krisztus félelmetes második eljövetele; hetedik, az örök gyötrelem; nyolcadik, a mennyek országa. Az első négy már kinyilatkoztatott és a múlthoz tartozik, az utolsó négy pedig még nem nyilatkozott ki és a jövőhöz tartozik, ámbár ezt a négyet is tisztán szemlélik azok, akik az elnyert kegyelem által megszerezték az elme teljes tisztaságát. Aki a kegyelem világossága nélkül fog hozzá e munkához (a szemlélődéshez), tudja meg, hogy fantáziákat épít, és nincs benne valódi szemlélődés.” Így ír a nagy és látnok Szent Gergely, aki amit tud, saját tapasztalatából tudja.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a feltámadott Úr Jézust:

1. ahogyan gondot visel tanítványai testi eledelére is: miként törte meg és áldotta meg a kenyeret az emmauszi tanítványoknak;

2. ahogyan a tó partján kérdezte a tanítványokat: „Van-e valami ennivalótok?”; s mikor mondták, hogy nincs, Ő kenyeret és halat készített nekik, és adott belőle.

SZENTBESZÉD

arról, hogy hasonlítani fogunk Arra, akit szeretünk

„Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mik leszünk; de tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlók leszünk Őhozzá, mert látni fogjuk Őt, amint van.” (1Jn 3, 2)

Eddig szolgák voltunk, most pedig Isten gyermekei vagyunk. A gonosz szolgái voltunk, most pedig a jó szolgái vagyunk, a legfőbb jóéi mennyen és földön. Szolgáltunk mindannak, ami alacsonyabb rendű és rosszabb az embernél, most pedig a Magasságosnak és a Mindenszentnek fogunk szolgálni. Elnyomott minket a sötétség, most pedig a világosságban fogunk munkálkodni. Eddig az ördög, a bűn és a halál tartott minket szüntelen félelemben, most pedig Isten közelében fogunk élni, szabadságban és örömben. Most… Mikor az a most? Most, amikor az Úr megjelent a földön testben; amikor átadta nekik a világosság, a szabadság és az élet tanítását; amikor dicsőségesen feltámadt és megmutatkozott megdicsőült testében; és amikor beteljesítette a próféták minden jövendölését és az Ő összes ígéretét. Most mi is Isten gyermekei vagyunk, a világosság fiai és az Ország örökösei. És olyanok leszünk, mint Ő. Ez ugyan még nem vált nyilvánvalóvá, de Ő megmutatkozott, és ez egyelőre elég. Ő megmutatta a feltámadásban, milyen gyönyörű az ember, és mi tudjuk, hogy mi is olyanok leszünk, mint Ő. János apostol azt mondja: tudjuk, hogy hasonlók leszünk Őhozzá. Nem azt mondja: sejtjük, vagy: azt mondták nekünk, hanem azt mondja: tudjuk, hogy hasonlók leszünk Őhozzá. Mert Ő nem Önmagáért támadt fel, hanem értünk. Nem azért kelt fel a sírból, hogy csupán megmutassa erejét a reményvesztett holtaknak, hanem hogy meggyőzze a holtakat, hogy ők is életre kelnek, és megmutassa nekik, milyenek lesznek, amikor életre kelnek. Az apostolok sem a tudatlanok előtti hiúságból írták, hogy „tudjuk”, hanem az emberek iránti testvéri szeretetből, hogy minden ember ugyanazt tudja – hogy mi is tudjuk.

Ó, feltámadott Urunk, erősítsd meg bennünk is ezt az üdvös tudást szent apostolaid imái által. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 16.

1. Szent Agápia, Chionia és Iréne vértanúk. Édestestvérek voltak Aquileia környékéről. Amikor Diocletianus császár Aquileiában tartózkodott, elrendelte a neves lelkivezető, Khrüszogonosz kivégzését. Ebben az időben egy Zoilosz nevű idős áldozópapnak látomása volt, amelyben feltárult előtte, hol fekszik Khrüszogonosz temetetlen

teste. Az öreg sietve megtalálta a vértanú testét, koporsoba helyezte és otthonában őrizte. Harminc nappal ezután megjelent neki Szent Khrüszogonosz, és hírül adta, hogy kilenc napon belül a három leány vértanúhalált hal, és ő maga is elköltözik az élők sorából ebben az időben. Ugyanezt az üzenetet kapta látomásban Szent Anasztázia, a „Bilincsekoldó" is, aki követte tanítóját, Khrüszogonoszt. Valóban, kilenc nap múlva az öreg Zoilosz elhunyt, a három nővért pedig a császár elé állították ítéletre. A császár tanácsolta a szent szüzeknek, hogy hódoljanak a bálványoknak, de ők mindannyian megtagadták ezt, és megvallották szilárd hitüket Krisztusban. Iréne azt mondta a császárnak: mily ostobaság kőből és fából készült tárgyak előtt hódolni, amelyeket egy halandó ember keze készített megrendelésre, kialkudott áron. A dühös császár börtönbe vettette őket. Amikor a császár Makedóniába indult, minden rabszolgát és foglyot magával vitetett, köztük e három szentet is. Átadta őket Dulcitius hadvezérnek kínzásra. A hadvezért sötét szenvedély fűtötte, és meg akarta gyalázni a szüzeket, de amikor be akart lépni hozzájuk a börtönbe, mialatt ők Istenhez imádkoztak, elment az esze: az ajtó előtt álló fekete üstöket és fazekakat kezdte ölelni és csókolni, így teljesen koromfeketén távozott onnan. Hallva az esetről, a császár elrendelte, hogy egy másik hadvezér, Szisziniosz vegye át a nővérek perét. Súlyos kínzások után a bíró az első két nővért máglyahalálra ítélte, Irénét pedig még egy ideig visszatartotta, remélve, hogy meggyalázhatja. Ám amikor katonákkal tisztátalan házba küldte Irénét, Isten angyalai megmentették a tiszta szüzet, a katonákat visszaküldték, őt pedig kivezették egy hegyre. Másnap a hadvezér katonákkal ment a hegyhez, de mivel nem tudtak feljutni, elrendelte, hogy nyilakkal lőjék le Irénét. Szent Anasztázia mindhárom testet egy helyre gyűjtötte, és tisztességgel eltemette. Mindannyian tiszteletteljesen szenvedtek Krisztusért, a Királyért és Úrért 304 körül.

2. Szent Leónidász vértanú és a vele szenvedő vértanúnők: Charissza, Niké, Galina, Kallisz, Nunechia, Vaszilisza és Theodóra. A tengerbe vetették őket, de a tenger nem fogadta be őket. Úgy jártak a tengeren, mintha szárazföldön volnának, és így énekeltek Istennek: „Egy pályát futottam meg, Uram, és sereg üldözött engem, Uram, de nem tagadtalak meg Téged, Uram, mentsd meg a lelkemet!" Ezt látva a pogányok először elcsodálkoztak, de azután köveket kötöttek a nyakukba, és újra a tenger mélyébe vetették őket, ahol megfulladtak. Mindannyian tiszteletteljesen szenvedtek Krisztusért, a Királyért és Úrért 281-ben.

Tiszta lelkek, tiszta testek,
Mint három liliom, fehérek, szentek,
Három nővér, hőslelkűek,
Szentléleknek arany kelyhei, hűek.
Vérüket onták, életüket adták,
Dicső koronájukat el is fogadták.

Agápia – a tiszta szeretet,
Khiónia – mint a hó, úgy fénylik neved,
És Iréné – a béke neve,
Kínok közt is, mint menyegzőn, örvendezve
Magasztalták az élő Istent,
És a feltámadott Úr Krisztust,
Magasságos Isten, amink csak van,
Nézd, Neked adjuk most mind, boldogan:
Testet, lelket és minden gyötrelmet –
Vedd kezedbe minden életünket!
Mentsd meg testünk az örök tűztől,
Mentsd meg lelkünk az örök haragtól!
Ó, hála Néked, hogy megteremtettél,
S e kínokra is méltóvá tettél! –
Három nővér, három szűz virág,
A Szentháromságért haltak mint vértanuk'.

ELMÉLKEDÉS

Varlám apát példázata: Volt egy embernek három barátja; kettőt közülük őszintén szeretett, a harmadikat viszont unalommal kerülte. Történt egyszer, hogy a császár magához hívatta az embert, hogy fizesse meg tartozását. Segítségért fordult az első barátjához, de az megtagadta őt és elment. Fordult a másodikhoz, de az sem segített rajta. Végül szégyenkezve fordult a harmadikhoz, és az örömmel ment vele a császár elé. Magyarázat: az első barát a gazdagság, a második a rokonság, a harmadik pedig az ember jó cselekedetei ebben a világban. A Császár az Isten, aki a halál által küldi a hívást és kéri a tartozást. Az ember haldoklásakor segítséget vár a gazdagságától, de az elfordul tőle és azonnal más gazda kezébe kerül. Ekkor a rokonaihoz fordul, de a rokonok csak a sírig kísérik és ott maradnak. Ekkor gondol jó cselekedeteire, melyeket unalommal végzett, és azok azonnal vele indulnak az úton a Császár és Bíró elé. – Akinek van füle a hallásra, hallja meg. A lélek egyetlen kísérői a másvilágra az ember tettei, legyenek azok jók vagy rosszak. Minden, ami az embernek kedves és drága volt, elhagyja őt és elfordul tőle; csak a tettei, mind egy szálig, mennek vele. Akinek van esze a megértéshez, értse meg.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a feltámadott Úr Jézust:

1. ahogyan Pál apostol tanúsága szerint a halála után egyszerre ötszáz embernek jelent meg élve;

2. ahogyan megjelent Jakab apostolnak, szintén Pál apostol tanúsága szerint (1Kor 15, 6-7);

3. ahogyan Pál apostol idejében az apostolok körén kívül még sokan életben voltak, akik látták Őt.

SZENTBESZÉD

a bűnből való kijózanodásról

„Józanodjatok ki teljesen, és ne vétkezzetek!!" (1Kor 15,34)

Ezt a parancsolatot az apostol Krisztus feltámadásával összefüggésben adja. Miután felsorolta az Úr feltámadásának számos bizonyítékát, határozottan megparancsolja a hívőknek, hogy józanodjanak ki, ahogy illik, és többé ne vétkezzetek. Miért köti az apostol a mi kijózanodásunkat az Úr feltámadásához? Azért, mert Krisztus halálból való feltámadása a legfőbb gátja a vétkezésnek. Semmi sem tarthat vissza minket annyira a bűntől ebben a világban, mint az a tudat, hogy az Úr feltámadt a sírból, hogy élve ül most a dicsőség trónján, és vár minket az Ő ítéletére. E tudat birtokában tovább vétkezni tökéletes esztelenség. A bűnből való kijózanodás e tudat után pedig teljesen természetes és észszerű.

Józanodjatok ki egyszer s mindenkorra, amint illik! Ne félszívvel, hanem teljesen. Verjétek ki elmétekből még a bűn emlékét is. Mert a bűn olyan, mint a növény, amely a legszárazabb vidéken is képes nőni. Egyetlen csepp nedvesség – és a látszólag elszáradt növény kizöldül. Egyetlen emlék a látszólag rég halott bűnről életre kelti és erőssé teszi azt. A pogányoknak, akiknek nem volt példájuk a halálból való feltámadásra és vétkeztek, lesz némi mentségük az Ítéleten. Azt fogják mondani: nem volt semmi olyan hatalmas dolog, ami kijózaníthatott volna minket a bűnből. Úgy hittük, a sír az emberi élet folyójának utolsó torkolata, mert nem volt bizonyítékunk a halál utáni életre. Így szólnak majd a pogányok. De ti, keresztények, hogyan fogtok igazolást találni, ti, akik megismertétek Krisztus feltámadását, mégsem józanodtatok ki; ti, akik annyi tanúságtételt hallottatok a Feltámadásrol és az Ítéletről, mégis folytattátok a vétkezést – ti hogyan fogtok védekezni?

Testvéreim, józanodjatok ki egyszer s mindenkorra, amint illik, és ne vétkezzetek, mert Krisztus feltámadt a sírból. Ó, feltámadott és élő Urunk, segíts nekünk egyszer s mindenkorra kijózanodni a bűnből. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 17.

1. Szent Simeon persze püspök és vértanútársai. Szent Simeon püspököt a gonosz Szavoriosz (vagy Sápur) király idejében kínozták meg Krisztusért két áldozópapjával, Abdélaásszal és Anániással együtt. Előttük halt mártírhalált a király eunuha, Usztazán is, aki korábban megtagadta Krisztust, de Simeon feddése után megbánta bűnét, és a király előtt ismét megvallotta az igaz hitet. A vesztőhelyre Simeonnal együtt még ezer keresztényt vezettek ki. Simeon szándékosan utolsónak maradt, hogy végig bátoríthassa a többieket, nehogy valaki megrendüljön a halálfélelemtől. Amikor Anániás áldozópap a tuskóra hajtotta fejét, egész testében megremegett. A király tisztviselője, Fuszik, aki titokban keresztény volt, így bátorította: „Ne félj, öreg, hunyd le a szemed, légy bátor, és meglátod az isteni világosságot!" E kijelentése után rögtön vád alá helyezték, és a király kegyetlen kínzások közepette megölette őt és szűz leányát, Aszkidreát is. Végül Szent Simeont is lefejezték, miután nyáját előreengedte a másvilágra. A következő évben, Nagypénteken, a király kedvenc eunuha, Azát is életét adta Krisztusért ezer másik hívővel együtt. A király ekkor megsajnálta eunuháját, és leállíttatta a keresztények további üldözését. Mindannyian dicsőségesen szenvedtek el Krisztusért, a Királyért és Úrért 341-ben vagy 344-ben.

2. Meliténéi Szent Akakiosz püspök. Szent Akakiosz szülővárosában, az örményországi Meliténében élt aszkéta életet. A boldog Otriusz püspök, aki részt vett a II. Egyetemes Zsinaton, szentelte őt áldozópappá, majd Otriusz halála után Akakiosz lett a püspök. Részt vett a III. Egyetemes Zsinaton Epheszoszban, ahol elítélték Nesztoriosz istenkáromlását az Istenszülővel szemben. Itt Alexandriai Szent Cirillel együtt nagy buzgósággal védelmezte az ortodox hit tisztaságát. Szent Akakiosz nagy kegyelmet kapott Istentől, és számos csodát tett. Hosszú és hűséges szolgálat után, 435-ben hunyt el békében.

3. Szent Agapit római pápa. Theodotus gót király küldte őt Konstantinápolyba Jusztiniánusz császárhoz, hogy lebeszélje az uralkodót a gótok elleni hadjáratról. Útközben meggyógyított egy néma és vak embert. Konstantinápolyban segített megerősíteni az ortodox hitet, majd 536-ban hunyt el.

4. Boldog Szabbatiosz és Zoszimosz. A Fehér-tengerben található Szoloveckij-sziget aszkéta monostorának alapítói. Ebben a szoloveckiji közösségben számos nagy szent dicsőült meg. Szent Szabbatiosz 1435-ben, Zoszimosz pedig 1478-ban hunyt el.

Egy puszta szigeten, bősz tenger közepén,
Világi zajtól távol, Isten rejtekén,
Zoszimosz lelkét imádsággal táplálja,

Isten szent nevével a gonoszt megállítja.
A dühös démonok ellene támadtak,
Minden erejükkel rája rontottak.
Mondja nekik Zoszimosz: hiábavaló kín,
Míg Isten óvó karja nyugszik vállainkon.
Ha Isten akarata, hogy megöljetek,
Üssetek hát gyorsan, ne késlekedjetek!
Miért váltok vaddá, kígyóvá, sárkánnyá,
Vérszomjas farkassá, dühödt skorpióvá,
Ha erőtök annyi sincs, mint egy árnyéknak,
Hogy árthassatok az Isten szolgájának?
Csak a bűn fiainak vagytok ti rettentők,
Kik a gyönyöröket és nevetést keresők.
De kik Krisztus igáját örömmel hordozzák,
S az Istenszülőt, a tiszta harcot óvják,
Nekik olyanok vagytok, mint a szálló köd,
Mit a szél kerget a sziklafalak mögött.
Ha a köd képes a kősziklát kitépni,
Úgy tudtok ti engem, bűnöst, megtörni!
Hagyjatok hát békén, nem adom meg magam,
Krisztus szolgája vagyok, Ő az én Uram.

ELMÉLKEDÉS

A Kalkédoni Zsinat után Anasztáziosz császár, aki eretnek volt, száműzetésbe küldte az igazhitű Illés jeruzsálemi és Flavián antiochiai pátriárkát. Egy napon mindkét szent látomásban látta az eretnek császár halálát, és egy időben üzentek egymásnak: „Anasztáziosz meghalt, menjünk mi is, hogy Isten előtt ítéltessünk meg vele együtt!" A császár meghalt, két nap múlva pedig mindkét pátriárka elhunyt. Micsoda buzgóság a hit igazsága iránt! És micsoda szelíd hagyatkozás Isten ítéletére! E szenteknek nem a földi élet hossza volt fontos, hanem Isten igazsága. Nem azt mondták: „mi ítélkeztünk", hanem: „Isten ítéljen!" Földi létünk célja nem maga az időtöltés, hanem az egyéni döntés a jó vagy a rossz, az igazság vagy a hazugság mellett. Boldogok vagyunk, ha mindenben Isten akaratára és ítéletére bízzuk magunkat. De ehhez erős hitre van szükség. Ilyen erős hite volt ezeknek az ortodox főpásztoroknak, és ilyen erős hite volt Szent Akakiosznak is. Egyszer egy nagy szárazság idején, amikor a nép már kétségbeesett, a csodálatos Akakiosz körmenetet tartott a városon belül és kívül. Elrendelte, hogy a városon kívül, a Szent Eusztátiosz-templom előtt tartsanak liturgiát. A szent adományok felszentelésekor Akakiosz nem akart vizet önteni a borba, hanem

imádkozott a Magasságos Istenhez, hogy Ő bocsásson vizet a felhőkből a kehelybe. Isten meghallgatta hű szolgája imáját, és bőséges esőt küldött, amely megöntözte a kiszáradt földeket és belehullott a szent kehelybe is.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a feltámadt Úr Jézust:

1. ahogyan a feltámadása után még 40 napig a földön marad, megjelenve a híveknek és megerősítve őket a hitben;

2. ahogyan e negyvennapos megjelenéseivel megmutatja, hogy nem Önmagáért, hanem az emberekért támadt fel.

SZENTBESZÉD

Krisztus csodálatos ígéretéről

„Aki győz, annak megadom, hogy velem üljön az én trónusomon.” (Jel 3, 21)

Ez, testvéreim, Krisztusnak, az ördög, a bűn és a halál Legyőzőjének ígérete. De az ördög, a bűn és a halál is erősebb az embernél – ki győzheti le őket? Senki, kivéve Krisztust, és azokat, akik szilárdan Krisztus mellett állnak, és az Ő fegyvereivel indulnak harcba. Az ördög öregebb a világnál, sőt, már a világ előtt is létezett. Hogyan győzhetné le az ember, akinek életkora csak egy arasznyi, azt, aki évezredek óta tanulja az emberek elleni harcot? Hogyan győzhetne le egy halandó lény minden ördögi kísértést, melyek száma annyi, mint a földön lévő összes gonoszságé? Sehogyan, ha nem tudja, hogy az Úr Jézus legyőzte az ördögi kísértések három fő típusát a magas hegyen. És sehogyan, ha az ember nem áll szilárdan Krisztus mellett, aki ősibb az időnél, és hatalmasabb minden angyalnál, legyen az gonosz vagy jó. A bűn olyan idős, mint az ördög. Hogyan kerülhetné el az ember, akinek életkora csak egy arasznyi, a bűnt, amely fertőző betegségként és gonosz bűzként száll nemzedékről nemzedékre, emberről emberre, amióta csak ember létezik ezen a földön? Sehogyan, ha nem tudja, hogy létezett egy Ember, egyetlenegy, aki nem vétkezett sem születésében, sem születése után: az Istenember Jézus Krisztus, aki emberségének alázatával és istenségének tüzével törte össze a bűnt a Kereszten. És sehogyan, ha az ember nem áll szilárdan Krisztus mellett, aki ősibb a bűnnél, és hatalmasabb a bűn minden vetőjénél és hordozójánél.

A halál olyan idős, mint a Paradicsomból kiűzött ember. Hogyan győzhetné le az ember, akinek életkora csak egy arasznyi, a halált ezen a világméretű temetőn? Sehogyan, ha nem ismeri el a Kereszt erejét és Krisztus szenvedését, valamint sírból való feltámadásának igazságát. Sehogyan, ha nem áll szilárdan Krisztus, a halál mindenható legyőzője mellett.

Ó, mily dicső jutalom azoknak, akik győznek! A dicsőség koronájával a fejükön fognak ülni a menny és a föld legnagyobb Győztesének trónusán! Övé legyen a dicsőség és a hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 18.

1. Boldog János. Dekapoliszi Szent Gergely tanítványa. Az ikonképromboló eretnekség idején Örmény Leó császár megkínoztatta Jánost tanítójával, Gergellyel és Szent József himnuszíróval együtt. Amikor Gergely befejezte földi életét, János lett a konstantinápolyi Dekapolisz-monostor apátja. Apátként megkétszerezte aszkéta küzdelmeit Isten országáért. Békében hunyt el 820 körül. Halála után Szent József tisztességgel eltemette Szent Gergely sírja közelében.

2. Szent János új vértanú (Joánnina szülötte). Joánninából, Pürrhosz király egykori fővárosából származott. Miután szegény szülei meghaltak, az ifjú János Konstantinápolyba költözött, és ott folytatta mesterségét (mivel kézműves volt). Nem sokkal korábban a törökök elfoglalták Konstantinápolyt, és sok keresztény félelemből megtagadta Krisztust, felvéve Mohamed vallását. Szent János műhelye éppen ilyen hitehagyottak között volt. Minél inkább lángolt az ifjú Jánosban az Úr Krisztus iránti szeretet, annál nyíltabban vallotta meg kereszténységét ezen árulók előtt. Vitázni kezdett velük a hitről, végül pedig megfeddte őket Krisztus elárulása miatt. Ekkor bíróság elé hurcolták, és hamisan azzal vádolták, hogy korábban felvette az iszlámot, majd visszatért a kereszténységhez. Miután botokkal és vasrudakkal verték és kínozták, börtönbe vetették. Másnap – Krisztus Feltámadásának napján – ismét vallatásra vitték, János pedig örvendezve jött ki, énekelve: „Feltámadt Krisztus halottaiból!" Kínzóinak bátran így szólt: „Tegyétek, amit akartok, hogy mielőbb elküldjetek ebből a rövid életből az örök életbe: Krisztus szolgája vagyok, Krisztust követem, Krisztusért halok meg, hogy Vele élhessek!" Ezután Jánost láncra verték és a máglyához vitték. Látva a számára készített hatalmas tüzet, János maga futott oda és ugrott a lángok közé. Kínzói azonban, látva, mily örömmel fogadja a tűzhalált, kihúzták őt a lángokból, és kard általi halálra ítélték. Miután lefejezték, fejét és testét is a tűzbe dobták. Később a keresztények szétkaparták a hamut, összegyűjtötték tisztelt és csodatevő ereklyéinek maradványait, és a konstantinápolyi Nagy Templomban helyezték el őket. Így fejezte be vértanúhalállal életét, és nyerte el a vértanúság dicső koronáját a joánninai Szent János 1526. április 18-án.

3. Szent Viktor, Zotikosz, Zinón, Akindinosz és Szeveriánusz vértanúk. Mindannyian Diocletianus császár idején szenvedtek vértanúhalált. Pogányok voltak, amíg nem látták Szent György nagyvértanú szenvedéseit. Látva azonban e dicső vértanú kínjait és bátorságát, valamint a számos akkor történt csodát, felvették a keresztény hitet, amiért hamarosan ők is szenvedtek, és dicsőséggel megkoronáztattak.

János, a mester, tisztes iparos,
Lelke, mint az arany, tiszta és fényes,
Krisztus tanítása ragyogja be őt,
Ezért kér az Úrtól vértanúi erőt:
– Ó, győztes Krisztus, Ki értem feszíttettél,
Kínok által bűnös homályból kimentettél!
Ne adj nekem hitvány, áruló hírnevet,
Vértanúid közé számláld nevemet.
Szentlelkeddel készíts fel a kínra,
Hadd törjenek rám a próbák sorra,
És Te, Istenanyja, végtelen jóság,
Ki a Kereszt alatt álltál, mint a hűség,
Imádkozz értem a szenvedés óráján,
Hogy sziklaként álljak a kínok viharán.
Könyörüljetek rajtam, szent apostolok,
Hogy ne győzzön le az ellenség, a gonosz.
Szent vértanúk, kikben örömömet lelem,
Soraitok közé fogadjatok be engem!
Ti kínzók, Istent megtagadó hűtlenek –
Íme a testem – a tűz és a pallos a tiétek!

ELMÉLKEDÉS

A perzsa Sápur király alatti keresztényüldözések egyik leírásában ez áll: „a kardok kicsorbultak, a kardforgatók kidőltek, a kovácsok elfáradtak – a Kereszt pedig egyre magasabbra emelkedett és egyre fényesebben ragyogott Krisztus vértanúinak vérétől.” Hányszor és hányszor hitték öntelten a keresztények üldözői, hogy egyszer s mindenkorra végeztek a kereszténységgel! Valójában ők fejezték be saját életüket, miközben a kereszténység újra és újra kizöldült és virágba borult. Mégis, e tapasztalat ellenére, egyes kortársaink azt hiszik, hogy a keresztény hitet erőszakkal ki lehet gyökereztetni. Csak azt nem mondják meg: milyen módon? Elfelejtik, hogy már számtalan módot kipróbáltak, és mind sikertelennek bizonyult. Tertullianus méltán kiáltotta a pogányoknak: „Hiába ontjátok vérünket: a vértanúk vére a keresztények magvetése.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a feltámadt Úr Jézust:

1. ahogyan feltámadása kimondhatatlan örömöt hozott azoknak, akik szerették Őt;

2. ahogyan feltámadása kimondhatatlan keserűséget hozott azoknak, akik gyűlölték Őt;

3. ahogyan az Ő utolsó eljövetele a világba, dicsőségben és hatalomban, szintén különböző érzéseket vált ki a különböző emberekből: vagy örömöt, vagy keserűséget.

SZENTBESZÉD

a megbízható tanúk bizonyságtételéről

„Mert mi magunk láttuk az ő dicsőségét." (2Pét 1,16)

Amikor az apostolok az Úr dicsőséges feltámadásáról beszélnek, többes számot használnak. Mert mindegyikük átadja a saját bizonyságtételét és a többi társa bizonyságtételét is. Így ír Péter apostol is: „Mert nem kitalált meséket követve ismertettük meg veletek a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és eljövetelét, hanem mint akik szemtanúi voltunk az ő dicsőségének." Nátánael sem akart hinni csupán hallomásból. Ezért hívta őt Fülöp apostol: „Jöjj és lásd meg!" Nátánael elment, látott és hitt. Így volt ez a többi apostollal is: amíg nem közeledtek Krisztushoz, amíg nem hallották és nem látták Őt, nem akartak hinni. A bölcsen kitalált mesék nem vonzották az apostolokat. Egészséges, természetes érzékük nyilvánvaló tényeket keresett, nem pedig történeteket.

Ó, testvéreim, a mi hitünk jól megalapozott és bizonyított. Isten nyoma a világban jól ki van taposva. Senkinek sem kell kételkednie. Krisztus feltámadása jól meg van tanúsítva. Senkinek sem kell kétségbeesnie. A kétely és a kétségbeesés két féreg, amelyek a bűn köpéséből születnek. Aki nem vétkezik, az tisztán látja Isten kitaposott nyomát a világban, és tisztán felismeri Krisztus feltámadását.

Ó, feltámadt Urunk, erősíts meg minket Szentlelked erejével, hogy ne vétkezzünk, és ne vakuljunk meg a Te világban hagyott nyomod és a Te fényes feltámadásod előtt. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 19.

1. Boldog János, a Régi Barlang lakója. Az úgynevezett Régi Barlangban (Vetho-pester) vagy Szentséges Chariton Lavrájában aszkétáskodott Palesztinában. Mivel teljes szívével, lelkével és minden elméjével megszerette az Úr Krisztust, már ifjúkorától fogva szent helyekre zarándokolt, és szent emberek tanításait, tanácsait hallgatta. Végül Chariton barlangjában telepedett le, ahol kemény aszkézisnek adta át magát: napjait és éveit böjtben, imádságban és virrasztásban töltötte, szüntelenül a halálra gondolva és az alázatot tanulva. Mint jól beérett gyümölcsöt aratta le őt a halál, és költözött át a Paradicsomba. A VIII. században élt és hunyt el.

2. Szent Kristóf, Theonász és Antoninosz vértanúk. Ezek a férfiak fiatal tisztek voltak Diocletianus császár udvarában. Amikor Szent György nagyvértanút kínozták, szemtanúi voltak szenvedésének és az akkor történt csodáknak. Mindezeket látva a császár elé álltak, eldobták fegyvereiket, levették katonai övüket, és bátran megvallották az Úr Jézus nevét. Ezért súlyos kínzásoknak vetették alá őket, végül tűzbe dobták őket, ahol testük elégett, lelkük pedig az Úrhoz költözött az örök örömbe. Nikomédiában szenvedtek vértanúhalált 303-ban.

3. Szent Trüphón, Konstantinápoly pátriárkája. Rómanosz császár idejében – aki a X. század elején uralkodott Bizáncban – fia, Theophülaktosz tizenhat éves volt, amikor István pátriárka meghalt. A császár saját fiát akarta pátriárkává tenni, mivel már kisgyermekkora óta egyházi pályára szánta, de kora miatt szégyellte ezt megtenni. Így a pátriárkai széket Trüphón foglalta el, egy egyszerű, de tiszta és kegyes öregember. Trüphón három évig maradt a trónon. Amikor a császár fia betöltötte huszadik évét, az uralkodó mindenáron el akarta távolítani Trüphónt, hogy fiát ültesse a helyére. Isten szentje, Trüphón nem akart önként távozni, de nem másért, mint mert nagy botránynak tartotta, hogy egy ilyen fiatal ember emelkedjen egy olyan felelősségteljes és nehéz tisztségbe, mint a pátriárkátus. Ekkor egy gonosz püspök intrikája révén kicsalták a jámbor Trüphón aláírását egy üres papírlapra, majd az aláírás fölé a császári udvarban egy koholt lemondó nyilatkozatot írtak, melyet a császár közzétett. Emiatt nagy zavar támadt az egyházban, mert a nép és a papság kiállt Isten embere, Trüphón mellett. Végül a császár erővel távolította el az idős pátriárkát és monostorba küldte; fiát, Theophülaktoszt pedig pátriárkává emelte. Szent Trüphón aszkétaként élt a monostorban még 2 évig és 5 hónapig, majd 933-ban elköltözött az Úrhoz.

4. Szent Agathangelosz vértanú. Trákiából származott, világi neve Atanáz volt. Török szolgálatban állt Szmirnában, ahol erőszakkal muszlim hitre térítették. Bűnbánóként az Athos-hegyen, az Eszfigmenu-monostorban lett szerzetes. Lelkiismeret-furdalástól gyötörve vágyott rá, hogy saját vérével mossa le bűnét. Visszatért Szmirnába,

ahol megmutatta a törököknek a keresztet és Krisztus feltámadásának ikonját. 1819. április 19-én fejezték le, mindössze 19 éves korában. Halála után élve jelent meg gyóntatóatyjának, Germánosznak.

5. Boldog Mezítlábas Simeon. Az Athos-hegyen aszkétáskodott, és rövid ideig a Philotheu-monostor apátja volt. A Balkán számos vidékén erősítette a kereszténye-ket hitükben, és csodatevő erejével vált híressé. Mezítláb járt, ezért nevezték el „Mezítlábasnak". Konstantinápolyban hunyt el.

A jámbor Trüphón, az ősz hajú pásztor,
Szelídségéért kapott hervadhatatlan koszorút az Úrtól.
A császár görbe úton járt üres hiúságból,
Nem félve Istentől s az égi csapástól.
Pátriárkának lenni dísz az emberek előtt,
De teher az angyalok és az Isten előtt;
Állatokat terelni bárki képes,
de az embereket vezetni bölcsesség kell.
A jámbor Trüphón Isten igazát védte:
– Ez nem lehet, császár! – mondta ő keményen.
Adj érett embert, ki nálam is bölcsebb,
Ki Isten hajóját sziklák közt elvezeti,
S ne egy gyermeket, legyen bár a fiad,
Ki Isten hajóját a zátonyra veti! –
Rómanosz császár mégis úgy tett, ahogy vágyott,
Szent Trüphónt és népét gyászba borította.
De Isten szeme a világon végigtekint,
S látja, hol jár koszorú, s hol bosszú szerinte.

ELMÉLKEDÉS

Egy lelki atya mondta: „Reggel felkelve mondd magadnak: test, dolgozz, hogy táplálékod legyen; lélek, légy éber, hogy üdvözülj és örököld az Országot!" – Ez nem csupán puszta szó, hanem szerzetesek ezreinek szabályzata volt évszázadokon át, az élet mindennapi rendje. Munkával táplálkoztak, imádsággal pedig éberek maradtak. De miért csak a szerzeteseké? Vajon nem lehetne ez minden Krisztus-követő szabályzata? Hát nem maga Krisztus adott nekünk erre világos példát, vagyis a testi fáradságra és a szüntelen imádság általi éberségre?

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a feltámadt Úr Jézust:

1. ahogyan megdicsőült testében közel van tanítványaihoz; közel azokhoz, akik keresik Őt (Mária Magdolna a kertben); közel azokhoz, akik félnek (a tanítványok a zárt szobában); közel azokhoz, akik éhesek (a tó partján);

2. ahogyan Ő most is közel van mindannyiunkhoz, aki keresi Őt, aki fél, vagy aki éhezik.

SZENTBESZÉD

az óvatosságról mindazzal szemben, ami nem Krisztus szerint való

„Vigyázzatok, hogy senki félre ne vezessen benneteket bölcselkedéssel és hamis tanítással, ami emberi hagyományokon és világi elemeken alapszik, nem pedig Krisztuson..” (Kol 2, 8)

Testvéreim, ne ejtsen rabul minket a bölcselet (filozófia), amely találgatva azt állítja, hogy nincs örök élet, sem feltámadás a halálból. Mert mi nem emberi találgatások, hanem isteni kinyilatkoztatás útján jutunk el az Igazsághoz. Amit pedig az Igazságról tudunk, azt magától az Igazságtól tudjuk, aki kijelentette Magát az Úr Jézus Krisztusban, és közölte velünk az Igazság hűséges és bölcs tanúi, az apostolok és szentek által. Ha bűneink miatt elvetjük e bizonyságtételeket és elfogadjuk az emberi találgatásokat, a természet, a test, a bűn és a halál sötét és keserves rabságába esünk.

Testvéreim, ne tévesszenek meg minket az üres emberi beszédek, amelyek embertől és ember szerint valók, mintha nem létezne a másvilág, vagy ha létezik is, mi állítólag semmit sem tudhatunk róla. Íme, mi biztosan tudjuk, hogy van másvilág! És ezt nem találgatóktól vagy ámítóktól tudjuk, hanem magától az Úr Jézustól, aki a Tábor-hegyen megjelent tanítványainak a világból már rég eltávozott Mózessel és Illéssel, és aki halála után Maga is megjelent számos követőjének. Tudjuk ezt továbbá az apostoloktól, szentektől és számos titoklátótól, akiknek Isten tisztaságuk és szentségük miatt kinyilatkoztatta a tiszta igazságot a másvilágról. Ha bűneink miatt nem hiszünk e szent és igaz tanúknak, akkor szentségtelen és hazug embereknek fogunk hinni, és a sötétség, a bűn és a halál rabszolgái leszünk.

Testvéreim, ne vezessen félre minket a világi tudomány, amely vizsgálja az állatokat, a növényeket és a köveket, majd azt mondja, hogy e teremtmények között sehol sem találta Istent, s ebből vakmerően azt állítja, mintha Isten nem is létezne. Mert íme, mi tudjuk, hogy a Teremtő nem lehet olyan, mint egy teremtmény a teremtmé-

nyek között, hanem Ő minden teremtmény felett áll, és minden teremtménytől különbözik. Ezt tudjuk mind a szellemi értelem és lelkiismeret, mind magának az Úr Jézusnak világos kinyilatkoztatása által, aki emberi testben is minden teremtett dolog Urának mutatkozott, valamint az apostolok és sok más szent és tisztánlátó ember bizonyságtétele által.

Inkább dicsőítsük az Úr Jézust, aki feltámadt a halálból! Feltámadt Urunk, Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 20.

1. Remete Szent Teodor Trikhinasz. Konstantinápolyi születésű, gazdag szülők fia volt. Fiatalon elhagyta szüleit, otthonát és vagyonát, és egy thrákiai pusztai monostorban telepedett le. Ott a legnehezebb aszkéta küzdelmeknek adta át magát. Köveken aludt – hogy kevesebbet pihenjen –, mindig fedetlen fővel járt, és egyetlen cserzőszőrből (kecskeszőrből) készült ruhát viselt, amiért „Trikhinasz”-nak, azaz Szőringesnek nevezték el. A lélek üdvéért vállalt önkínzó életmódja miatt Isten a csodatevés nagy ajándékával áldotta meg életében és halála után is. Békében hunyt el 400 körül. Teste kenetárusnak (mírót árasztónak) bizonyult.

2. Hitvalló Szent Anasztáziosz Szinaita. A Sínai-hegy apátja. Először hosszú ideig szerzetes volt a dicső Lépcsős Szent János apát alatt, majd annak halála után ő maga lett az apát. Amellett, hogy nagy aszkéta volt, ékes szavú írója is a szentek életének és más tanító iratoknak. Heves küzdelmet folytatott az úgynevezett aképhalosz (fejetlen) eretnekek ellen, akik tagadták a IV. Kalkédoni Egyetemes Zsinat határozatait. Mély öregségben, 685-ben hunyt el, és költözött az Úrhoz, akit hűséggel szolgált.

3. Boldog Anasztáziosz Szinaita, antiochiai pátriárka. A Sínai-hegy szerzeteseként választották meg antiochiai pátriárkává Jusztiniánusz császár idején. E tisztségbe erénye, életének tisztasága, nagy lelki tudása és szilárd hite emelte fel. Ám Jusztiniánusz császár a dokéta eretnekségbe esett, ami ellen Eutükhiosz konstantinápolyi pátriárka és ez a boldog Anasztáziosz is élesen felszólalt. A császár száműzte Eutükhioszt, és Anasztázioszt is száműzni akarta, de nem talált semmi kivetnivalót az életében. Amikor azonban Jusztiniánusz meghalt – miután megbánta bűnét és visszahívta Eutükhioszt a trónra –, utódja, Jusztinosz, bizonyos rágalmak alapján sikerrel száműzte Anasztázioszt. Anasztáziosz 23 évet töltött száműzetésben, majd Maurikiosz császár idején ismét visszakerült az antiochiai trónra. Még 6 évig igazgatta Isten egyházát, és 599-ben fejezte be földi zarándokútját.

4. Boldog Gergely, antiochiai pátriárka. Örmény származású volt. A Sínai-hegy lábánál fekvő Pharan-monostor apátjaként szolgált; amikor pedig a boldog Anasztázioszt elűzték trónjáról, akarata ellenére őt nevezték ki antiochiai pátriárkává. Boldog Szofróniosz pátriárka is igen dicsérően ír róla Limonarion (Lelki rét) című művében. Gergelyt különösen hatalmas irgalmasság jellemezte, főként a bűnösök iránt. 593-ban hunyt el az Úrban.

5. Szent Zakkeus apostol. Kezdetben vámszedő és bűnös volt. Ám amikor az Úr meglátta őt Jerikóban a fán (Lk 19, 1–9), betért a házába, ami Zakkeust bűnbánatra indította. Később Zakkeus követte Péter apostolt, aki kinevezte őt a palesztinai Cezárea püspökévé, ahol hűséggel szolgálta az Evangéliumot, és békében hunyt el.

6. Meteorita Szent Atanáz. 1310-ben született. Az Athos-hegyen aszkétáskodott. Alapítója a híres teasszáliai Meteora-monostornak. A tisztánlátás és a csodatevés nagy ajándékával rendelkezett.

Anasztáziosz, az istenhordozó atya,
Böjtben és imában telt minden napja,
Hosszú és állhatatos küzdelmet vívott,
Míg lelke a titkokba be nem pillantott.
Ekkor megnyitotta mézédes ajkát:
– Krisztus az üdvösség kősziklája, lásd!
Ne mondd balgán: „Ő már régen élt,
Hol van Ő most, hogy szóljon hozzám?” –
Az Evangélium, az Ő szent szövetsége,
Ki tudna ellene állni e szent vérének?
Ez beszél hozzád Krisztus helyett,
Hisz ez az Ő szeplőtlen szájának szava lett!
Te újra szólsz: „Látni vágyom Őt!” –
Tekints elmével s teljes szívvel oda,
A Szent Áldozásban, a borban s kenyérben,
Ott van Ő testével, mi kell még ennél több, mondd?
Térj meg, testvérem, bánd meg bűneidet,
Ezer halál leselkedik körös-körül feletted!
Gyónd meg bűneid a lelki atya előtt,
S vedd magadhoz Vérét s Testét, a Megváltót.
Csak térj meg. Ha elkezded a bűnbánatot,
Igazságban s fényes reményben élsz majd ott.
Térj meg, testvérem, bánd meg bűneidet,
Ezer halál leselkedik körös-körül feletted.

ELMÉLKEDÉS

Szent Anasztáziosz Szinaita tanítja: „Minden kereszténynek adatik Istentől egy angyal, hogy őrizze őt egész életében (hacsak valaki gonosz tetteivel el nem űzi őt). Ám ahogyan a füst elűzi a méheket, a bűz pedig a galambokat, úgy az életünk őrzőjét, az angyalt is eltávolítják tőlünk bűneink: a részegség, a paráznaság, a harag és a többi. Minden hívő embert az angyal vezet minden jó cselekedetre, míg a démonok arra törekszenek, hogy megkísértsék a híveket és megfosszák őket a mennyek országától." Arról, hogy az angyalok közel vannak az emberekhez és gondoskodnak róluk, az egész Szentírás tanúskodik, különösen az Újszövetség. Emellett az Ortodox Egyházban szent férfiak és nők számtalan hagyománya igazolja azt, amit Szent Anasztáziosz állít: hogy az életben mindannyiunkat elkísér Isten jóságos és hatalmas hírnöke, a mennyei Király katonája, a világosság angyala. Ki az a bolond, aki elűzi magától jó barátját? Valóban, csak a bolondok és a végtelenül tudatlanok űzik el bűneikkel legjobb barátaikat, őrzőangyalaikat.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a feltámadt Úr Jézust:

1. ahogyan Ő, a halál mindenható Legyőzője, nem áll bosszút ellenségein, akik megkínozták és megfeszítették Őt, hanem magukra hagyva őket, megrémült barátait támogatja;

2. ahogyan Ő ma is, miként minden időben, szelíden és alázatosan nem siet a hitetlenek megbüntetésére, hanem siet a hívek megsegítésére.

SZENTBESZÉD

Az üdvösség egyetlen és kizárólagos alapjáról

„Mert más alapot senki sem vethet a meglevőn kívül, amely a Jézus Krisztus." (1Kor 3,11)

A zsidók azt mondják: az alap Mózes. A muzulmánok azt mondják: az alap Mohamed. A rövidlátó természettudósok azt mondják: az alap a természet. Mi pedig azt kérdezzük: vajon Mózes feltámadt-e a sírból? Vajon Mohamed felment-e a mennybe? És vajon a természet megadja-e a Vigasztaló Szentlelket?

Mózes nem támadt fel; Mohamed nem ment fel a mennybe; a természet pedig nemhogy nem adja meg az embereknek a Vigasztaló Szentlelket, hanem gyűlöletet lehel az emberre, morog rá és megmutatja körmeit. Nem lehet a világ alapja az, aki

bűnben fogantatott és maga is bűnöket követett el; aki téolygott és asszonyoktól kért tanácsot; aki idegen erővel vitt véghez tetteket; aki a sírban elporladt, és akinek neve kétségbe ejti az embereket az út, az igazság és az élet felől. Márpedig Mohamed és Mózes bűnben fogantak, bűnöket követtek el, asszonyok tanácsát keresték, idegen erővel cselekedtek, a sírban elporladtak, és nevük kétségbe ejti az embereket az út, az igazság és az élet felől.

Ezért, testvéreim, nincs miért visszatekintenünk a történelembe, és nincs miért más alapot keresnünk az Úr Jézus Krisztuson kívül, aki bűn nélkül fogantatott, aki egyetlen bűnt sem követett el; aki nem tévolygott és senkitől sem kért tanácsot; aki saját erejéből vitt véghez hatalmas tetteket; aki nem porladt el a sírban, és akinek neve nem ejti kétségbe az embereket az út, az igazság és az élet felől.

Az apostol nem azt mondja, hogy Krisztus vetett valamilyen alapot, hanem hogy Ő maga a lefektetett alap. Ő a teljes igazságosság, ezért Ő minden igazságosság alapja. Ő a teljes igazság, ezért Ő minden igazság alapja. Ő a teljes bölcsesség, ezért Ő minden bölcsesség alapja. Ő a teljes erő, ezért Ő minden erő alapja. Ő minden jó, ezért Ő minden jónak az alapja. Ő a teljes élet, ezért Ő az élet alapja mindkét világon, ebben is és az eljövendőben is.

Feltámadt Urunk, Te vagy üdvösségünk és az örök élet alapja. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 21.

1. Szent Januáriusz püspök és vértanútársai. Ez a szent az itáliai Campania püspöke volt. Maximianus üldözése idején bíróság elé állították és különféle kínzásoknak vetették alá, amiket ő szelíden és türelemmel viselt. Amikor tűzbe dobták, a lángokat láthatatlan harmat hűtötte le, a vértanú pedig sértetlenül állt a tűz közepén, és Isten dicséretét zengte. Ezután vastüskékkel szaggatták a testét, mígnem a csontjai is kifehéredtek, de ő zokszó nélkül tűrt. Szenvedéseit látva diakónusa, Faustus és felolvasója, Desiderius sírtak lelki atyjukért. Ekkor őket is megkötözték, a püspökkel együtt Puteoli városába hurcolták és börtönbe vetették. Ugyanebben a börtönben raboskodott Krisztusért a puteoli Proculus és Sosius diakónus, valamint két egyszerű keresztény ember, Eutychius és Acutius. Másnap mind a hetüket a vadállatok elé vetették, ám az állatok hozzájuk sem nyúltak. Ekkor mindannyiukat karddal fejezték le. Nápoly keresztényei titokban a városukba vitték Szent Januáriusz testét, és tisztességgel eltemették egy templomban. A mai napig számtalan csoda történik a szent sírjánál. Az egyik emlékezetes csoda egy szegény özvegyasszonyé, akinek meghalt az egyetlen fia: kivette a templomból Szent Januáriusz ikonját, a halott fiára helyezte, és zokogva kérte a szent segítségét. Erre a fia életre kelt. Szent Januáriusz 305-ben szenvedett vértanúhalált.

2. Szent Teodor és vértanútársai. A pamfíliai Pergében szenvedett vértanúságot Antoninus császár idején. Teodor fiatal és szépséges arcú volt. Amikor a tartomány helytartója más ifjakkal együtt kiválasztotta őt a császári udvarba szolgálatra, Teodor ellenállt és kijelentette, hogy keresztény. Emiatt különféle kínzások után tűzre vetették, de a földből víz tört fel és eloltotta a tüzet. A helytartó ezt Teodor varázslatának tulajdonította, a vértanú azonban így szólt: „Ez nem az én erőm műve, hanem Krisztusé, az én Istenemé; ha pedig meg akarod ismerni a te isteneid erejét, gyújts egy másik tüzet és dobj bele egyet a katonáid közül, akkor remélem megismered az ő erejüket és az én Istenem mindenhatóságát.” A helytartó valóban be akart dobni egy katonát, de azok félelmükben könyörögtek, hogy inkább Dioszkorosz papot dobja be. A pap viszont azt kérte, hogy magát Zeusz bálványát és a többi bálványt dobják be: ha istenek, könnyen megmenekülnek. Dioszkorosz azért mondta ezt, mert Teodor csodáját látva szíve már Krisztushoz tért. Megtudva ezt, a helytartó halálra ítélte és elégette Dioszkoroszt. Ugyanígy halálba küldte Teodort, két katonát, Szókratészt és Dionüszioszt, valamint Filippát, Teodor édesanyját. Teodort keresztre feszítették, amin csak a harmadik napon lehelte ki lelkét. Szókratészt és Dionüszioszt lándzsával döfték át, Filippát pedig karddal fejezték le. Mindannyian elnyerték a dicsőség koszorúját Krisztus országában.

– Egyetlen Császárt szolgálok, mást nem tudok,
Az élő Krisztusnak, Uramnak hódolok!
Így szólt Teodor a római helytartónak,
A helytartó őt nézte, mint szép képét a jónak.
Szelíden próbálta előbb eltéríteni,
De minden szava hiábavaló lett néki.
Tüzes kemencében, két társa oldalán,
Teodor ajkán zsoltár zendül szaporán.
Isten hűs harmattal oltja a vad tüzet,
Filippa a lángok közt az Úrhoz esedez:
– Hadd lássam fiamat még egyszer, mielőtt meghalok,
Kegyelmedből, Istenem, add meg e szent napot!
S az anya megjelent fiának a tűzben,
Szent szót váltottak ott, az égi hűségben.

*

Az idős Filippát a helytartó hívatta,
Ki szavát hallgatva, magát megadta.
– Azért hívtalak – szólt –, intsd meg a fiadat,
Tagadja meg nyilván a Názáretit hamar,
S ismerje el Róma hatalmas isteneit,
Ha látni akarod még élni szemeit. –

De Filippa felelt: még mielőtt szültem,
Így kértem az Istent, térden állva, híven:
„Könyörülj, ó Uram!” – s választ kaptam rája,
Hogy megérem fiamat a Krisztus keresztfáján.
Ezért a halállal nem gondolok immár,
Mindkettőnk haláláért Istennek hála jár.

ELMÉLKEDÉS

„Őrizd a szíved!” – mondták a régi idők tapasztalt aszkétái. Kronstadti Szent János atya pedig napjainkban ugyanezt tanítja: „A szív finom, könnyed, szellemi és természeténél fogva mennyei – őrizd hát; ne terheld meg; ne tedd földivé; légy végtelenül mértékletes az ételben, italban és általában a testi élvezetekben. A szív Isten temploma; aki pedig Isten templomát megrontja, azt Isten is elpusztítja (1Kor 3, 17).” A régi idők és a mi korunk lelki tapasztalata azonos, feltéve, ha a hitvallás is azonos. A mennyei tudás, amelyre a régi aszkéták jutottak, nem különbözik attól, amit az újabb korok aszkétái felismernek. Mert ahogyan Krisztus ugyanaz ma, mint tegnap, úgy az emberi természet is ugyanaz. És ami a legfontosabb: az emberi szív is ugyanaz, s annak éhségét és szomjúságát semmi más nem csillapíthatja, csak Isten dicsősége, hatalma és gazdagsága.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a feltámadt Úr Jézust:

1. ahogyan az apostoloknak megjelenve mindannyiunknak megjelenik;

2. ahogyan az Ő feltámadása a halhatatlan élet bizonyítéka és az örök élet örömhíre az egész emberi nem számára.

SZENTBESZÉD

a hívők szívében lakozó Krisztusról

„Hogy a hittel Krisztus lakjék szívetekben.” (Ef 3, 17)

Nincs Krisztusa annak, akinek Ő csak a nyelvén van. Annak sincs Krisztusa, akinek Ő csak papíron van. Annak sincs, akinek csak a falon van. Annak meg végképp nincs, akinek Ő csak a múlt múzeumában létezik. Azé Ő valóságosan, akinek a szívében van. Mert Krisztus a szeretet, a szeretet trónusa pedig a szív. Ha Krisztus a szívedben van, akkor Ő számodra – Isten. Ha azonban csak a nyelveden, a papírodon,

a faladon vagy a múlt múzeumában van, akkor nevezheted Őt bár Istennek, Ő számodra csupán egy játékszer. Vigyázz ekkor, ó ember, mert Istennel senki sem játszhat büntetlenül! A szív látszólag szűkös szerv, mégis beleköltözhet az Isten. És amikor Isten beköltözik, a szív színültig telik, s semmi más nem fér már bele. Ha viszont az egész világ költözik bele Isten nélkül, a szív üres marad.

Testvéreim, engedjétek, hogy Krisztus, a feltámadt és élő Úr, hit által a szívetekbe költözzön, és szívetek színültig telik majd. De Ő nem költözhet be másként, csak a ti hitetek által. Ha nincs hitetek, Krisztus csak a nyelveteken marad, a papíron, a falon vagy a múlt múzeumában. Mi hasznotok van ebből? Mi haszna az életet a nyelven, a halált pedig a szívben tartani? Mert ha a világot tartjátok a szívetekben és Krisztust a nyelveteken, akkor a halált tartjátok a szívetekben és az életet a nyelveteken. A szomjazónak nem segít a víz a nyelvén. Engedjétek le az élő Krisztust a szívetekbe, és valóban inni fogtok, és kimondhatatlan gyönyörűséget éreztek majd.

Ó, feltámadt Urunk, tisztítsd meg szívünket a benne lakozó halálos vendégektől, és Te költözz bele! Hogy élők legyünk és Téged dicsőítsünk. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 22.

1. Boldog Szent Teodor Szikeótész. Születési helye a galatiai Szikea falu volt, emiatt nevezték el Szikeótésznak. Már tízéves fiúként nehéz böjtnek és egész éjszakás imádságnak szentelte magát egy bizonyos István nevű öregember példájára, aki az otthonában élt. Anyja, Mária, gazdag özvegyasszony volt, és fiát katonai pályára szánta. Ám álmában megjelent neki Szent György, és hírül adta, hogy Teodor nem a földi királynak, hanem a mennyei Királynak szolgálatára rendeltetett. Szent György Teodornak is sokszor megjelent, vagy hogy tanítsa, vagy hogy megmentse valamely veszélytől, amelybe a gonosz démonok sodorták. Több látomása volt a Legszentebb Istenszülőről is. Teodor aszkézise szigorúságában felülmúlta korának minden élő aszkétáját. Testét éhséggel, szomjúsággal, vasbéklyókkal és egész éjszakás virrasztó imádságokkal gyötörte. Mindezt csak azért, hogy lelkét szeretettel Istenhez fűzze, és a test teljes úrnőjévé tegye. Teodor szeretetére az irgalmas Úr szeretettel válaszolt. Nagy hatalmat ajándékozott neki a gonosz lelkek felett, valamint minden emberi betegség és gyötrelem felett. Mindenfelé csodatevő gyógyítóként vált híressé. Nagy tisztasága és lelkisége miatt akarata ellenére Anasztasziopolisz püspökévé szentelték. Püspöki szolgálatban 11 évet töltött, majd kérte Istent, hogy szabadítsa meg e szolgálattól, hogy újra kedvenc aszkézisának szentelhesse magát. Ezután visszatért kolostorába, ahol

öregkorában adta át lelkét az Úrnak, akiért önkéntesen sokat szenvedett. Hérakleiosz császár uralkodásának kezdetén, 613 körül hunyt el.

2. Szent Leonidász vértanú. Órigenész apja. Krisztusért szenvedett vértanúhalált Alexandriában, 202-ben. Először császári rendelettel minden vagyonát elkobozták, majd halálra ítélték. Órigenész ezt írta apjának a börtönbe: „Atyám, ne aggódj miattunk, és ne kerüld el a vértanúságot miattunk" (vagyis a gyermekek miatt).

3. Szent Vitálisz szerzetes. Irgalmas János pátriárka idejében megjelent egy fiatal szerzetes, aki érkezésekor azonnal összeállította az összes alexandriai utcalány névsorát. E szerzetes alázatos tette kivételes és egyedülálló volt. Napközben a legnehezebb munkákat vállalta el, éjszaka pedig a bűnös házakba ment, odaadta a megkeresett pénzt egy-egy asszonynak, és egész éjszakára bezárkózott vele egy szobába. Amint bezárkóztak, Vitálisz kérlelte az asszonyt, hogy feküdjön le és aludjon, ő pedig a szoba sarkában az egész éjszakát imádsággal töltötte, Istenhez fohászkodva a bűnös nőért. Így óvta meg őt a bűntől legalább egy éjszakára. Következő éjjel egy másikhoz ment, a harmadikon egy harmadikhoz, és így sorban, amíg végére nem ért a lajstromnak, majd újra azzal kezdte, akivel legelőször. Tanácsainak hatására sok bűnös asszony felhagyott tisztátalan mesterségével: egyesek férjhez mentek, mások kolostorba vonultak, megint mások tisztességes munkába fogtak. Vitálisz minden asszonynak megtiltotta, hogy elárulják, miért is látogatja őket valójában. Emiatt Vitálisz egész Alexandria számára botránykővé vált. Az emberek az utcán szidták, leköpték, sőt verték is őt. Ő azonban mindezt türelemmel viselte, erényeit Istennek ajánlva, de az emberek elől titkolva. Amikor meghalt, akkor derült fény mindenre. Sírjánál számos csodás gyógyulás történt; a nép mindenfelől hozni kezdte betegeit a sírjához. Bár az emberek megvetették, a mindent látó Isten megdicsőítette őt.

Vitálisz szerzetes a nagyvárosban
Imával szívében siet munkájára,
S a bűnös sokaság, ki magát szentnek látja,
A szerzetest szidja, s arcát leköpdösi,
De ő a gyalázatot szótlanul elviseli.
Letörli az arcát, tűr és csak hallgat,
Nem felel senkinek, s dühöt sem tartogat.
Ekkor egy ifjú, vén bűnöknek rabja,
Vitáliszt megüti, egy pofont mér rajta.
Így szólt az ifjú: „Te mocskos barát,
Meddig kísérted türelmünk határát?"
– Miért ütöttél meg? – Vitálisz így szólt rá –
Megütnek majd téged is, látja az egész város. –

S nem telt bele sok idő, az ifjú megőrült,
Mert Isten emberén jogtalanul ítélt.
Üvöltött a legény, a város megrettent,
S Vitálisz békében az Úrhoz költözött.
Akkor az őrült a szent sírjához ment,
És ott nyert magának teljes gyógyulást.
Elmesélte az ifjú a közeli múltat,
Hálát zengve - Vitáliszt Dicsőítve.

ELMÉLKEDÉS

A nikaiai zsinat idején a viszálykodó klerikusok vádiratokat írtak egymás ellen, és azokat a császárnak adták át. Konsztantin császár átvette az összes panaszt, majd anélkül, hogy kinyitotta volna őket, a gyertya lángjánál elégette mindet. Ezt mondta elcsodálkozó környezetének: „Ha saját szememmel látnék egy püspököt, papot vagy szerzetest bűnös cselekedet közben, eltakarnám őt a palástommal, hogy senki más ne lássa az ő vétkét." – Így szégyenítette meg a nagy keresztény császár a rágalmazókat, és elnémította őket. Hitünk tiltja, hogy mások bűneinek kémleljői legyünk, viszont megparancsolja, hogy saját bűneinknek kérlelhetetlen bírái legyünk. A kórházban fekvő beteg a saját betegségével van elfoglalva, így sem kedve, sem ideje nincs arra, hogy más betegeket vizsgáilgasson, és gúnyolódjon az ő nyavalyáikon. Vajon nem olyanok vagyunk-e mi mind ebben a világban, mint a betegek a kórházban? És nem azt parancsolja-e a józan ész, hogy a saját betegségünket nézzük, ne a másét? Senki se higgye, hogy a másvilágon fog kigyógyulni a betegségéből. Ez a világ csupán a kórház és gyógyhely, a másvilágon nincs kórház: ott csak vagy palota van, vagy – tömlöc.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a feltámadott Úr Jézust, mégpedig:

1. hogyan igazolta feltámadásával az emberi hitet és reményt a halhatatlanságban;
2. hogyan semmisítette meg feltámadásával a hívőkben a halálfélelmet.

SZENTBESZÉD

Isten erejéről az emberi gyengeségben

„Mert amikor gyenge vagyok, akkor vagyok erős." (2Kor 12,10)

A Szentírásban nincsenek ellentmondások, így e szavak sem hordoznak ellentmondást, bár úgy hangozhatnak. A testi ember a hangzás után megy, a lelki ember pedig az értelem után. A testi ember számára mindenhol ellentmondás van, mert fél

az akadályoktól, és még az árnyéktól is elmenekül, ha az akadálynak tűnik számára. A lelki ember olyan, mint a vitéz, aki szeret akadályokat leküzdeni. A lelki ember számára e szavakban az üdvösség egész tudománya rejlik. Amikor gyenge vagyok, akkor vagyok erős. Azaz: amikor tudatában vagyok saját semmiségemnek és Isten mindenhatóságának, akkor vagyok erős. Amikor tudom, hogy magamtól semmilyen jót nem tehetek sem magammal, sem mással, és amikor teljesen Isten hatalmára és irgalmára bízom magam, akkor vagyok erős. Amikor érzem, hogy e világban fuldoklóként a saját erőmből képtelen vagyok még Isten kinyújtott kezét is megragadni, hanem Istenhez kiáltok, hogy ragadjon meg és emeljen ki a bűn mélységes szakadékából, akkor vagyok erős. Amikor látom, hogy gyenge és üres nádszál vagyok a viharos szelek és áradások közepette, olyan nád, amelyet Isten betölthet az Ő mindenható kegyelmével, és amikor hittel imádkozom Isten kegyelméért, akkor vagyok erős.

Ó, erőtlen testvéreim, hagyatkozzunk Isten erejére, hogy saját semmiségünkben erősek legyünk. Emberileg erőtlenek vagytok, de Isten által erősek. Ragaszkodjatok Istenhez, és Isten minden ereje veletek lesz. Valljátok meg Isten előtt erőtlenségeteket, és Isten elküldi nektek mindenható kegyelmét. Ezt igazolja nektek az apostol a saját példájával és tapasztalatával: amikor gyenge vagyok – mondja –, akkor vagyok erős. Valóban, nincs ellentmondás a Szentírásban. A testi ember a szavak hangzása alapján beszél ellentmondásról, a lelki ember azonban behatol az értelembe, és tapasztalattal eloszlatja a látszólagos ellentmondást.

Ó, feltámadt Urunk, könyörülj erőtlenségünkön, és tölts el minket a Te mindenható jóságoddal. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 23.

1. Szent György nagyvértanú. Ez a dicsőséges és győzedelmes szent Kappadókiában született, gazdag és kegyes szülők gyermekeként. Apja Krisztusért szenvedett vértanúhalált, anyja pedig Palesztinába költözött. Amikor György felnevelkedett, katonának állt, és húszéves korára tribunusi rangot ért el, és mint ilyen, Diocletianus császár szolgálatában állt. Amikor a császár rettenetes üldözést indított a keresztények ellen, György eléje állt, és bátran megvallotta, hogy ő is keresztény. A császár börtönbe vetette, megparancsolta, hogy lábait kalodába zárják, mellkasára pedig nehéz követ helyezzenek. Ezután kerékbe törették: egy olyan kerékre kötözték, amely alatt szögekkel kivert deszkák voltak, és addig forgatták, amíg egész teste egyetlen véres sebbé nem vált. Majd egy gödörbe ásatták, úgy, hogy csak a feje látszott ki a földből, és három napig, három éjjel ott hagyták. Később egy varázsló által halálos mérget itattak vele. György azonban mindezen kínzások közepette szüntelenül imádkozott

Istenhez, és Isten azonnal meggyógyította és megmentette őt a haláltól, a nép nagy ámulatára. Amikor imádságával egy halottat is feltámasztott, sokan felvették a Krisztus-hitet. Köztük volt Alexandra császárné, Atanáz főpap, valamint Glikeriosz földműves, Valériosz, Donát és Terina. Végül a császár kard általi halálra ítélte Györgyöt és feleségét, Alexandrát. A boldog Alexandra még a kivégzés előtt kilehelte lekét a vesztőhelyen, Szent Györgyöt pedig 303-ban fejezték le. A sírjánál történt csodáknak se szeri, se száma. Számtalan alkalommal jelent meg álomban és ébren azoknak, akik segítségül hívták nevét mind a mai napig. A Krisztus Urunk iránti szeretettől lángolva Szent Györgynek nem volt nehéz mindent elhagynia e szeretetért: rangot, gazdagságot, császári tisztességet, barátokat és az egész világot. E szeretetért az Úr a hervadhatatlan dicsőség koronájával jutalmazta őt a mennyben és a földön, és örök élettel az Ő országában. Az Úr hatalmat és erőt adott neki, hogy segítsen a bajban és nyomorúságban mindazoknak, akik őt dicsőítik és nevét hívják.

2. Szent Új-Lázár vértanú. Ez az újvértanú, Lázár, bolgár származású volt, Gabrovóból indult. Fiatalemberként elhagyta szülőhelyét és Anatóliába ment. Egy Szoma nevű faluban juhokat őrzött. Keresztényként azonban magára vonta a törökök haragját, és egy aga börtönbe vettette. Hosszú és embertelen kínzások után, amelyeket Lázár hősiesen viselt el a Krisztus iránti szeretetből, a fiatal vértanút 1802. április 23-án, 28 éves korában megölték. Az Úr befogadta őt örök hajlékaiba, és megdicsőítette a mennyben és a földön. Szent Lázár ereklyéi felett számos csoda történt.

Szent György magas lován, ülve,
A leányt a sárkánytól megmentette,
Lándzsáján a kereszt szent jele,
Legyőzhetetlen, tiszta fegyvere.
Ezzel a fegyverrel a sárkányt leverte,
A leányt az apjának épen visszavitte,
Jóságával magát az Istent kötelezte le,
Isten a dicsőség koronájával fizetett érte.
Szent György, kinek szíve hősies,
Minden kincsét a szegényeknek adta,
A világi tisztet és dicsőséget eldobta
A Győztes Krisztus szent nevéért.
Kínokat vállalt, önkéntes gyötrelmet,
Testét megtörte a lélek üdvéért,
Jóságával magát az Istent kötelezte le,
Isten a dicsőség koronájával fizetett érte.
Szent György, a dicső győzedelmes,

Ma is jár a kereszt-végű lándzsával,
Az igazat védi, a hamisat bünteti.
Ki hittel és sírva őt hívja,
Ki bűnbánó lélekkel őt kéri,
Szent György segítségére siet.
Jóságával magát az Istent kötelezte le,
Isten a dicsőség koronájával fizetett érte.

ELMÉLKEDÉS

Egy konstantinápolyi zavargás idején, Konsztantin császár uralkodása alatt, néhány feldühödött ember letörte a császár városi szobrának az orrát és a füleit. Számos hízelgő azonban sietve a császárhoz ment, és nagy felháborodással előadták, miként törték le a lázadók a szobra orrát és füleit, kérve a császártól, hogy a legsúlyosabb büntetéssel sújtsa az elkövetőket. Ám a nagy császár kezével megérintette saját orrát és füleit, majd így szólt a talpnyalókhoz: „Én úgy érzem, hogy az orrom és a füleim is épek és sértetlenek!" A hízelgők megszégyenülve távoztak. Ilyen császári nagylelkűséggel kellene mindannyiunknak elviselnünk a másoktól kapott sértéseket. Továbbá: különös óvatossággal kell hallgatnunk a mások elleni vádakat, amelyeket hízelgőink hordanak nekünk. Mindenkor valljuk meg Isten és önmagunk előtt, hogy bűneinkkel sokkal nagyobb sértéseket érdemeltünk ki, mint amilyenek érnek bennünket.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a feltámadott Úr Jézust, mégpedig:

1. miként az Ő feltámadása egy új és fényes nap kezdete az emberi nem történelmében;

2. miként az Ő feltámadása az én békességem, az én erőm és lelkem feltámadása, még amíg a testben vagyok.

SZENTBESZÉD

A tiszta értelem felébresztéséről

„Szeretteim, már a második levelet írom nektek, amellyel emlékeztetés által tiszta értelmeteket ébresztgetem." (2Pét 3,1)

Látjátok-e, testvéreim, milyen céllal írja Péter apostol a leveleit? Hogy felébreszsze az emberekben az ő tiszta értelmüket! Az apostol ezt tartja a legfontosabbnak. És

valóban, ez a legfőbb dolog. Mert ha minden emberben felébredne az elszunnyadt tiszta értelem, nem maradna egyetlen emberi lélek sem a földön, aki ne hinne Krisztus Urunkban, aki ne vallaná meg Őt a világ megfeszített és feltámadott Üdvözítőjének, és aki ne menekülne bűnbánattal az elkövetett bűnök elől, amelyeket a tisztátalan értelem sugallatára tett. Semmi sem távolít el annyira az Evangéliumtól, mint a tisztátalan értelem. Mi teszi az emberi értelmet tisztátalanná? A bűn. Mint ahogyan a tej, amelybe mérget öntenek, egészen méreggé válik, úgy az emberi értelem is, amikor belekerül a tisztátalan bűn, egészen tisztátalansággal telik meg. Minden bűn tisztátalanság; minden bűn tisztátalanná, zavarossá és mérgezetté teszi az ember értelmét. Minden tudás, amellyel a tisztátalan értelem rendelkezik, tisztátalan. Olyanok, mint a tárgyak homályos és piszkos képei egy homályos és piszkos tükörben. „A tisztáknak minden tiszta" – mondta a másik főapostol. Amíg Ádámnak tiszta értelme volt a Paradicsomban, minden tudása a Teremtőről és a teremtményekről világos és igaz volt. De a bűn elsötétítette az ő értelmét és utódainak értelmét is. Az a paradicsomi, tiszta értelem a bűntelen emberben nem halt meg, hanem csak elszunnyadt a bűn alatt lévő emberekben. Csak fel kell ébreszteni, és akkor tévedhetetlenül Krisztushoz vezeti az embert. Ezért tekinti az apostol kötelességének, hogy felébressze az emberekben ezt az eredeti, tiszta, világos, látó és Isten által alkotott értelmet. Ó, testvéreim, segítsünk a szent apostolnak az emberek felébresztésében, aki tanításáért fejjel lefelé feszíttetett meg a kereszten; segítsünk neki legalább annyiban, amennyiben ránk tartozik, és ébresszük fel mindannyian saját tiszta értelmünket. És amikor ezt mindenki megteszi közülünk, látni fogjuk, hogy mindannyiunknak egy értelme van. Mert a tiszta értelem egy, míg a tisztátalan értelem – légió!

Ó, feltámadt Urunk, ébreszd fel bennünk a tiszta értelmet Szent Péter apostolod imádságai által. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 24.

1. Szent Száva Sztratelátész (Hadvezér) vértanú. Aurelianus császár idejében élt a dicsőséges Száva Rómában, ahol hadvezéri rangot viselt. Származása szerint a gót törzsből való volt. Gyakran látogatta a keresztényeket a börtönökben, és vagyonával segítette őket. Nagy tisztasága és böjtölése miatt Istentől hatalmat kapott a tisztátalan lelkek felett. Amikor keresztényként bevádolták, bátran a császár elé állt, eléje dobta katonai övét, és nyilvánosan megvallotta Krisztus Urunkat. Különféle kínzásokkal gyötörték: megkorbácsolták, vasas eszközzel kínozták, gyertyákkal égették. Ő azonban nem engedett e halálos gyötrelmeknek, hanem élve és egészségesen jelent meg. Katonatársai, látva, hogy Isten nyilvánvalóan segíti Szávát, felvették a Krisz-

tus-hitet. Közülük hetvenet a császár parancsára azonnal lefejeztek. Szent Szávának a börtönben maga Krisztus Urunk jelent meg nagy fényességben, és erősítette vértanúját. Ezután Szávát vízbe fojtás általi halálra ítélték. Egy mély folyóba vetették, ahol átadta lelkét Istennek, 272-ben. Lelke az Úrhoz szállt, akihez hűséges maradt a sok kínzás közepette is.

2. Hitvalló Szent Erzsébet. Korai ifjúságában lépett a szerzetesi rendbe a konstantinápolyi Szent Kozma és Damján kolostorban, és nehéz aszkézist vállalt magára Krisztus Istenért és a lelkéért. Krisztus menyasszonyának tekintette magát, e világot pedig mintha nem is létezne. Isten iránti mély szeretetéből fakadt az emberek, különösen a betegek és szenvedők iránti nagy irgalmassága. Az Istentől kapott adománnyal különféle betegségeket és gyötrelmeket gyógyított az embereken. Éjszakai imádságai közben látták őt, amint teljesen elárasztja a mennyei fényesség. Halála után ereklyéi gyógyító erejűek voltak, így sírjánál évszázadokon át betegek és szenvedők sokasága gyűlt össze. Békében hunyt el, és ura örök örömébe költözött 540-ben.

3. Szent Euszebiosz, Neón, Leontiosz és Longinosz vértanúk. Ez a négy férfi Szent György katonatársa volt. Látva Szent György hősies tűrését és csodáit, e dicső katonák kereszténnyé lettek, amiért lefejezték őket.

4. Szent Paszikratész és Valentin vértanúk. Amikor a bíró arra kényszerítette Paszikratészt, hogy áldozzon a bálványoknak, és ugyanezt tette a vértanú fivérével, Papianosszal is – aki a kínzástól való félelmében elpártolt Krisztustól –, Paszikratész a tűzbe tette a kezét, és így kiáltott: „A test halandó, és a tűz elégeti, de a lélek halhatatlan, és nem érzi a látható kínokat!” Édesanyja mindvégig támogatta és bátorította őt, hogy tartson ki mindvégig. Valentinnal együtt fejezték le őket; mindketten Krisztus országába költöztek, 228 körül.

5. Hitvalló Szent Tamás, a Krisztusért balgatag. Valahányszor kolostori ügyben Antióchia városában járt, ez a Tamás Krisztusért bolondnak tettette magát. Egy bizonyos Anasztasziosz nem akarta megadni neki a kolostor számára kért adományt, hanem arcul ütötte őt. Ekkor Tamás így jövendölt: „Mostantól sem én nem fogadok el semmit Anasztasziosztól, sem Anasztasziosz nem tud majd adni nekem semmit!” Egy nap múltán Anasztasziosz meghalt, és Tamás is kiszenvedett, miközben visszafelé tartott a kolostorba. Így teljesedett be e szent ember próféciája. Szent Tamás az antiókhiai Daphnéban hunyt el, Domninosz pátriárka idejében (546-560).

6. Szent Lukács és Miklós újvértanúk. A dicső ifjú Lukács, mesterségét tekintve szabó, 1564-ben szenvedett vértanúhalált Krisztusért, Miklós pedig 1776-ban.

Szent Tamás csak bolondnak látszik,
Üdvözítő Krisztusáért,
De szívében Istent dicsőiti

Az egyetlen Teremtőt.
Szívében az Isten neve:
– Könyörülj rajtam, kegyelmes Isten! –
Ezzel telik el a lelke:
– Könyörülj rajtam, kegyelmes Isten! –
Szent Tamás már azzal nem gondol,
Mit mond róla majd a világ,
Bárki kiált, bárki tombol,
Isten mondja ki az igazát.
Ki a világnak tetszelegne,
Isten előtt hamisnak vallják,
Tamás pedig csak mosolygott
a fontoskodó világon.
Ó, te árnyék a vizek felett,
Mért hiszed magad oly nagynak?
Minden valóság az Úrnál lelt,
S ha magad semminek tartod,
Úgy adsz Uradnak dicsőséget.

ELMÉLKEDÉS

Aranyszájú Szent János, amikor a kereszténynek a templomi imádságot ajánlja, így szól: „Ha valaki királyi vagy fejedelmi oklevelet hoz az alárendelt polgároknak, a polgárok nem firtatják a hozó életét, hogy gazdag-e vagy szegény, igaz-e vagy bűnös, hanem mindannyian figyelmesen hallgatják, amit felolvas. Ha pedig valaki nem hallotta, megkérdezi azt, aki hallotta. Ha tehát ekkora tisztelettel vagytok a földi király iránt, miként kellene hallgatnotok minket (papokat) itt, ahol az égi hatalmak Teremtője szól rajtunk, bűnösökön keresztül?” És valóban, mi más a Szentírás, mint a mennyei Király Oklevele! Hogyan is ne érdekelne minket minden nap és minden órában ez az egyedülálló és üdvösséges Oklevél, miközben az állam legkisebb hatóságainak legkisebb rendelkezései is érdekelnek? Szent Antal mondta: „Mindenre, amit teszel, legyen igazolásod a Szentírásból.” De hogyan lesz igazolásod a Szentírásból, ha nem ismered a Szentírást?

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a feltámadott Úr Jézust, mégpedig:

1. miként az Ő feltámadása elűz tőlünk minden zavarodottságot, komorságot és bánatot;
2. miként az Ő feltámadása derűt, bátorságot és jókedvet hoz az emberi lelkekbe.

SZENTBESZÉD

Minden semmiségéről a Krisztussal való összehasonlításban

„...mindent elvetettem, sőt szemétnek tekintettem,
csakhogy Krisztust elnyerhessem.” (Fil 3,8)

Az apostol, aki e sorokat írja, birtokolta a világ minden tudományát, volt vagyona és voltak barátai, övé volt az ifjúság és az egészség, s minden kilátása megvolt a világi sikerekre saját népe körében. Ő mégis azt mondja: mindent elhagytam! Az Úr Jézus Krisztusért mindent elhagyott. A világ bölcsei előtt olyanná lett, mint a bolond, a gazdagok előtt, mint a koldus, a barátai előtt, mint az ellenség; ifjúságát és egészségét önként vállalt gyötrelmekkel és szenvedésekkel emésztette fel; a világi sikerek minden kapuját egyetlen mozdulattal bezárta önmaga előtt. És miért tetted mindezt, ó, szent Pál apostol? Azért, mert mindent szemétnek ítélek, hogy Krisztust megnyerjem.

Vajon tévedett-e, testvéreim, Pál apostol, amikor mindent elhagyott, mint valami szemetet, és kapott-e valami többet azáltal, hogy megnyerte Krisztust? Húsz évszázad tanúskodik arról, hogy az apostol nem tévedett, és Krisztust megnyerve mérhetetlenül többet és jobbat kapott annál, amit elhagyott és feláldozott. Olyan bölcsességet nyert, amely felette áll minden világi tudománynak; romolhatatlan és elpusztíthatatlan gazdagságot; barátokat Isten igaz angyalainak személyében; betegség és öregedés nélküli halhatatlan ifjúságot; és isteni sikert, amely változás nélkül tart az örök életben. Mindezeket megkapta, amint Krisztust megnyerte. És mindezt azáltal kapta meg, hogy elhagyott mindent, amit a világ ad az ő kegyeltjeinek.

Valóban, testvéreim, Krisztus jobb, mint a világ; és nincsenek szavak, amelyekkel leírhatnánk az Ő világ feletti felsőbbrendűségét. A világ becsapja az ő kegyeltjeit, Krisztus azonban valódi jutalommal áldja meg az Övéit. Mert a világ keveset ad, de mindent elvesz; romlottságot ad, de az életet veszi el. Krisztus viszont keveset kér, de mindent megad; azt kéri, hogy vessük el a romlottságot, és örök életet ad. Krisztus, testvéreim, az egyetlen igaz barátunk.

Ó, feltámadt Úr Krisztus, segíts nekünk lemondani a szemétről, lemondani a romlottságról, és ajándékozz nekünk örök életet. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 25.

1. Szent Márk apostol és evangélista. Márk Péter apostol útitársa és segítője volt, aki első levelében fiának nevezi őt – nem testi, hanem lelki értelemben. Amikor Márk Péterrel Rómában tartózkodott, a hívők kérték őt, hogy írja le nekik az Úr Jézus üdvözítő tanítását, csodáit és életét. Így írta meg Márk a Szent Evangéliumot, melyet maga Péter apostol is látott, és igaznak bizonyságolt. Péter apostol Márkot püspökké szentelte, és Egyiptomba küldte prédikálni. Így lett Szent Márk az evangélium első hirdetője és az első püspök Egyiptomban. Egész Egyiptomra a pogányság, bálványimádás, jóslás és gonoszság sűrű sötétsége borult. Isten segítségével azonban Szent Márknak sikerült elvetnie Krisztus tanításának magvait Líbiában, Amoníkiában és Pentapoliszban. Pentapoliszból Alexandriába ment, ahová Isten Lelke vezette. Alexandriában sikerült megalapítania Isten Egyházát, püspököt, papokat és diakónusokat szentelnie, és mindenkit jól megerősítenie a kegyes hitben. Márk prédikációit nagy és számos csodával erősítette meg. Amikor a pogányok vádakat emeltek Márk ellen, mint bálványimádó hitük rombolója ellen, és a városvezető keresni kezdte őt, Márk visszamenekült Pentapoliszba, ahol folytatta korábbi munkájának megerősítését. Két év elteltével Márk ismét visszatért Alexandriába, minden hívő nagy örömére, akiknek száma addigra már igencsak megsokasodott. Ekkor a pogányok elfogták Márkot, szorosan megkötözték, és vonszolni kezdték a macskaköveken, azt kiáltozva: „Vonszoljuk az ökröt az istállóba!” Sebektől borítva és véresen börtönbe vetették, ahol először egy mennyei angyal jelent meg neki, bátorítva és erősítve őt; majd maga az Úr Jézus jelent meg, és így szólt: „Békesség neked, Márk, én evangélistám!” – mire Márk így felelt: „Békesség Neked is, én Uram, Jézus Krisztusom!” Másnap a gonosz emberek kihúzták Márkot a börtönből, és újra végigvonszolták az utcákon ugyanazzal a kiáltással: „Vonszoljuk az ökröt az istállóba!” A végletekig kimerült és elgyötört Márk így szólt: „A Te kezedbe, Uram, ajánlom lelkemet!” – s ezzel kilehelte lelkét, és egy jobb világba költözött. Szent ereklyéit a keresztények tisztelettel eltemették, hogy az évszázadok során gyógyulást adjanak az embereknek minden gyötrelemből és betegségből.

2. Szent Aniánosz, Alexandria második püspöke. Amikor Szent Márk a hajóról Alexandria szárazföldjére lépett, az egyik lábán elszakadt a saruja. Ekkor látott egy cipészt, akinek odaadta javításra. Varrás közben a cipész az árral átszúrta a bal kezét, vére folyni kezdett, és jajgatott a fájdalomtól. Ekkor Isten apostola port gyúrt össze a nyálával, megkente a sebes kezet, és a kéz azonnal egészséges lett. Elcsodálkozott a cipész ezen a csodán, és meghívta Márkot az otthonába. Hallva Márk prédikációját, Aniánosz - mert ez volt a neve - megkeresztelkedett egész házanépével együtt. Olyan nagy kegyességet és buzgóságot mutatott Aniánosz Isten ügyében, hogy Szent Márk püspökké szentelte őt. Így lett ez a szent férfi az alexandriai egyház második püspöke.

Márk evangélista Egyiptomba szállt,
mint mézét hordó méh.
S Egyiptom megérezte Krisztus mézét,
Az élő tanítás édes ízét.
S ámulva néztek az emberek Krisztusra:
Hogy ölthetett testet az Isteni gondban,
Az ember üdvéért miként alázkodott meg,
S dicsőségben, erőben hogyan támadott fel.
– Sűrű sötétségben jártunk mi eddig! –
Mondták az egyiptomiak:
Most a Nap ránk felragyogott,
Örüljünk, emberek, e fényes napnak! –
De Márk a vetését vérével öntözte,
A bálványok mind leomlottak tőle.
Megkeresztelkedett a fáraók földje,
Isten szántóföldje lett, az apostol műve.

ELMÉLKEDÉS

A lusta kezeket az ördög fogja be hamar munkára, a szorgalmasakat pedig az angyal. Ebben a szüntelen mozgásban és változásban lévő világban az embernek akarva-akaratlanul foglaltnak kell lennie, legyen az jó vagy gonosz cselekedet. A lusta ember valójában nem munkanélküli: ő az ördög szorgalmas napszámosa. A lusta test és a lusta lélek a legalkalmasabb szántóföld az ördögi szántáshoz és vetéshez. Nagy Szent Antal mondja: „a testet hosszas fáradozással kell megzabolázni és kifárasztani." Szír Szent Efrém pedig így tanít: „tanulj meg dolgozni, hogy ne kelljen megtanulnod koldulni!" Kivétel nélkül minden más szentatya is beszél a munka szükségességéről az emberi lélek üdvösségéhez. A szüntelen és megfeszített szellemi és testi munka példáját adják nekünk az apostolok és minden szent. Hogy a lusta ember a lustaságával nem meghosszabbítja az életét a földön, hanem megrövidíti, azt világosan bizonyítja számos szent hosszú élete, akik a világ legnagyobb munkásai közül valók voltak.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a feltámadott Úr Jézust, mégpedig:

1. miként az Ő feltámadása ösztönöz és erősít minket minden jó fáradozásra, legyen az testi vagy lelki;

2. miként az Ő feltámadása beragyog minden jó törekvésünket az élő Istenbe vetett fényes reménnyel, Aki fáradozásainkat számon tartja, megméri és megőrzi az Ítélet Napjára.

SZENTBESZÉD

Az apostoli szorgalomról

„senki kenyerét ingyen nem ettük, hanem keserves fáradsággal, éjjel-nappal megdolgoztunk érte, hogy senkinek ne legyünk terhére.” (2Thessz 3,8)

Előbb betölteni, azután tanítani. Ezt a szabályt tartotta szem előtt Isten minden apostola és minden szentje. Így Pál apostol is, mielőtt kimondaná a parancsot: „ha valaki nem akar dolgozni, ne is egyék”, kijelenti önmagáról és segítőiről az igehirdetésben, hogy senki kenyerét nem ették ingyen, hanem fáradsággal és munkával érdemelték ki azt. Éjjel-nappal dolgozva! Íme, az igaz munkások! Íme, Krisztus mézhordó méhei! Éjjel-nappali munka - hol marad ott idő a bűnre? Éjjel-nappali munka - hol marad ott hely a vétkeknek? Éjjel-nappali munka - hol tudna ott az ördög fészket rakni a szenvedélyeknek? Éjjel-nappali munka - hol adna az okot a botránkozásra?

Némely egyiptomi és palesztinai kolostorban tízezer szerzetes is élt. Mindannyian kezük munkájából tartották fenn magukat: kosárfonásból, gyékényszövésből és más kézműves munkákból. Éjjel-nappali munka és éjjel-nappali imádság. Amikor egy szerzetes drágábban adta el a kosarakat a városban, mint amilyen árat az apát kijelölt neki, büntetést kapott érte. Mert az aszkétáknak nem a gazdagodás volt a céljuk, hanem csak a legszükségesebb élelem és a legegyszerűbb ruházat. Ebben voltak és maradnak az aszkéták a nagy apostolok valódi követői.

Ó, testvéreim, fussunk a lustaságtól, mint a vadállatok barlangjától! És ha valamilyen eset folytán beestünk volna e vad barlangba, fussunk ki onnan gyorsan, mielőtt a vadak végképp elzárnák a kijáratot. A barlang az a ház, amelyben a lusta ember henyél; a vadállatok pedig a gonosz lelkek, akik egy ilyen házban jobban érzik magukat, mint uruk mellett a pokolban. Ó, Urunk, Ki csodálatos vagy a minden teremtményedért végzett munkádban, ébressz fel minket a lustaságból, és bátoríts minket az éjjel-nappali fáradozásra a Te Szentlelked által. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 26.

Szent Amasziai Vazul (Vasziliosz) püspök és vértanú. Licinius, Konstantin császár sógora – akinek nővérét vette feleségül –, a nagy császár előtt kereszténynek tettette magát, ám amikor megkapta a császártól a teljes Kelet feletti uralmat, először titokban, majd nyíltan üldözni kezdte a keresztényeket és visszaállította a bálványimádást. Felesége sokat búsult emiatt, de nem tudta férjét elfordítani istentelenségétől. A

bálványimádásba merülve Licinius mértéktelenül átadta magát minden szenvedélynek, leginkább az asszonyok iránti bujaságnak. E tisztátalan vágytól hajtva meg akarta gyalázni Glafirát, a császárné szolgálatában álló szüzet. Glafira panaszt tett a császárnénak, aki titokban elküldte őt a nikomédiai udvarból Pontusz vidékére. A szűz elérte Amaszia városát, ahol Vazul püspök és a többi keresztény szívélyesen fogadta. Glafira nagyon boldog volt, hogy Isten megőrizte szüzességében, és erről írt a császárnénak is. A császárné örült, és pénzt küldött neki az amasziai templom építésére. Glafira egyik levele azonban egy udvari eunuch kezébe került, aki megmutatta azt Licinius császárnak. Megtudván a császár, hol tartózkodik Glafira, azonnal parancsot adott, hogy hozzák őt és a püspököt Nikomédiába. Időközben Glafira meghalt, így a katonák csak a megkötözött Vazult vitték el. Kínzások és börtön után e boldog embert 322-ben lefejezték és a tengerbe dobták. Klerikusai Isten angyalának útmutatására Szinope városa mellett megtalálták testét, halászhálókkal kihúzták a vízből, és Amasziába vitték, ahol tisztességgel eltemették az általa épített templomban. Konstantin császár sereget indított Licinius ellen, legyőzte, elfogta és Galliába száműzte, ahol befejezte Isten előtt utálatos életét.

Szent Deviči Joannikiosz. Szerb származású, Zétából való. Fiatalemberként Krisztus szerelmétől fűtve elhagyta otthonát és övéit, és az Ibar vidékére, a Crna Rijeka (Fekete-folyó) torkolatához vonult el egy szűk barlangba, ahol a hagyomány szerint előtte Korisai Szent Péter élt aszkéta életet. Ám amikor híre kezdett terjedni az emberek között, Drenicába menekült, és elrejtőzött a deviči sűrű erdőben. Joannikiosz éveket töltött ott magányban, némaságban és imádságban. A hagyomány szerint Brankovics György szerb despota elvitte hozzá megőrült leányát, akit a szent meggyógyított. Hálából György monostort emelt azon a helyen, amely ma is a Devič nevet viseli. Ott nyugszanak Joannikiosz szent és csodatevő ereklyéi. Ebben a monostorban élt aszkéta életet szinte a mi napjainkig egy híres és istenfélő remeteasszony, Eufémia apáca, akit a koszovói vidéken leginkább Boldog Sztojna néven ismernek. 1895-ben hunyt el az Úrban.

Szent István (Sztefan), Perm püspöke. Orosz származású; kiskorától fogva az imádságnak és az istenes elmélkedésnek szentelte magát. Fiatalemberként Rosztovba ment, ahol a Nazianzoszi Szent Gergelyről nevezett monostorban szerzetes lett. Értesülve a Permi vidékről, amelyet teljesen benőtt a pogányság gyomja, István vágyat érzett, hogy misszionárius legyen azon a földön. Azonnal hozzákezdett a permi nyelv tanulmányozásához, s miután elsajátította azt, ábécét szerkesztett és egyházi könyveket fordított le erre a nyelvre. A moszkvai metropolita áldásával, áldozópapként indult el apostoli munkájára, és apostoli buzgósággal kezdte hirdetni az Evangéliumot a permi pogányság sűrű sötétségében. Néhány lélek megkeresztelése után fáradozásaival felépítette Permben az Örömhírvétel (Blagovestenyije) templomát. Amikor Isten egyháza Permben megsokasodott, püspökké szentelték. Minden fáradságot, gyöt-

relmet, rosszindulatot és megaláztatást elviselve sikerült eloszlatnia a homályt a permi pogányok között, és Krisztus világosságával bevilágítania őket. Időskorában még egyszer elment Moszkvába, de ott fejezte be földi életét, és költözött az Úrhoz 1396-ban.

Vazul a tömlöcben sínődik,
A drága keresztért, Krisztus hitéért;
Zsoltárokat zeng, Istennek hálát ad,
Hogy az igazságért kínokat kaphat.
A császári tribun így szól Vazulhoz:
– Hallgasd meg, öreg, mit üzen a császár,
Licinius, az istenek kegyeltje:
Mutass be áldozatot a bálványoknak,
S az ember Krisztust tagadd meg végleg,
Mert ha nem teszed, rút halál vár rád. –
Vazul az örömtől sugárzik ekkor,
S a tribunnak ekképpen válaszol:
– Menj és mondd meg gonosz uradnak:
Még ha nékem adnád is egész országod,
De elvennéd tőlem a feltámadt Krisztust,
Többet rabolnál el, mint amit adnál.
Üdvözítő Krisztusunk árulója,
Hát belőlem is árulót akarsz tenni?
Halált hozó, a haláltól én nem félek,
Az Életadó Krisztus szolgája vagyok.

ELMÉLKEDÉS

A szentek élnek, és Istentől kapott hatalmuk az idővel nem gyengül. Deviči Szent Joannikiosz ma is tesz csodákat, éppúgy, mint földi élete idején 500 évvel ezelőtt. Egy hercegovinai férfi, Milos, éppen Jeruzsálembe készült, hogy hódolatát tegye a szent helyeken. Pontosan akkor, amikor útnak indult volna, álmában megjelent neki Szent Joannikiosz, és azt mondta, ne menjen Jeruzsálembe. „Jobb neked - magyarázta a szent -, ha Devičbe mész, és ott az én templomomat kitakarítod és rendbe teszed, mintha Jeruzsálembe utaznál.” Milos engedelmeskedett, elment az elhagyatott Devičbe, kitakarította, rendbe hozta, és elérte, hogy ott újra felhangozzon az istentisztelet. Milos ott szerzetessé lett, és élete végéig ott maradt. Az első világháború és az osztrák megszállás idején egy magyar tiszt érkezett Devičbe egy szakasz katonával. A sírkamrába, Szent Joannikiosz ereklyetartója elé vezette Damaszkusz igument (elöljárót), és megkérdezte tőle: „Mi van a kőlap alatt?” „Szentség” – válaszolta az elöljáró. „Miféle szentség!” - nevetett fel a tiszt. „Biztosan holmi kincsek vannak ott elrejtve.” És meg-

parancsolta a katonáknak, hogy csákányokkal törjék fel a lapot. Ám miközben ezt tették, a tisztet hirtelen éles fájdalom hasította át a teste közepén. Ágynak esett, és még aznap este meghalt. A megrettent katonák abbahagyták a munkát, elhagyták a monostort és elmenekültek.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a feltámadt Úr Jézust, mégpedig:

1. miként az Ő feltámadása nagy világosság, amely előzi kételyeink, tudatlanságunk és kétségbeesésünk sötétségét a halál utáni élettel kapcsolatban;

2. miként az Ő feltámadása nagy világosság, amely megvilágítja az utat, amelyen e világi életünkben járnunk kell, hogy eljussunk a túlvilágiba.

SZENTBESZÉD

Krisztusról, mint minden jó igenléséről

„Az Isten Fia, Jézus Krisztus ugyanis, akit mi, én, Szilvánusz és Timóteus, köztetek hirdettünk, nem volt „igen” is meg „nem” is, hanem az „igen” valósult meg benne.” (2Kor 1,19)

Krisztus nem világosság és sötétség, hanem csak világosság. Krisztus nem igazság és hazugság, hanem csak igazság. Krisztus nem élet és halál – Ő csakis az élet. Ő nem erő és erőtlenség – Ő csakis az erő. Ő nem szeretet és gyűlölet – Ő csakis a szeretet. Ő az „igen” minden jóra, és Benne nincs ingadozás az „igen” és a „nem” között. Az Ő tanítása teljesen tiszta, teljesen igaz, teljesen világos és teljesen emberszerető. Az Ő útja pontosan kijelölt, és Ő nem engedi a hajlásokat sem balra, sem jobbra. A bűn árnyéka sem állhat meg az Ő tanításán, sem helyet nem találhat az Ő útján. Az Ő személye a jó megtestesülése; és minden, ami jó, Benne van, s minden, ami bűn, hazugság, gonoszság és igazságtalanság, kívül van Rajta. Ilyen tanítást, ilyen utat és ilyen személyt hirdettek Isten apostolai – a tanítást, amely a jó megerősítését és a jó mérhetetlen forrásának feltárását jelenti; az utat, amely e jó megvalósításához és örök élvezetéhez vezet; a személyt, aki Önmagában hordoz minden jót és a jó minden megerősítését.

Ragaszkodjunk mi is, testvéreim, ehhez az egyetlen Személyhez, ehhez az egyetlen úthoz és ehhez az egyetlen tanításhoz.

Mindenható Urunk, segíts meg minket Szentlelked erejével, hogy a mi földi kis életünk is a jó megerősítése legyen, ne pedig a jó tagadása. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 27.

Szent Simeon apostol. A hetven apostol egyike. Kleopás fia volt, Kleopás pedig Józsefnek, a Szentséges Istenszülő jegyesének volt a testvére. Látva Urunk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus csodáit, Simeon hitt, és a hetven apostol közé számláltatott. Nagy buzgósággal és bátorsággal hirdette Krisztus Evangéliumát Júdea-szerte. Amikor a gonosz zsidók megölték Jakabot, az Úr testvérét és a Jeruzsálemi Egyház első püspökét, letaszítva őt a templom párkányáról és bottal fejbe verve, ezt a Simeont, Jakab rokonát választották meg Jeruzsálem püspökévé. Ő, mint a Szent Város második püspöke, bölcsességgel és erővel igazgatta Isten Egyházát egészen késő öregkoráig. Több mint 100 éves volt, amikor vértanúhalált halt. Szenvedése így történt: Traianus császár idején kettős üldözés támadt Palesztinában: Dávid leszármazottai és a keresztények ellen. Gonosz emberek Simeont mindkettővel megvádolták. Szent Simeon nagy kínokat állt ki, végül keresztre feszítették, akár Urát, akit hűséggel szolgált a földön.

Szent István (Sztefan), Vlagyimir püspöke. Pecserszki Szent Teodóz tanítványa. István egy ideig a Pecserszka Lavra igumenje (apátja) volt, és sokat fáradozott a szerzetesi élet rendjének helyreállításán és a templomok díszítésén. Ám az ellenség (a gonosz) irigységet szított a szerzetesekben ellene, így nemcsak megfosztották tisztségétől, hanem ki is űzték a monostorból. Isten azonban, aki nem hagyja az igazat sokáig a méltatlanságban, úgy irányította Szent István életét, hogy vlagyimiri püspökké választották. Isten főpásztoraként István öregkoráig vezette az Egyházat, majd békében elhunyt az Úrban 1094-ben.

Szent Száva szerb érsek ereklyéinek elégetése. Szent Száva testét Mileševóban temették el. A török zsarnokság idején a szerb nép szentjének ereklyéi köré gyűlt, hogy vigaszt és gyógyulást keressen. Attól tartva, hogy erről a helyről lázadás indul a törökök ellen, Szinán belgrádi pasa elrendelte, hogy Száva ereklyéit szállítsák Belgrádba, és ott, a Vračar-fennsíkon égessék el 1594. április 27-én. Ám a szent ereklyéinek elégetésével a gőgös pasa nem égette el magát a szentet, aki élve maradt Isten trónja előtt a mennyekben és népének szívében a földön.

Hitvalló Szent János. A Tiszták (Katharoi) monostorának igumenje. Ezt a monostort Nikeia közelében alapították Justinus császár idején, a VI. században. Az ikonok tisztelete és az ikonok védelme miatt János sokat szenvedett Leó és Teofilosz császárok alatt, és száműzetésben fejezte be életét 832 körül.

Simeon ifjúságtól s erőtől ragyogott,
Mikor a jóságos Mesterhez járult ott;
Nem a test szerinti rokont látta Benne,

Hanem a rejtőzködő Istent testet öltve.
A nagy világosságtól a világ elhomályosult,
Eszmélt, s a földi dolgoktól végleg elbúcsúzott.
Mint a hatalmas sas a magasszálló reptében,
Lelkét az égbe emelte, a mennyei fényben.
Krisztus által megismerte Istennek jóságát,
Az örök Életnek halhatatlan szépségét.
Krisztus által látta meg az igaz Embert is,
Ezért megvetette e kor minden rangját és díszét.
Munkának adta magát, mint a szorgos méh,
Nem sajnálva testét, ifjú erejét,
Csak hogy Krisztus törvényét végig betöltse,
S az isteni Paradicsomot méltón elnyerje.
S a keresztre feszítve, százéves aggastyán,
Nem érezte a halál keserves fullánkját,
Mert lélekben már régen feltámadott, –
S most várja, hogy testben is dicsőn feltámadjon.

ELMÉLKEDÉS

Az igaz hitnek üldöztetést kell szenvednie ezen a világon. Maga az Üdvözítő is világosan és nyilvánosan megmondta ezt apostolainak. Hierapoliszi Szent Apollináriusz pedig, a montanista eretnekek ellen írva, így szól: „Mondják meg nekünk Isten előtt, prófétáik közül, Montanusszal és asszonyaival kezdve, kit üldöztek a zsidók, és kit öltek meg a hitetlenek? Senkit. Kit fogtak el közülük Krisztus nevéért, és feszítettek keresztre? Ismét csak senkit. Megkorbácsoltak vagy megköveztek-e valaha is bármelyik asszonyt a zsidó zsinagógákban? Sehol, soha." – Az ortodox szent ezzel azt akarja mondani, hogy az igaz hitnek üldöztetést kell szenvednie e világtól. Az eretnekségek általában közelebb állnak a világi és a démoni szellemhez, ezért a világ és a démon nem üldözi a sajátjait. Az állandó üldöztetés, rövid lélegzetvételnyi szünetekkel, az ortodox hit és Egyház sajátossága. Ez az üldöztetés a történelem során mindvégig jelen volt, vagy kívülről, vagy belülről: kívülről a másvallásúak, belülről pedig az eretnekek részéről.

SZEMLÉLŐDÉS (SOZERCANJE)

Szemléljük a feltámadt Úr Jézust, mégpedig:

1. miként parancsolja, hogy az Ő nevében hirdessék a bűnbánatot és a bűnök bocsánatát;

2. miként parancsolja tanítványainak, hogy várják az Atya ígéretét, a magasságból való erőt a Szentlélektől.

SZENTBESZÉD

Az istenfélők üldöztetéséről

„S az üldözésből mindenkinek kijut, aki buzgón akar élni Krisztus Jézusban.” (2Tim 3,12; ApCsel 14,22)

Az Úr Jézus ezt megjövendölte, és saját példájával bizonyította. Az apostolok is elmondták, és saját példájukkal bizonyították. Az Egyház minden istent hordozó atyja, hitvallója és vértanúja is elmondta ezt, és saját példájával bizonyította. Szabad-e hát még kételkedni abban, hogy szűk kapun át vezet az út Isten Országába? Szabad-e egy pillanatig is habozni azon, hogy sok szorongattatáson át kell bemennünk az Isten Országába? Nem, itt már nincs alapja és igazolása a kételynek. Élhet-e bárány a farkasok között anélkül, hogy azok megtámadnák? Loboghat-e a gyertya a kereszthuzatban anélkül, hogy ide-oda hajolna? Nőhet-e nemes gyümölcsfa az út mentén anélkül, hogy a járókelők háborgatnák? Éppígy a jámbor lelkek Egyháza sem maradhat üldöztetés nélkül, mégpedig: a pogányoktól, a bálványimádóktól, az eretnekektől, az hitehagyottaktól, a szenvedélyektől és bűnöktől, a vétkektől és törvénytelenségtől, a világtól és a démonoktól. Hasonlóképpen egyetlen jámbor lélek sem maradhat üldöztetés nélkül, legyen az külső vagy belső, amíg el nem válik a testtől és a világtól. Valaki ellentmondhat ennek, és bizonygathat mást a saját számítása és logikája szerint. Ám itt nem segít sem az ész, sem az emberi logika: megfeszítettek ezrei beszélnek másként, megégetettek ezrei kiáltanak másként, lefejezettek ezrei bizonyítanak másként, és vízbe fojtottak ezrei tanúskodnak másként. Ó, testvéreim, a keresztény hit nemcsak akkor hatalmas, amikor megegyezik az érzéki ésszel és logikával, hanem akkor is (és kiváltképpen akkor), amikor ellentmond nekik. Akik jámborul akarnak élni, üldözni fogják őket. Ezt jövendölte az apostol a keresztény századok elején, és húsz keresztény évszázad ad rá többszólamú visszhangot, amely megerősíti a prófécia igazságát.

Ó, feltámadt Urunk, adj nekünk világosságot, hogy mindvégig jámborok maradjunk, és adj nekünk erőt, hogy mindvégig elviseljük az üldöztetést. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 28.

Szent Jáson és Szoszipatrosz apostolok, és Kerkira szűz. Az előbbi kettő a hetven apostol közül való volt, az utóbbi pedig egy korfui király leánya. Jásont és Szoszipatroszt Pál apostol is említi (Róm 16,21), és rokonainak nevezi őket. Jáson tarszoszi származású volt, akárcsak maga Pál apostol, Szoszipatrosz pedig Akhájából való. Az előbbit az apostolok Tarszosz, az utóbbit pedig Ikónium püspökévé szentelték. Az

Evangéliumot hirdetve útjuk során Korfu szigetére érkeztek, ahol sikerült templomot építeniük Szent István első vértanú tiszteletére, és több pogányt az Egyházhoz téríteniük. A sziget királya börtönbe vetette őket, ahol hét rablóval voltak összezárva: Szatorniosszal, Jakiskhollal, Fausztiánosszal, Januáriosszal, Marszaliosszal, Eufrasziosszal és Mammiosszal. Az apostolok ezt a hét férfit Krisztus hitére térítették, és a farkasokból bárányokat faragtak. Amikor a király ezt megtudta, elrendelte, hogy a hetet forró szurokban öljék meg. Így nyerték el a vértanúi koszorút. Amikor a király ezután az apostolokat kínoztatta, leánya, Kerkira szűz az ablakból nézte Isten embereinek gyötrelmeit, és megtudván, miért szenvednek, maga is kereszténynek vallotta magát, ékszereit pedig szétosztotta a szegények között. A király megharagudott leányára, és külön börtönbe záratta, ám mivel így sem tudta eltéríteni Krisztustól, megparancsolta, hogy gyújtsák rá a börtönt. Az épület leégett, de a szűz életben maradt. Ezt a csodát látva a nép közül sokan megkeresztelkedtek. A feldühödött király ekkor megparancsolta, hogy leányát kötözzék fához, és nyilakkal öljék meg. Azok, akik hittek Krisztusban, elmenekültek a félelmetes király elől egy közeli szigetre, és elrejtőztek. A király hajóra szállt, hogy elfogja őket, de a hajó elsüllyedt a tengerben, és így az istentelen úgy veszett oda, mint egykor a fáraó. Az új király felvette Krisztus hitét, megkeresztelkedett, és a Szebasztián nevet kapta. Jáson és Szoszipatrosz szabadon hirdették az Evangéliumot és erősítették Isten Egyházát Korfu szigetén késő öregkorukig, majd ott fejezték be földi életüket, és költöztek át az Úr hajlékaiba.

Szent Maxim, Dada és Kvintillián vértanúk. Diocletianus idején szenvedtek vértanúságot. Tarquinius hadvezér ítélkezett felettük és kínoztatta őket. Börtön és gyötrelmek után karddal fejezték le őket.

Szent Tibal vértanú. Pannóniai szláv. Diocletianus idején rettentő kínokat állt ki Krisztus hitéért, és Cibalae (a mai Vinkovci) városában szenvedett vértanúságot.

Kerkira szűz, oly zsenge és tiszta,
A királyi udvarban hallott Krisztusrol,
S e szent név szívén hamar úrrá lett,
Kész volt érte tűrni minden gyötrelmet.
Atyja tanította, de hogyan s mire?
– Csak egy Isten van, apám, hajolj meg Előtte!
Az Ő szeretete Krisztusban támadt fel,
E szerelemtől szívem sebhelyes lett már.
Nem sajnálom magam, kíntól nem félek,
Tégy, amit akarsz, én Isten előtt élek. –
Lángok között állt Kerkira, a szűz,
Szelíd, halk és fényes, mint egy galamb-szűz.

Vörös láng lobogott, a börtön fala repedt,
De Kerkira szíve félelem nélkül vert.
Szívében fészket rakott ima és remény,
Ezzel legyőzte a tüzet, nem őt a tűz,.
Az isteni szeretet átjárta a szüzet,
Könnyen vált meg tőle e földi hiúság.
Testét szétszaggatták a gyilkos nyilak...
De az Úr befogadta tiszta, ép lelkét.

ELMÉLKEDÉS

Üdvösségünk titka Istennek az emberi testben, az emberek között való megjelenésében rejlik. Szárdiszi Szent Melitón így ír: „Krisztus keresztsége utáni tettei megmutatták és bebizonyították a világnak, hogy testében Isten rejtőzött. Isten lévén, Ő egyben tökéletes ember is volt. Kinyilatkoztatta nekünk két természetét: Istenségét a keresztsége utáni három évben véghezvitt csodákkal, Embervoltát pedig az azt megelőző harminc évben, amikor a testi erőtlenség elfedte Istenségének jeleit, ámbár Ő valójában az örökkévaló Isten volt." – Az Istenség és az Emberi természet egyesülésének módja nehezen felfogható, ám Isten emberként való megjelenése az emberek között tökéletesen megérthető az Isten emberek iránti szeretetéből. Maga a világ, mint esemény, semmivel sem felfoghatóbb – mondhatnaánk, még kevésbé érthető –, mint az események eseménye: Isten megtestesülése.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézus mennybemenetelét, mégpedig:

1. miként vezeti ki tanítványait a hegyre, Betánia felé;
2. miként áldja meg tanítványait felemelt kezekkel.

BESZÉD

Az Úr arcának kereséséről

„Uram, a Te arcodat keresem! – Ragyogtasd fel szolgád fölött arcodat,!" (Zsolt 4,7; 31,16)

Dávid király azt kereste, amit az egyszerű halászok kérés nélkül megkaptak. A király a sötétségben gyötrődött, vágyakozva az Úr fényes arca után, amely az egyszerű halászoknak teljes ragyogásában mutatkozott meg. Dávid király a várakozás idejéhez tartozott, a tanítványok pedig a beteljesülés idejéhez. Ott még csak az Úr eljövetelének ígérete volt, itt már maga az eljövetel. Ott az Úr arcának sejtése és látomása, itt

ezen arc fénye és szépsége. Ragyogó volt az Úr arca a feltámadás előtt is, de mennyivel ragyogóbb lett a feltámadás után! Az Istenség kiolthatatlan lángja rejtőzött teste ikonja mögött, és átragyogott e testi ikonon keresztül. A tanítványok pedig ámulva nézték Őt, és szívükben örvendeztek. Negyven napon át szemlélték megdicsőült testét, és szívükben örvendeztek!

Ó, testvéreim, keressük mi is az Úr ragyogó arcát, hogy érezzük azt a gyönyörűséget, amellyel a mennyei angyalok telnek el. Ha vágyakozva keressük Őt ebben az életben, meg fogjuk látni legalább a másvilágon; de ha nem keressük ebben az életben, nem fogjuk látni sem ebben, sem az eljövendőben. Vágyakozzunk, testvéreim, Krisztus arca után! Minden szava megmutatja nekünk arcának egy-egy vonását. Minden apostola feltárja előttünk arcának egy-egy tulajdonságát. Minden tette megmutatja arcának egy-egy jegyét. Minden szentje felragyogtatja fényes arcának egy-egy sugarát. Vágyakozva vizsgájuk, testvéreim, az Úr arcát! Illesszük össze sugarat a sugárral, amíg meg nem mutatkozik a teljes Nap. Fészkeljük be ezt a Napot szívünk mélyébe, hogy belülről világítsa meg testi hajlékainkat. Ezt a kimondhatatlanul édes szőlőskertet ültessük el szívünkbe, hogy megízleljük azt a halhatatlan italt, amelytől az angyalok ittasodnak meg.

Ó, Világosságot adó Urunk, mutasd meg fényes arcodat szolgáidnak. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 29.

Ostrogi Szent Vazul (Vaszilije). A hercegovinai Popovo Selo szülötte, egyszerű, de kegyes szülők gyermeke. Kiskorától fogva áthatotta az Isten Egyháza iránti szeretet, s mikor felcseperedett, a trebinjei Istenszülő Elszenderedése monostorba ment, ahol felvette a szerzetesi rendet. Szerzetesként hamar hírnevet szerzett komoly és ritka aszkéta életével, mert egyik lelki gyakorlatot/önlemondást a másik után vállalta, mind nehezebbet és nehezebbet. Később akarata ellenére választották meg és szentelték Zahum és Szkenderija püspökévé. Főpásztorként először a Tvrdoš monostorban lakott, s onnan mint jó pásztor erősítette nyáját az ortodox hitben, óvva őket a török kegyetlenségétől és a latin álnokságtól. Amikor ellenségei már túlságosan szorongatták, és a törökök lerombolták Tvrdošt, Vazul Ostrogba költözött. Ott kemény aszkézisben élt, szüntelen és forró imádságaival bástyázva körül nyáját. Békében költözött el az Úrhoz a XVII. században, hátrahagyva ép és gyógyító ereklyéit, amelyek mind a mai napig romlatlanok és csodatevők. Számtalan csoda történik Szent Vazul sírjánál; ereklyéihez keresztények és muzulmánok egyaránt zarándokolnak, és gyógyulást nyernek legsúlyosabb betegségeikben és gyötrelmeikben. Ostrogban minden évben Pünkösdkor tartanak nagy népi gyűlést.

Kizikoszi Kilenc Vértanú. E kilenc bátor vértanú, Krisztus szerelmétől fűtve, nem volt hajlandó áldozatot bemutatni a bálványoknak, sem megtagadni az Úr Krisztust, amiért kegyetlenül megkínozták, majd végül karddal lefejezték őket. Konstantin császár idején templomot emeltek tiszteletükre Kizikoszban, ahol elhelyezték romlatlan ereklyéiket. Erekyéiknél számtalan gyógyulás történt. Neveik: Theogoniosz, Rufusz, Antipatrosz, Thesztikhosz, Artemasz, Magnusz, Theodotosz, Thaumasziosz és Philemon. Mindannyian megvetették az ideiglenest az örökkévalóért, és a romlandót a romolhatatlanért. Ezért az Úr bevezette őket örök hajlékaiba, és az elmúlhatatlan dicsőség koszorújával koronázta meg őket. Tisztességgel szenvedtek és dicsőültek meg a III. században.

Csodatevő Szent Memnon. Memnon ifjúkorától fogva átadta magát a böjtnek és az imádságnak, és annyira megtisztította magát, hogy a Szentlélek lakhelyévé vált. Gyógyíthatatlan betegeket gyógyított, és sok más csodát is tett. Megjelent tengeri viharokban, és megmentette a hajókat a pusztulástól. Békében hunyt el az Úrban a II. században, és átköltözött az Úr mennyei palotáiba.

Szent Vazul atyánk, Istennek kegyeltje,
Minden gyötrelemnek csodás enyhítője,
Krisztusod erejével, Kit úgy szerettél,
A legsúlyosabb betegeken is segítettél.
Megteszed ezt ma is mindazokkal, kik tisztelnek,
S az élő Istenben rendületlenül hisznek.
Ne szűnj meg segíteni, szerb nemzetünk fénye,
Ne szűnj meg esedezni a bűnösök ügyében.
Isten szentje vagy Te a mennyei dicsőségben,
Mert a szentek: épp lelkű emberek a fényben.
Benned látjuk mi az igaz, tiszta embert,
Ki bűntől szabadult, s gyógyszerel telve.
Benned lobog a Szentléleknek tüze,
Benned lakozik a feltámadt Krisztus szerelme.
Hálásak vagyunk Néked s a mindenható Úrnak,
Hogy általad árad kegyelme a világnak,
Csodás és angyali szent szolgáján keresztül –
A szerb Vazulon át, ki Isten előtt üdvözül!

ELMÉLKEDÉS

A mindentudó Isten elől semmit sem lehet eltitkolni. Ő minden pillanatban ismer mindent, ami a világban történik, legyen az a külső világban vagy a belső, szellemi vi-

lágban. Semmilyen szándékot, vágyat vagy gondolatot nem rejthet el az ember Isten elől. Hogyan is lehetne elrejteni Isten elől azt, amit még az emberek, a szent életű emberek elől sem lehet eltitkolni! Rettegett Iván cár egy napon imádkozni ment. A templomban ott állt Boldog Vazul (Vaszilij), a Krisztusért balgatag is. A cár testben ugyan a templomban volt, de elméjében a Moszkva melletti Veréb-hegyen járt, ahol palotát kezdett építtetni. Az istentisztelet alatt végig azon gondolkodott, hogyan folytassa és fejezze be ott az építkezést. A szolgálat után a cár meglátta Vazult, és megkérdezte tőle, hol járt. „A templomban" – válaszolta Vazul, majd rögtön visszakérdezett: „Hát te hol jártál, cár?" „Én is a templomban" – felelte a cár. Erre a látnok szent így szólt: „Nem mondasz igazat, Ivánuska, mert láttalak, ahogy gondolataidban a Veréb-hegyen sétálsz és a palotát építed."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézus mennybemenetelét, mégpedig:

1. miként emelkedik fel az Úr a földről a mennybe, miközben megáldja tanítványait;

2. miként néznek utána a tanítványok, amíg egy felhő el nem takarja Őt a szemük elől.

SZENTBESZÉD

Krisztus hasonlíthatatlan szeretetéről

„...hogy megismerhessétek Krisztusnak minden értelmet meghaladó szeretetét." (Ef 3,19)

Minden értelmet meghaladó Krisztus-szeretet! Nem az isteni értelmet, hanem az emberi értelmet, amelyet a bűn elhomályosított és megkeserített. Mert az isteni értelem egyenlő az isteni szeretettel, és egyik sem nagyobb a másiknál. De az Istentől eltávolodott emberi értelem semmiképpen sem fogja fel az Úr Jézus Krisztus által megmutatott isteni szeretetet. Isten érti az embereket, de az emberek nem értik Istent. Isten próbálta értelemmel jobb belátásra bírni az embereket a természeten és az Ószövetségen, a törvényen és a prófétákon keresztül, de az emberek nem hagyták magukat meggyőzni. Ekkor Isten megpróbálta szeretettel legyőzni az embereket, és szeretettel magához vonzani őket. Innen ered az Isten Fiának megtestesülése, áldozata és halálig tartó szenvedése. Az Istennek ez a kimondhatatlan, szavakon és értelmen felüli szeretete sokakat rabul ejtett és visszatérített Istenhez, azaz jobb belátásra bírt, új értelmet adva nekik, tisztát és világosat; sokakat viszont összezavart, mert nem egyezett elhomályosult és elgonoszkodott értelmükkel. Hogy megismerhessétek – mondja

az apostol. Hogyan ismerhetjük meg, testvéreim, azt, ami felette áll a megismerésnek és az értelemnek? Semmiképpen másként, mint az értelem megváltoztatásával, az értelem felébresztésével és kitisztulásával, az értelem megvilágosításával és felemelésével, az értelem megtisztításával és megistenítésével – egyszóval egy új értelem megszerzésével, amely képes felfogni Krisztus szeretetét, amely felette áll a jelenlegi bűnös emberi értelemnek.

Ó, Isten bölcsességének és értelmének mélysége! Aki csak egy kicsit is közeledik Hozzád, az érzi, hogy Te egyben az isteni szeretet mélysége is vagy!

Ó, mennyekbe felment Urunk, világosítsd meg értelmünket a Te értelmeddel, hogy könnyebben befogadhassuk az emberek iránti felfoghatatlan szeretetedet, és sírva fakadjunk – sírva fakadjunk a bánattól elhomályosult és megkeseredett értelmünk miatti megkeményedett szívünk miatt, és sírva fakadjunk az örömtől a miirántunk, sötétek és gonoszak iránti szereteted miatt. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

ÁPRILIS 30.

Szent Jakab apostol. Zebedeus fia és János testvére, a Tizenkettő egyike. Az Úr Jézus hívására elhagyta halászhálóit és atyját, s Jánossal együtt azonnal az Úr nyomába szegődött. Annak a három apostolnak az egyike volt, akiknek az Úr a legnagyobb titkokat tárta fel: akik előtt elváltózot a Tábor-hegyen, és akik előtt bánkódott szenvedése előtt a Gecsemáné-kertben. A Szentlélek vétele után különböző vidékeken hirdette az Evangéliumot, eljutott egészen Spanyolországig. Spanyolországból visszatérve a zsidók vitázni kezdtek vele a Szentírásról, s mivel nem tudtak ellenállni neki, felfogadtak egy Hermogenész nevű varázslót. Ám Hermogenészt és tanítványát, Philipposzt is legyőzte az igazság ereje, melyet Jakab hirdetett, és mindketten megkeresztelkedtek. Ekkor a zsidók bevádolták őt Heródesnél, és rávettek egy Jósiás nevű embert, hogy rágalmazza meg az apostolt. Ez a Jósiás, látva Jakab férfias kitartását és hallva világos tanítását az Igazságról, megbánta bűnét és hitt Krisztusban. Amikor Jakabot halálra ítélték, Jósiást is halálra ítélték vele együtt. A vesztőhelyre menet Jósiás kérte Jakabot, bocsássa meg neki a rágalmazás bűnét. Jakab megölelte, megcsókolta őt, és így szólt: „Békesség neked és bocsánat!” Mindketten fejüket hajtották a kard alá, és lefejezték őket az Úrért, akit szerettek és akit szolgáltak. Szent Jakab 45-ben szenvedett vértanúhalált Jeruzsálemben. Testét Spanyolországba vitték, ahol sírjánál mindmáig csodás gyógyulások történnek.

Szent Donát. Az albániai Euria püspöke. Istentől a csodatétel nagy kegyelmét kapta, s sok csodát tett az emberek javára. Így a keserű vizet édessé változtatta; aszály idején esőt eszközölt ki; meggyógyította a császár leányát az őrültségből; és

feltámasztott egy halottat. Ez a halott korábban kifizette tartozását egy hitelezőnek, ám a lelkiismeretlen hitelező másodszor is be akarta hajtani a tartozást. Kihasználva adósa halálát, elment az özvegyhez, és követelte a pénzt. Az özvegy sírva panaszkodott a püspöknek. Szent Donát intette a hitelezőt, várjon a temetésig, s majd utána beszélnek a tartozásról, de a hitelező dühösen akadékoskodott. Ekkor Donát a halotthoz lépett, megérintette és felkiáltott: „Kelj fel, testvérem, és lásd, mi dolgod van a hiteleződdel!" Ekkor a halott felkelt, rettentő nézéssel tekintett a hitelezőre, és megmondta neki, mikor és hol fizette ki az adósságot, sőt visszakérte tőle az adóslevelet is. A megrémült hitelező a kezébe adta a papírt, melyet a feltámadt halott összetépett, majd ismét lefeküdt és elhunyt. Szent Donát békében fejezte be életét késő öregkorában, és az Úrhoz költözött 387-ben. Ereklyéi ma is az albániai Euriában nyugszanak a hívők javára.

Szent Argira vértanú. Ez az új vértanú Brusszából származott, kegyes szülők gyermekeként született. Alig ment férjhez egy keresztény férfihoz, szemet vetett rá egy szomszédos török, és bűnös kapcsolatra hívta őt. A Krisztus-szerető Argira elutasította a török e tisztátalan ajánlatait. Az azonban dühbe gurult, és feljelentette a bíróságon, azt állítva, hogy a nő fel akarta venni az iszlámot, majd később meggondolta magát. Bíróról bíróra, börtönről börtönre járva a szent Argira teljes 15 évet töltött szenvedve Krisztusért, mert mindennél jobban szerette Őt a világon. Végül egy konstantinápolyi börtönben fejezte be életét 1725-ben.

Zebedeus Jakab a három közül vala,
Kik Krisztus titkait mind láthatták valaha,
Kik látták az Üdvözítőt megdicsőülve,
Hófehér ruhában, arcán lánggal égve.
S a kertben is látták Őt, amint búsan várt,
E világ börtönében, mint egy gyenge fogolyt járt.
Zavarban volt Jakab e nagy ellentéttől,
Míg meg nem világosult a feltámadt fénytől.
S mikor az Úr feltámadt, Jakab hitt s remélt;
Álomfelhőként oszlott el minden kétely,
S mikor a Lélek leszállt, s erőt adott néki,
Legyőzhetetlen vezérré lett, ki Istent dicséri.
Hadakozni kezdett éjjel és nappal is,
S csodákat művelt az Isten karjával is.
Mindent Krisztus nevéért, mindent dicsőségére,
Míg e szent név fel nem ragyogott a föld peremére.
Hiába vágta le a véres Heródes a fejét,
Isten örök dicsőségbe emelte hű vezérét.

ELMÉLKEDÉS

Egy kegyes öregember a halálos ágyán feküdt. Barátai köréje gyűltek és siratták őt. Ekkor az öreg háromszor felnevetett. Megkérdezték tőle a szerzetesek, miért nevet? Az öreg így válaszolt: „Először azért nevettem fel, mert ti féltek a haláltól; másodszor azért, mert nem vagytok készek a halálra; harmadszor pedig azért, mert a fáradságból a nyugalomba térek." – Lássátok, hogyan hal meg az igaz ember! Ő nem fél a haláltól; készen áll rá, és látja, hogy a halálon át a fáradságos életből az örök nyugalomba távozik. Ha az emberi természetet az eredeti paradicsomi állapotában képzeljük el, akkor a halál éppoly természetellenes, mint amilyen a bűn is az. A bűnből fakadt a halál. A megbánt és a bűntől megtisztult ember a halált nem megsemmisülésnek, hanem a halhatatlan élet kapujának tekinti. És ha az igazak valaha is kérték Istentől földi életük meghosszabbítását, az nem az e világi élet szeretete vagy a halálfélelem miatt volt, hanem egyedül azért, hogy több idejük legyen a bűnbánatra és a megtisztulásra, s így minél bűntelenebbül és tisztábban állhassanak Isten elé. És ha néha félelmet mutattak is a halál előtt, az nem a haláltól való félelem volt, hanem az Isten ítéletétől való rettegés. Mekkora félelem töltheti el hát a halál előtt a meg nem tért bűnösöket?

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézus mennybemenetelét, mégpedig:

1. miként a föld minden vonzereje sem tarthatta vissza az Úr testét a mennybemeneteltől;

2. miként mutatta meg Magát az Úr a mennybemenetelével a természeti törvények felett állónak.

SZENTBESZÉD

Krisztus ránk ragyogásáról

„Ébredj, aki alszol, támadj fel a halálból,
és Krisztus rád ragyog." (Ef 5,14)

Szent Pál apostol, hasonlóan az összes többi apostolhoz és keresztény szenthez, minden tanítását saját tapasztalata alapján adja át. Mert a Krisztus-hit tapasztalat, megélés, nem pedig elmélet vagy emberi bölcselkedés. Pál is szellemi álomba merülve feküdt, és lélekben halott volt, amíg ellenszegült a keresztény hitnek. De felébredt, felkelt, lélekben feltámadt, és Krisztus világossága ragyogta be. Ismeri önmagát abból az időből, amikor lélekben aludt, majd amikor felébredt, amikor felkelt, amikor lélekben feltámadt, és amikor Krisztus megvilágosította. Amit kereszténységként ön-

magáról tud, azt tanácsolja másoknak is. Apostolként nagy világosságban látja magát, és hiszi, hogy minden más ember is, ha akarja, éppoly fényes lehet, mint ő. A világosság nem az övé, hanem Krisztusé; az övé csupán a szeretet e világosság iránt.

Ám Krisztus megvilágosítására szüksége van az embernek az elején éppúgy, mint a végén. Mert Krisztus világossága nélkül az ember nem tud sem felébredni, sem felkelni, sem feltámadni a halálból, miként azután önmagától sem tud sem hitben élni, sem reménységben meghalni. Krisztusra szükség van az elején és a végén is. Ahogy a fuldokló gyermeknek szüksége van a szülői kézre, hogy kihúzza a vízből, majd utána is, hogy vezesse a szárazföldön, óvva őt, nehogy újra elmerüljön – úgy van szüksége az Úr Krisztusra a bűn vizeiben fuldoklóknak is. Maga az apostol is megkapta Krisztus világosságát az elején, a damaszkuszi úton, majd megkapta később is. Az első megvilágosítás a Krisztushoz való térés, a második pedig az önmagunk Krisztusban való megerősítése. Az első megvilágosítást mindannyian a keresztség által kapjuk, a későbbit pedig a hit és az Úr parancsolatainak megtartása által. Mindazok pedig, akiknek nincs meg Krisztus világossága, vagy megvolt, de elveszítették, olyanok, mint az alvók, mint a holtak.

Ó, jóságos Urunk, ébressz fel minket, emelj fel minket, támassz fel minket, mert ezek közül egyiket sem tehetjük meg Nélküled. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.